

keramiske noter 26/2007

12. årgang

Udstillinger hvor og hvornår *ved Gunnar Jakobsen*

Udstillingsoversigten er udarbejdet på grundlag af tilbagemeldinger på forespørgsler udsendt ultimo 2006 til museer og udstillingssteder i ind- og udland samt til en række danske keramikere; men ikke mindst på grundlag af en afsøgning af Internettet.

Oversigten er ikke udtømmende og publiceres med forbehold for eventuelle aflysninger/ændringer. Derfor bør man forinden et eventuelt besøg undersøge om udstillingen nu er blevet til noget samt udstillingens åbningstider.

Der henvises tillige til tillægget til *keramiske noter 25/2007*, der indeholder en oversigt over museer og gallerier fortrinsvis i Europa. Oversigten er ikke udtømmende, men vil være en god hjælp, hvis man skal rundt i Europa og gerne vil se på keramik på sin vej.

Dagbladenes fredagstillæg kan være nyttige med deres oversigter over begivenheder i den kommende uge, ligeledes den landsdækkende oversigt i *Kunstavisen*, som udkommer månedligt, samt den gratis kvartalsvise *Art Guide*, der dækker København og omegn samt Sjælland og det sydlige Sverige.

København

Kunstindustrimuseet, Bredgade 68, 1260 København K. Tlf 33 18 56 56. Website: www.kunstindustrimuseet.dk.

Ny Carlsberg Glyptotek, Dantes Plads 7, 1556 København V. Website: www.glyptoteket.dk.

David's Samling, Kronprinsessegade 30, 1306 København K. Website: www.davidmus.dk. Tlf 33 73 49 49. Lukket indtil 01.06.08.

Den kongelige Porcelainsfabriks Museum, Royal Copenhagen, Amagertorv 6, 1160 København K. Website: www.royalcopenhagen.dk.

En afsøgning af Internettet kan stærkt anbefales inden man begiver sig af sted. Websites med gode museums- og udstillingsoversigter:

www.kultunaut.dk [Kulturkalender]

www.jp.dk/detsker [Jyllands-Postens kalender]

www.museums.dk [Museer i Danmark med links til bl.a. museer i Storbritannien, Sverige og Norge]

<http://icom.museum/vlmp/world.html> [Museums around the world]

www.museum.com [Museums of the world]

www.konstkalendern.se [Sverige]

www.studiopottery.co.uk [Storbritannien]

www.studiopottery.com [Storbritannien]

www.ceramics.de [Tyskland og det øvrige Europa]

www.ceramique.com [Frankrig]

www.e-yakimono.net [Japan]

www.clayzee.com/Collections/Museums/Japan/

Indgangen til oversigten er landenavnet, dernæst byen, hvor udstillingsstedet findes. Oversigten omfatter udstillinger i Belgien, Finland, Frankrig, Holland, Norge, Portugal, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland, USA og Østrig.

Drud & Køppe Gallery, Bredgade 66, 1260 København K. Website: www.drud-koppe.com.

→03.02.08 *Jørgen Haugen Sørensen*. Årets billedhugger. Bogudgivelser. Skulpturgaden, Statens Museum for Kunst, Sølvgade 48-50, 1307 København K. Website: www.smk.dk.

Jørgen Haugen Sørensen (f 1934) er en af landets væsentligste billedhuggere. Gennem hele sit værk har han arbejdet monumentalt og kontroversielt med menneskets eksistens i alle dets afskygninger. Inden for de senere år er han i højere grad begyndt at eksperimentere med den figurbaserede og fortællende skulptur, ligesom han er vendt tilbage til arbejdet med ungdomsårenes foretrukne materiale: leret. Jørgen Haugen Sørensen viser et omfattende udvalg af sene værker i ler. Værkerne kredser om gennemgående temaer som vold, ytringsfrihed og overmagt.

23.08.07-25.08.07 *Kunsthåndværker Marked 2007*.
Frue Plads, København K. Tlf 33 15 29 40. Website:
www.fruepladsmarkedet.dk.

31.08.07-30.09.07 *Nicaraguansk keramik*. Kunst-
industrimuseet.

07.09.07-28.10.07 ... *END*. Katalog.
Kunstindustrimuseet. Udstilling med Alison Britton,
Richard Slee og Martin Smith fra England, Marit Tingleff
fra Norge samt Karen Bennicke, Martin Bodilsen Kaldahl
og Peder Rasmussen fra Danmark. Disse keramikere har
alle markeret sig stærkt internationalt og nationalt – med
indbyrdes meget forskellige kunstneriske udtryk. Udstil-
lingen giver et underholdende keramisk møde mellem
rumlig minimalisme, popkunst, keramisk figurtradition,
ekspressivitet, digital formæstetik og endnu mere.

27.09.07-27.10.07 *Steen Ipsen*. Drud & Køppe Gallery.

25.09.07-30.09.07 Inger Tribler og Bjarne Leth
Nielsen (keramik) samt Eva Floryan (malerier).
Paradehuset, Frederiksberg Runddel, 2000
Frederiksberg. Inger Tribler er autodidakt keramik og
arbejder især med modellering og håndbygning af vaser og
skåle i stentøj. Bjarne Leth Nielsens arbejdsområde er
portrætbuster og kvindeskulpturer i stentøj. Eva Floryan har
i sine oliemalerier naturens vækster, landskabet eller sagn
og eventyr som emner.

15.11.07-06.01.08 *Lys og Liv*. Udstilling med bl.a.
Alikka Garder Petersen. Officinet, Bredgade 66, 1260
København K. Website:
www.danskekunsthåndværkere.dk.

Øvrige Danmark

Allerød

16.10.07.-28.10.07 *Nordsjællandske Keramikere*
· 35 år + 1. Kirkehøvegaard, Kirkehaven 16-18,
3450 Allerød. Tlf 48 14 35 00.

I samarbejde med Allerød Kunstforening udstiller Fore-
ningen af Nordsjællandske Keramikere unikakeramik og
skulpturel keramik. Udstillingen markerer genåbningen af
Kirkehøvegaard efter branden i 2006. Udstillingen omfat-
ter værker af 26 aktive keramikere fra Nordsjællandske
Keramikere samt en historisk specialudstilling med ud-
valgte værker af 17 keramikere, nulevende såvel som
afdøde, der var pionerer i de første år af foreningens liv.
Blandt de historiske udstillere kan bl.a. nævnes Helle
Allpas, Palle og Margrethe Dybdahl, Sven Løwe samt
Ursula og Jørgen Mogensen.

Broager

30.07.07-11.08.08 *Jørgen Hansen · Ny brændings-
skulptur*. Cathrinesmindes Teglværksmuseum, Iller
Strandvej 7, 6310 Broager. Tlf 74 44 94 74.

I dagene 30. juli til 11. august 2007 opføres der en stor
skulptur i ler ved stranden på Cathrinesminde Teglværk ved
Iller Strand i Broager. Der afsluttes med, at skulpturen
brændes lørdag den 11. august, så den i aftenmørket står

som et glødende slot ud til vandet. Forløbet kan følges af
publikum dag for dag.

Kunstneren Jørgen Hansen fra Djursland har siden 1994
opført og brændt skulpturer i Italien, Tyskland, Island,
Portugal og Danmark. Skulpturerne opbygges i ler som små
mauriske paladser, tårne, huse, og i mange andre
eventyrlige former. Kunstværket består ikke mindst i den
begivenhed, som brændingen er. Bagefter står den brændte
skulptur i en periode fra måneder op til år og henfalder
under påvirkning af vejr og vind. Museum Sønderjylland
Cathrinesminde Teglværk er et sted med et naturligt
slægtskab til brænding af ler og vil gerne give ekstra glød
til en nat, hvor augustmørket sænker sig over Flensborg
Fjord.

Jørgen Hansens brændingsskulptur opføres med støtte fra
Ny Carlsbergfondet, Sønderborg Kommune og Chr. A.
Petersens Teglværk.

Dronningmølle

→09.09.07 3 x Salto. Katalog. Munkeruphus,
Munkerup Strandvej 78, 3120 Dronningmølle.
Website: www.munkeruphus.dk.

Udstilling med Axel Salto (1889-1961) maler, grafiker
og keramik · Naja Salto (f 1945) væver, billedkunst-
ner og scenograf · Kasper Salto (f 1967) møbelsnedker
og møbeldesigner.

Farum

→25.08.07 Udstilling med bl.a. keramikeren Anne
Vejtorp. Farum Kulturhus, Galleriet, Stavsholtvej 3,
3520 Farum.

Fredericia

Galleri Jytte Møller, Jyllandsgade 45, 7000 Fredericia.
Website: www.gallerijyttemoeller.dk. Tlf 26 15 22 94.

→18.08.07 *Ane-Katrine von Bülow*. Galleri Jytte Møller.

25.08.07-22.09.07 *Gurli Elbækgaard Kristensen*.
Galleri Jytte Møller.

Frederikssund

J.F. Willumsens Museum, Jenriksvej 4, 3600
Frederikssund. Tlf 47 31 07 73. Website:
www.jfwillumsensmuseum.dk.

Gudhjem

→23.09.07 *Holkahesten 2007*. Gudhjem Museum,
Stationsvej 1, 3760 Gudhjem. Tlf 56 48 54 62.
Website: www.bornholmsmuseer.dk/Gudhjem.
Den årlige udstilling hvor bornholmske samtidskunstnere
viser arbejder i maleri, grafik, skulptur og kunsthåndværk.
Holkahesten består af bl.a. af keramikere Gerd Hiort
Petersen, Marie Hjorth, Karin Høj Christensen, Julie Høm
og Hans Munck Andersen.

Haderslev

Ehlers-samlingen, Slotsgade 20, 6100 Haderslev.
Tlf 74 53 08 58. www.haderslev-museum.dk.
[Dansk lertøj].

Hasle

30.08.07-21.10.07 *Bornholmsk værkstedskeramik fra Hans-Henrik Dyhrs samling*. Grønbechs Gård, 3790 Hasle. Website: www.groenbechsgaard.dk. Tlf 56 96 18 70.

Horsens

→18.08.07 *Sommeren 2007*. Stengalleriet, Asgårdsvej 11, 8700 Horsens. Website: www.stengalleriet.dk. Tlf 75 84 65 44.
Tegner, illustratør og billedkunstner Jens Gregersen, som regnes for at være en af Danmarks fineste fugletegnere, udstiller tegninger og akvareller af fugle og natur. Keramiker Bent Wiborg udstiller stentøj. Bent Wiborg arbejder i smukke, stramme klassiske former og stille harmoniske farver. *Med tynde streger og geometriske mønstre søger jeg et enkelt og stilfuldt kunstnerisk udtryk. Det glaserede mod det uglaserede understreger på én gang keramikens lethed og tyngde. De lyse glasurer holdes i gråhvide, grønne og blå nuancer. Det er i denne proces, jeg finder energien til at fortsætte og videreudvikle en tusindårig tradition med fremstilling af keramik.*

Hundstrup

→19.08.07 *Yoshio Nakajima – A Japanese Giant*. olie·akvarel·keramik. Galleri Flintholm, Filippavej 57, Hundstrup, 5762 Vester Skerninge. Website: www.galleriflintholm.dk.
Først og sidst er Yoshio Nakajima den utøjlede livsglædes og solens kunstner. I de fleste af titlerne indgår ord som sol, forår og kærlighed. I tilgift får beskueren lejlighed til at møde hans finurlige brungrønne keramikskulpturer og vildt bemalede skulpturer af træskrot.

Kolding

Trapholt, Æblehaven 23, 6000 Kolding. Website: www.trapholt.dk.

07.09.07-27.10.07 *Hans og Birgitte Börjeson*. Nye keramiske værker – ”Afrikanske inspirationer” Galleri Pagter, Adelgade 3, 6000 Kolding. Website: www.galleripagter.dk. Tlf 75 54 09 30.

Lyngby

Damhuset, Lyngby Hovedgade 1, 2800 Lyngby. Tlf 45 87 79 23.

27.10.07-30.12.07 *Kirsten Klein / Eli Benveniste*. Sophienholm, Nybrovej 401, 2800 Kongens Lyngby. Website: www.sophienholm.dk.

Læsø

→04.08.07 *keramiker Kirsten Holm – keramisk unika brændt i Læsø Sydesalt*. Luddes hus, Hovedgaden 64, Byrum, Læsø.
Kirsten Holm lader sig ikke kun inspirere af naturen, men forener også naturoplevelser og formsprog med de kulturelementer, som hun indbygger i sine raku- og muffelbrændte unika-arbejder.

Middelfart

Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus, Kongebrovej 42, 5500 Middelfart. Tlf 64 41 47 98. Website: www.grimmerhus.dk.

Keramiske Kontraster. Nyopstilling af Veistrup-samlingen. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.
Omtrent 40 forskellige keramiske kunstnere er repræsenteret på udstillingen ”Keramiske Kontraster”, der er sammensat af over 300 værker fra museets Veistrup-samling. Værker af samlingens ældste kunstnere, skabt fra slutningen af 1800-tallet, har nu veget udstillingspladsen i Bikuben Stuerne i sidebygningen, for et omfattende udvalg af værker skabt af samlingens yngre og helt unge kunstnere.

Udstillingen ”keramiske kontraster” giver i en længere udstillingsperiode mulighed for at få et solidt indtryk af, hvilke tendenser og kunstneriske udviklingslinier, der igennem de seneste 5-6 årtier har været, og fortsat er, fremherskende inden for dansk keramik. Man ser således eksempler på såvel den ekspresive kunstnerkeramik som den formstramme, elegante studiókeramik. Der er figurative skulpturer og relieffer i kontrast til metaforiske ”brugsgenstande” såsom fade, skåle og krukker. Tilsammen tegner udstillingen et godt billede af, hvad der rører sig inden for vor keramiske samtidskunst.

Den nyligt afsluttede præsentation af ældre dansk keramisk kunst bevidnede, at der var et stort overtal af mænd blandt de keramikere, der tegnede dansk keramisk kunsts udvikling i første halvdel af det 20. århundrede. Nu, hvor museet præsenterer Veistrup-samlingens yngre kunstnere, afsløres det, hvordan kønsfordelingen inden for faget har ændret sig. I denne del af samlingen er langt over halvdelen af de keramiske kunstnere kvinder. Alle kunstnerne i udstillingen er præsenteret med CV og eksempler på deres signaturer.

→19.08.07 *Biennalen 07 på Grimmerhus*. Præsentation af de to nominerede keramikere Bodil Manz og Gitte Jungersen. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.
Udvalgte værker skabt af hver af de to keramiske kunstnere, der denne sommer blev nomineret til Biennaleprisen 2007. Danmarks Keramikmuseum eksponerer netop disse to keramikere, der begge er fornemt repræsenteret i museets samling, som led i det støt voksende faglige samarbejde, som museet har med museerne Trapholt og Koldinghus.

Sommeren over viser de to museer i fællesskab den omfattende udstilling **Biennalen for Kunsthåndværk og Design 2007 - Zoom**, hvor flere end 200 udstillere inden for bl.a. tekstil, glas, metal og keramik viser deres nyeste bud på tidens formgivning. Blandt de mange keramikere, der deltager, har biennalekomitéen udpeget Bodil Manz og Gitte Jungersen som årets fremmeste repræsentanter for faget.

I den anledning har Danmarks Keramikmuseum nu hentet museets arbejder af de to deltagere frem, idet begge har taget imod en invitation til at supplere museets præsentation fra den museale værksamling med yderligere arbejder.

→02.09.07 *Stougaardkeramik*. Danmarks
Keramikmuseum · Grimmerhus.

Udstillingens ældste repræsentant for Stougaard'erne er Nis Stougaard (1906-1987). Dennes arbejder præsenteres sammen med sønnen Peter Stougaards (1940-2006) og svigerdatteren Anne Stougaards (f 1942) arbejder, ligesom også ægteparrets datter – Nis Stougaards barnebarn – Pernille Stougaard (f 1965) viser et udvalg af sine keramiske arbejder.

Udstillingen viser et solidt udvalg af værker fra hver af de fire keramikere. De udstillede keramiske arbejder er skabt over mere end et halvt århundrede. Værkerne afspejler årtiernes skiftende kunstretninger inden for faget. Værkudvalget belyser samtidig i rigt mål både hvordan børnene har skiftet stilistiske spor i forhold til deres rødder, og hvordan en mand og en kvinde indbyrdes har fordelt de kunstneriske og tekniske roller og opgaver. Mest af alt er udstillingen dog en stærk visuel oplevelse af keramik kvalitet.

31.07.07-09.09.07 *Lisbeth Christensen*. Månedens kunstner. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.

09.09.07-25.11.07 *Aage Birck – Per Weiss – Kim Holm*. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.
Tre internationalt anerkendte keramikere viser deres indbyrdes forskellige udtryk med udvalgte værker.

11.09.07-21.10.07 *Thyge Thomsen*. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.

23.10.07-25.11.07 *Esben Klemann*. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.

27.11.07-27.01.08 *Louise Hindsgavl*. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.

02.12.07-09.03.08 *Birgit Krogh*. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.

Nykøbing S

Anneberg-samlingerne, Annebjerg Stræde 2, 4500 Nykøbing S. Website: www.anneberg-museum.dk.

Næstved

Næstved Museum, Boderne, Sct Peders Kirkeplads 8, 4700 Næstved. Tlf 55 72 02 91. Website: www.naestved-museum.dk.

Kähler Keramik, Käblersbakken 5, 4700 Næstved. Website: www.kaehlerkeramik.dk.

Odense

Keramik-Galleriet, Lotte Blom, Læssøegade 168, 5230 Odense M. Website: www.lotteblom.dk.

15.08.07-14.10.07 *Linda Wandel*. Keramik-Galleriet.

15.09.07-14.11.07 *Stine Svendsen*. Keramik-Galleriet.

15.10.07-14.12.07 *Ingrid Hamburger*. Keramik-Galleriet.

Rø

Bornholms Kunstmuseum, Helligdommen, Rø, 3760 Gudhjem. Website: www.bornholms-kunstmuseum.dk

Rønne

Hjorths Fabrik – Bornholms [arbejdende] Keramikmuseum, Krystalgade 5, 3700 Rønne. Tlf 56 95 01 60. Website: www.bornholmsmuseer.dk/hjorths.

Raschs Pakhus, Store Torv 6, Rønne. Website: www.raschs.dk.

→18.08.07 4 x *Ranslet*. Keramik, skulptur og maleri. Raschs Pakhus. Udstilling med Arne Ranslet, Tulla Ranslet, Pia Ranslet og Poul Ranslet. Arne Ranslet har gennem årene taget gode værker fra til sig selv efter hver brænding. Det er bl.a. disse, der nu er til salg.

15.10.07-03.11.07 *Heather Spears Goldenberg, Lenny Goldenberg og Daniel Goldenberg*. Maleri og keramik. Bornholms Kunstforening. Raschs Pakhus.

Silkeborg

Silkeborg Kunstmuseum, Gudenåvej 7-9, 8600 Silkeborg. Website: www.silkeborgkunstmuseum.dk.

Skagen

→30.09.07 *Bindesbøll*. Keramik og tegninger fra museets samling. Skagen Museum, Brøndumsvej 4, 9990 Skagen. Website: www.skagensmuseum.dk.
Thorvald Bindesbøll (1846-1908) betragtes i dag som et ikon indenfor formgivning fra slutningen af 1800-tallet, og befinder sig tidsmæssigt på linie med skagensmalerne.

Bindesbøll var uddannet arkitekt og arbejdede med formgivning af keramik, grafiske mønstre og designs, sølvtøj, smykker og interiørs. Han kombinerede det klassiske, stringente objekt med florale, svungne, organiske mønstre og motiver. Han var enormt nytænkende i sit udtryk og en af foregangsmændene indenfor den stilart man i dag benævner som skønvirke, art nouveau eller jugendstil.

Bindesbøll havde flere og længerevarende ophold i Skagen, og var en markant skikkelse i kredsen omkring skagensmalerne, og ikke mindst den gruppe af kunstnere som var med til at stifte Skagens Museum. Museet har derfor en fin samling af Bindesbølls værker, herunder udsmykningen af Brøndums spisesal, krukke, fade, vaser og ekslibris, samt forskellige tegninger og skitser. Ud over tilknytningen til Skagens Museum er Bindesbøll i høj grad synlig i Skagen by i kraft af hans arkitektur og udsmykning; herunder bl.a. de røde pakhuse og Skagen kirke.

Udstillingen på Skagens Museum præsenteres på museets 1. sal, og er en lille intim udstilling, som fokuserer på den fine samling af keramik, tegninger og ekslibris, udelukkende fra museets egen samling.

Skælskør

→26.08.07 *Keramikerne Nelly Gaskin og Lene Hansen samt glaskunstneren Iben Kielberg*. Borreby Galleri, Borreby Slot, Skælskør. Website: www.borrebygalleri.dk.

Struer

04.08.07-02.09.07 *Jytte Loehr og Lena Olsen malerier og Sandra Davolio keramik*. Galleri Humlum, Oddesundvej 19, 7600 Struer. Website: www.gallerihumlum.dk.

Vejen

Vejen Kunstmuseum, Østergade 4, 6600 Vejen. Website: www.vejenkunstmuseum.dk. Tlf 75 36 04 82.

→26.08.07 *Karl Hansen Reistrup*. Vejen Kunstmuseum.

01.09.07-18.11.07 *Legatudstilling med værker af Tine Hecht-Pedersen*. Vejen Kunstmuseum.

april-august 2008 *Max Laeuger*. Vejen Kunstmuseum. Udstillingen om den alsidige tyske kunstner, Max Laeuger, har fokus på hans keramiske virke med afsæt i hans udsmykning til Villa Langmatt i Baden [se Düsseldorf].

2009-2010 *Møller & Bøgely's keramiske Kunstbrænderi* [planlagt]. Vejen Kunstmuseum.

Viborg

→02.09.07 *Elise Konstantin-Hansen*. Mellem himmel og jord. Keramik og akvareller. bogudgivelse. Skovgaardmuseet, Domkirkestræde 2-4, 8800 Viborg. Tlf 86 62 39 75. Website: www.skovgaardmuseet.dk.

Århus

06.08.07-17.08.07 *Glas- og Keramikskolen*. Afgangsudstilling. Århus Rådhus.

Udlandet

Norge

Arendal

15.11.07→?? ... *END*. Katalog. Bomuldsfabriken Kunsthal, Oddenveien 5, Arendal. Website: www.bomuldsfabriken.com. Udstilling med Alison Britton, Richard Slee og Martin Smith fra England, Marit Tingleff fra Norge samt Karen Bennicke, Martin Bodilsen Kaldahl og Peder Rasmussen fra Danmark.

Sverige

Gustavsberg

→01.09.07 *Stig Lindberg i Gustavsberg · artisten och människan*. Katalog. Gustavsberg porslinsmuseum, Odelbergs väg 5, S-134 40 Gustavsberg. Website: www.porslinsmuseum.varmdo.se
Stig Lindberg skulle ha fyllt 90 år 2006, så utställningen kan ses som en lång födelsedagshyllning. Porslinsmuseets utställning visar hur han blev en fixstjärna på keramikens himmel med hjälp av lagarbetet och kunskapen inne på porslinsfabriken. Utställningen på Porslinsmuseet skildrar också Stig Lindbergs engagemang i samhället Gustavsberg.

Göteborg

Röhsska Museet, Vasagatan 37-39, S-400 15 Göteborg. Website: www.designmuseum.se.

Lerverk, Västra Hamngatan 24-26, S-41 117 Göteborg. Website: www.lerverk.se.

Sintra, Landvägsgatan 5, S-413 04 Göteborg. Website: www.sintra.o.se.

04.08.07-25.08.07 *Elisabeth Johansson*. Lerverk.

27.10.07-17.11.07 *Gertie Larsson*. Lerverk.

Helsingborg

Dunkers Kulturhus, Kungsgatan 11, S 252 21 Helsingborg. Website: www.dunkerskulturhus.se.

→26.08.07 *Formstark ur Helsingborgs Museers samlingar*. 81m². Dunkers Kulturhus.

I samband med Stig Lindberg-utställningen i Utställningshallen visas föremål med koppling till Lindbergs produktion i 81m². Se delar av Helsingborgs Museers omfattande samling av Höganäskeramik, glas av konstnären Bengt Orup och porslin med anknytning till H55-utställningen, där även Stig Lindberg medverkade.

→30.09.07 ©Stig Lindberg. Keramik, foto, textil. Utställningshallen. Dunkers Kulturhus.
Stig Lindberg (1916–1982) är en av Sveriges mest populära formgivare. Han var verksam under den svenska konstindustrins glansdagar från mitten av 1900-talet (ca 1937–1980). Utställningen presenterar formgivaren Lindbergs stil, men visar även hur såväl konstnär som konstindustri arbetade med varumärkeslansering och upphovsrätt.

Under 1950-60 talet var Lindberg en av de mest framträdande formgivarna av det svenska folkhemmet och hans formgivning är fortfarande idag högt eftertraktad. Lindberg är kanske främst känd för serviser som Berså, Spisa Ribb, Terma och det konstgods han arbetade med under sin långa anställning vid Gustavsbergs porslinsfabrik utanför Stockholm. Lindberg samarbetade även med textilformgivaren Astrid Sampe och gjorde illustrationerna till textförfattaren Lennart Hellsings barnboksfigur Krakel Spektakel.

I utställningen ingår över 300 föremål, fotografier och filmer, dels från Nationalmuseums samlingar och Helsingborgs museers samlingar, dels unika föremål inlämnade från andra museer och privata samlare.

Höganäs

Höganäs Museum, Polhemsgatan 1, S-263 37 Höganäs. Website: www.hoganasmuseum.se.

→02.09.07 *Hans Hedberg*. Konsthallen, Höganäs Museum.

Sveriges internationellt mest kände keramikern, Hans Hedberg (1917-2007), var verksam i Biot i Frankrike. Hans verk ses allt som oftast på de stora kvalitetsauktionerna i Sverige, där de efterfrågas till ständigt stigande priser.

Den 16 juni skulle Hans Hedbergs sedan länge planerade jubileumsutställning på Höganäs Museum ha öppnats, strax efter hans 90 årsdag. Tyvärr fick han inte uppleva hyllningen på Sveriges keramikmuseum; Hans Hedberg gick bort den 27 mars i år.

29.09.07-21.12.07. *Carl-Harry Stålhane*. Galleriet, Höganäs Museum.

22.10.07-18.11.07 *Herman Fogelin*. Konsthallen, Höganäs Museum.

Karlskrona

Porslinsmuseet, Östra Hamngatan 7D, S-371 29 Karlskrona. Website: www.fabas.se.

Lidköping

→19.08.07 *Porslin naturligtvis – en utställning i Linnés anda*. Rörstrands Museum, Fabriksgatan 4, S-531 19 Lidköping. Website: www.rorstrand-museum.se.

→26.08.05. *Jackie Lynd – keramiska vandringar i blomsterkonungens spår*. Läckö Slott, Kållandsö, S-531 19 Lidköping. Website: www.lackoslott.se. Rörstrands egen blomsterälva föddes på den gröna ön 1948. Hon heter Jacqueline Lynd men kallas för Jackie. Jackie växte upp i Belfast. Hon utbildade sig vid Belfast College of Art and Design 1966-70 och North Staffordshire Polytechnic i Stoke-on-Trent 1970-72 och arbetade ett par år inom den engelska porslinsindustrin innan hon 1974 skrev kontrakt med Rörstrand. Hon tänkte bara stanna ett år för att prova på att arbeta i ett annat land och en annan kultur men blev kvar i 16 år, gifte sig och flyttade så småningom till Småland.

Jackie kom till Rörstrand i en tid då konkurrensen på porslinsmarknaden hårdnade och det ställdes tuffa krav på industridesignern. Det var inte bara den egna skaparglädjen man hade att mätta utan framförallt fabriken efterfrågan på säljbara, lättillverkade serviser. Men kraven blev till utmaningar och emellan varven fick hon möjlighet att hänga sig åt unik keramisk konst. En dröm för en konstnär med rötter i engelsk porslinsindustri.

Jackie blev tidigt förälskad i det svenska landskapet och kom att skapa en egen flora på porslin. Det blev prunkande servisgodis och naturromantisk konst. Körbärsblommor växte in över koppar och kannor och vasstrå vajade över blånande vaser. Jackie betraktade fascinerat årstidernas växlingar i sitt nya hemland och fängade dem i lera, färg och glasur.

Det finns många servisdekorer,- och modeller som bär Jackies signatur och Rörstrand Museums samlingar innefattar även godbitar ur hennes unika konstproduktion. En del offentliga utsmyckningar har det också blivit. Idag lever och verkar Jackie i Småland där hon driver Jackie Lynd Design.

Lund

Kulturen (Kulturhistoriska Museet), Tegnersplatsen, S-22104 Lund. Website: www.kulturen.com.

Malmö

Formargruppen, Engelbrekstgatan 8, S-211 33 Malmö. Website: www.formargruppen.se.

21.09.07-12.10.07 *Glas- og Keramikskolen*. Afgangsudstilling. Form/Design Center, Lilla Torg 9, S-211 33 Malmö. Website: www.formdesigncenter.com.

Munka Ljungby

→05.08.07 *Lis Thyssen /Aase Haugaard*. Måleri och Keramik från Danmark. Galleri Pictor, Östra Storgatan 25, S-266 32 Munka Ljungby. Website: www.galleripictor.se.

Stockholm

Nordiska museet, Djurgårdsvägen 6-16, S-115 93 Stockholm. Website: www.nordiskamuseet.se.

Prins Eugens Waldemarsudde, Prins Eugens Wäg 6, S-103 24 Stockholm. Website: www.waldemarsudde.se.

blås&knåda, Hornsgatan 26, S-118 20 Stockholm. Website: www.blasknada.com.

Kaolin, Hornsgatan 50, S-118 21 Stockholm. Tlf +46 8 644 46 00. Website: www.kaolin.se.

→26.08.07 *Gustav & Ulla Kraitz - Dokument*.

Prins Eugens Waldemarsudde. Tusen år av skönhet - en hyllning till livet och naturen. Konstnärsparet Ulla och Gustav Kraitz har arbetat tillsammans med keramisk skulptur i nära 50 år. Utställningen, som de valt att kalla Dokument, kretsar kring deras starka upplevelser kring livet.

Ulla Kraitz, född 1936 i Stockholm, har under hela sitt konstnärskap arbetat med temat tillblivelse, födelse, kvinnans insats i livet. Hon bygger sitt budskap i skulptur och måleri. Gustav Kraitz, född 1926 i Ungern, är starkt påverkad av sina fem svåra år i ryska kolgruvor dit han internerades i krigets slutskede 1944. Endast 10 % av de internerade överlevde. Hans förhållande till kolet som material, dess tyngd och svårta ger sig till känna i den stora

kolinstallation som är speciellt utformad för utställningen på Waldemarsudde. ”När jag skyfflar kol nu för tiden är det för mitt eget höga nöjes skull”, förklarar han.

Genom ett mångårigt forskningsarbete har Ulla och Gustav Kraitz arbetat fram en metod som baserar sig på en bränningsteknik från 900-talets Kina. I utställningen får vi se resultatet – ett keramiskt landskap bestående av stengods med skimrande, mestadels monokroma glasyrer. Bakom utställningen ligger ett hårt arbete och experimenterande med nya glasyrer för att finna den färg som bäst svarar mot formen. Flera av de utställda verken är nyproducerade och har just lämnat brännugnen i verkstaden i Förslöv på Hallandsåsen, där konstnärerna lever och verkar sedan många år.

Ulla och Gustav Kraitz har utfört ett flertal monumentala verk i offentlig miljö, både i Sverige och utomlands. Ett av de mest betydande är Raoul Wallenbergmonumentet Hope invid FN-högkvarteret i New York. Till monumentet hör en portfölj som är gjuten i brons och en replik av denna visas på utställningen. Skulpturerna Ulla och Gustav Kraitz arbetar med växlar mellan de abstrakta och de organiska grundformerna i vilka intryck från naturen återskapas. Naturen är parets absolut största kreativa inspirationskälla.

Utställningen visas i Slottets ateljévåning. Den fortsätter ute i den natursköna parken, där åtta verk i sten, brons och keramik visas.

→24.02.08 *Förfärligt härligt*. Nationalmuseum, Södra Blasieholmshamnen, Stockholm. Website: www.nationalmuseum.se.

Stig in i 1800-talets formrika och färgsprakande värld. Utställningen presenterar ett överflöd av keramik och porslin tillsammans med praktpjäser av silver och glas, möbler och smycken. Tanken är att belysa vad samtiden uppfattade som *härligt* – det som dagens förespråkare för ett modernistiskt formspråk många gånger uppfattar som *förfärligt*. Under 1900-talet har kritiken varit hård och dömande mot 1800-talets stilideal.

Den dåtida formgivningen står för en djärv och frimodig blandning av färger, former, material och mönster, vilket då kunde ses som tecken på kreativitet och konstfärdighet. För att visa att det idag finns ett växande intresse för det sena 1800-talets formvärld och arbetsmetoder ingår även inslag av nutida konsthantverk och design.

25.08.07-12.09.07 *Kap-Sun Hwang*. Kaolin.

25.08.07-12.09.07 *Beatrice Van Rheeden*. blås&knåda.

09.09.07→ *Mittens rike*. Östasiatiska Museet, Tyghusplan, Skeppsholmen, S-103 27 Stockholm. Website: www.ostasiatiska.se.

Den 9 september 2007 öppnar Östasiatiska Museet den nya basutställningen ”Mittens rike”. Tillsammans med utställningen ”Kina före Kina”, som öppnade hösten 2004, kommer museet då att ge glimtar av 5000 år av Kinas kulturhistoria, genom drygt 1000 utställda föremål och i en ny presentation av vårt stora Östasiatiska Bibliotek.

Från utställningen om Kinas jordbrukarstenålder Kina före Kina kommer besökaren att kunna gå vidare till ”Mittens rike” med början i de bronsålderstida kungarnas formvärld genom kejsartidens Mittens rike fram till exempel på hur konsthantverkstraditionen förvaltas idag.

3000 år gamla bronskärl, jadedeföremål och orakelben från de första kungarnas tid, gravfiguriner och skulptur från de första kejsarliga dynastierna, det äldsta porslinet, lackarbeten, måleri och Mingdynastins blåvita porslin, beställningsporslinet från Ostindiska kompaniets tid - en tid då Kina, som idag, var det stora producent- och exportlandet i öster.

15.09.07-03.10.07 *Gunhild Vatn*. Kaolin.

06.10.07-24.10.07 *Signe Persson-Melin*. Kaolin.

06.10.07-24.10.07 *flora metamorphicae*. Norska keramik. blås&knåda.

27.10.07-18.11.07 Jane Reumert. Kaolin.

Sommeren 2008. *Signe Persson-Melin*. Prins Eugens Waldemarsudde.

Ulricehamn

→26.08.07 *Blanc de Chine*. Ulricehamns Östasiatiska Museum, Järnvägstorget, S-523 23 Ulricehamn. Website: www.ostasiatmuseum.se. Muséet visar en samling av helt vita föremål som kommer från ett speciellt område i Kina, Dehua i Fujian. Blanc de Chine kallar man allmänt dessa varor. Det konstnärliga utförandet av figurinerna är av högsta klass.

Viken

11.08.07-26.08.07 Kjell Bolinder och Bente Brosbøl Hansen (keramik) samt Agneta Karlsson (olja) och Ulrica Forss (akvarell). Galleri Hamnen, Hamnplan, Viken. Website: www.gallerihamnen.nu.

Ängelholm

Galleri Moment, Stadsbiblioteket, S-262 32 Ängelholm.

→04.08.07 *Bente Brosbøl Hansen*. Galleri Moment.

17.11.07-08.12.07 *Claes Thell*. Galleri Moment.

Ystad

Klostret i Ystad, Gråbrödraklostret, S:t Petri Kyrkoplan, S-271 80 Ystad. Website: www.klostret.ystad.se.

→31.12.07 *Gudomliga skärvor - kult blir konst*.

Klostret i Ystad

Gravkeramik från stenåldern har inspirerat elva keramikere till nya former. Klostret i Ystad ställer ut en skatt från Lunds Universitets historiska museum, aldrig tidigare visad i sin helhet. 50 000 skärvor av kultisk keramik från dösen i Västra Hoby bildar en mäktigt utställningsmonter. Nyskapande möter en femtusenårig formkänsla.

Deltagande keramikere är: Anna Eilert, Päivi Ernkvist, Renata Francescon, Mia E Göransson, Eva Hild, Cecilia Kraitz, Eva Lagerheim, Åsa Lindsjö, Pernilla Norrman, Signe Persson-Melin och Ringmor Roxner.

→05.08.07 *Cecilia Kraitz*. Klosterkyrkan, Klostret i Ystad.

09.09.07-15.10.07 *Pernilla Norrman*. Klosterkyrkan, Klostret i Ystad.

22.10.07-19.11.07 *Signe Persson-Melin*. Klosterkyrkan, Klostret i Ystad.

Finland

Helsinki/Helsingfors

Arabia Museum, Hämeentie 135, FIN-00560 Helsinki.

→23.09.07 *Rut Bryk – Ceramics*. Designmuseo, Korkeavuorenkatu/Högsbergsgatan 23, FIN-00130 Helsinki. Tlf. +358 9 622 05420 Website: www.designmuseum.fi.

Storbritannien

Arnside

20.09.07-20.10.07 *Ruthanne Tudball and Alvin F. Irving*. Gallery H, at The Old Bank, The Promenade, Arnside, Cumbria LA5 0HA.

Bath

26.11.07-22.12.07 *John Maltby*. Beaux Art, 12/13 York Street, Bath BA1 1NG. Website: www.beauxartsbath.co.uk.

Edinburgh

08.10.07-31.10.07 *Ceramics by Rupert Spira*. The Scottish Gallery, 16, Dundas Street, Edinburgh EH3 6HZ. Website: website at: www.scottish-gallery.co.uk.

Hatfield

03.08.07-05.08.07 *Art in Clay*. The 13th National Pottery & Ceramics Festival. Hatfield House, Hatfield, Herfordshire. Websites: www.artinclay.co.uk og www.hatfield-house.co.uk. Studio ceramics and sculpture are both extensively demonstrated and on sale. Large marquee based festival featuring approximately 200 potters and ceramic artists selling work. Regular talks and kiln firings.

Henley-on-Thames

29.09.07-09.10.07 *Collect in the Country*. "The Best of Danish" featuring Denmark's leading ceramicists from Collect 2007. Barn Galleries,

Henley-on-Thames, Oxfordshire RG9 3DX.

Website: www.barn galleries.com.

London

Victoria & Albert Museum, Cromwell Road, South Kensington, London SW7 2RL. Website: www.vam.ac.uk. [Ceramics Department er midlertidigt lukket].

The Percival David Foundation of Chinese Art, 53 Gordon Square, London WC1H 0PD. Website: www.pdfmuseum.org.uk. Mandag-Fredag 10.30-17.00.

Leighton House, 12 Holland Park Road, London W14 8LZ. www.rbkc.gov.uk/leightonhousemuseum.

Leighton House was the home of Frederic, Lord Leighton (1830-1896), the great classical painter and President of the Royal Academy. The house was built between 1864-1879 to designs by George Aitchison, the house was extended and embellished over the next thirty years, evolving into Leighton's private palace of art.

The Arab Hall is the centre piece of Leighton House. Designed to display Leighton's priceless collection of over a thousand Islamic tiles, mostly brought back from Damascus in Syria, the interior evokes a compelling vision of the Orient. A golden mosaic frieze encircles the room, elaborate decorative paint work illuminates the domed ceiling, coloured marbles clad the walls and in the centre of the mosaic floor, a fountain adds a calming murmur to the sumptuous atmosphere.

The opulence of the Arab Hall continues through the other richly decorated interiors, with gilded ceilings and walls lined with stunning peacock blue tiles by the ceramic artist William De Morgan.

On the first floor is Leighton's grand painting studio, where he worked for many hours almost every day that he was at home. With its great north window, dome and apse, the studio is the heart and purpose of the house and was also the venue for Leighton's celebrated musical evenings.

Contemporary Ceramics, Potters Association Shop, William Blake House, 7 Marshall Street, Soho, London W1V 1LP. Website: www.cpaceramics.com.

Crafts Council Gallery, 44a Pentonville Road, Islington, London N1 9BY. Website: www.craftscouncil.org.uk.

Barrett Marsden Gallery, 17-18 Great Sutton Street, Clerkenwell, London EC1V 0DN. Website: www.bmgallery.co.uk.

Galerie Besson, 15 Royal Arcade, 28 Old Bond Street, London W1S 4SP. Website: www.galeriebesson.co.uk.

Harlequin Gallery, 68 Greenwich High Road, London, SE10 8LF. Website: www.studio-pots.com.

The Anthony Shaw Collection, 11 Billing Place, West Brompton, London SW10 9UW. Tlf. +44 20 7352 3964. www.anthonysshawcollection.org.

→17.08.07 *Gordon Baldwin*. 75 Birthday Celebration. selected by Anthony Shaw. The Anthony Shaw Collection.

05.09.07-27.09.07 *Shozo Michikawa*. Galerie Besson.

06.09.07-15.09.07 *Merete Rasmussen*. Contemporary Ceramics.

03.10.07-01.11.07 *Karen Karnes*. Galerie Besson.

25.01.08-29.01.08 *Collect 2008*. 41 galleries present works by over 350 leading artists covering ceramics. Victoria and Albert Museum.

Newark

The Sainsbury Centre for Visual Arts, University of East Anglia, Norwich, Norfolk NR4 7TJ. Website: www.uea.ac.uk/scva/rlsc.

Rufford Craft Centre, Rufford Country Park, Ollerton, Newark, Nottinghamshire NG22 9DF. Website: www.ruffordcraftcentre.org.uk.

Thoresby Park, Perlethorpe, Newark, Nottinghamshire NG22 9EH. www.oakwoodceramics.co.uk.

20.10.07-04.11.07 *Totally Teabowls III*. oakwood-ceramics, Thoresby Park. The third Totally Teabowls will feature only Chawan. We are planning to again have over thirty different potters exhibiting bowls with us, and as before there will be a strong international presence.

Sherbourne

Alpha House Gallery, South Street, Sherbourne, Dorset, DT9 3LU. Tlf + 44 1 935 814944. Website: www.alpha-house.co.uk.

15.09.07-13.10.07 *Halima Cassell & Jane Perryman*. Alpha House Gallery.

20.10.07-17.11.07 *John Jelfs*. Alpha House Gallery.

Telford

→04.11.09 *The Fashionable Teapot*. Early Coalport Teawares 1796-1815. Coalport China Museum, Coach Road, Coalbrookdale, Telford TF8 7DQ. Website: www.ironbridge.co.uk.

A bright and colourful display of early Coalport teapots gives a fascinating insight into the social history of tea drinking in Britain in the 18th and early 19th centuries. The unique exhibition shows a wide variety of different teapot shapes and will represent as closely as possible the full range of patterns used on Coalport porcelain in the early 19th century.

Porcelain teapots dating back to between 1796 and 1820 are on display, with examples by both John Rose and Thomas Rose and a selection from other factories such as Caughley and Worcester, providing comparisons and illustrating the styles that were influencing Coalport products.

Visitors are shown how the increasing affordability and popularity of tea among the middle classes created a demand for these attractive, but reasonably priced porcelain tea services.

Worcester

06.10.07-27.10.07 *Jim Malone*. Stoneware potter. The Gallery at Bevere, Bevere Lane, Worcester WR3 7RQ. Website: www.beverevis.com.

Tyskland

Bamberg

→07.10.07 *Exotik um den Nierentisch*. Keramik der 50er Jahre. Die Sammlung Alois Harasko. Sammlung Ludwig, Altes Rathaus, Untergeschoss, Obere Brücke 1, D-96047 Bamberg. Website: www.bamberg.de/museum.

Leuchtend bunte Farbigkeit, oft in Kontrast zu schwarzen Flächen gesetzt, afrikanisch anmutende Erdfarben, grafisch-abstrakte Strukturen kennzeichnen die Wandplatten, Vasen, Krüge und Schälchen, die Alois Harasko in langjähriger Sammelleidenschaft zusammentrug und nun das erste Mal in Bamberg öffentlich präsentiert.

Nicht der kleinbürgerliche Mief, der die Jahre nach dem zweiten Weltkrieg geprägt hat, soll im Vordergrund stehen, sondern der spannungsreiche Bogen des aus skandinavischen und amerikanischen Quellen geschöpften internationalen Stils der Gefäße. Aber auch die Frage, warum sich die exotischen Gestalten afrikanischer Frauen in deutschen Wohnzimmern einfanden, wird thematisiert.

Berlin

Schloss Charlottenburg, Belvedere im Schlosspark, Spandauer Damm 20-24, D-14059 Berlin. Website: www.schlosscharlottenburg.de.

Bröhan-Museum, Landesmuseum für Jugendstil, Art Deco und Funktionalismus (1889-1939), Schlossstrasse 1a, D-14059 Berlin-Charlottenburg. Website: www.broehan-museum.de. Tlf +49 30 326 90 600.

Keramik-Museum Berlin, Schustehrusstraße 13, D-10585 Berlin-Charlottenburg. Website: www.keramik-museum-berlin.de.

Art Deco. Neupräsentation der Sammlung. Ab 16. Juni 2007 bis auf Weiteres. Bröhan-Museum. Ab 16. Juni 2007 wird im Bröhan-Museum eine Neupräsentation der reichen Bestände aus der Zeit des französischen Art Deco zu sehen sein. Gezeigt werden

Objekte unterschiedlicher Materialien und Techniken, darunter Silber, Möbel, Textilien, Glas und Porzellan; gefertigt von Künstlern und Firmen wie Edgar Brandt, Jacques-Emile Ruhlmann, Aristide Colotte, Tétard, Lapparra, Atelier Dominique, Süe et Mare, Sèvres. Mit der Neupräsentation der Sammlungsbestände im Erdgeschoss des Bröhan-Museums wird verstärkt auf die ursprüngliche Intention des Sammlers und Museumsbegründers, Professor Karl H. Bröhan (1921-2000), zurückgegriffen. Im Zuge der erweiterten Sammeltätigkeit und der Ausrichtung auf internationalen Jugendstil gewann die Sammlung zwar an Vielfalt, beanspruchte aber auch mehr Raum. Während der Jugendstil-Bestand fast konstant in der Aufstellung blieb, verschwanden viele der kostbaren Art Deco-Möbel und -Objekte im Depot und gerieten aus dem Blickfeld. Mit der Neuaufstellung wurde jetzt eine stringente Konzeption entwickelt. Die vordere Raumflucht präsentiert nun durchgängig die französische Luxuskunst von Jugendstil und Art Deco. Die hinteren Räume zeigen dagegen die deutsche Reformkunst mit Künstlern wie Peter Behrens und Bruno Paul. Auch die Raumgestaltung erhielt ein völlig neues Farbkonzept.

Nach 1920 bildete sich besonders in Frankreich ein letzter großer Epochenstil aus, der das gewandelte Zeitgefühl einer neuen Generation widerspiegelte. Eine geometrische, der kubistisch-konstruktivistischen Kunst entlehnte Formensprache gewann mehr und mehr an Bedeutung. Ähnlich wie der Jugendstil, international als Art Nouveau bezeichnet, zeigte sich das Art Deco besonders in der Raumkunst. Namensgeberin war die Internationale Kunstgewerbeausstellung „Exposition Internationale des Arts Décoratifs et Industriels Modernes“, die 1925 in Paris stattfand. Die ungebrochene Tradition der französischen Luxusindustrie setzte sich in den Jahren 1920 bis 1930 fort, kostbare Materialien wurden zum Erkennungszeichen einer Kunst, die sich speziell an eine Klientel wandte, die Moderne mit einem elitären Lebensstil verband. Art Deco war ein Zeitstil, eine Epoche eines ganzheitlichen Kunstanpruchs. Es war eine diesseitige und dekorative Kunst zwischen zwei Weltkriegen.

Jugendstil-Porzellan aus Dänemark und Sweden. Bestandsausstellung. Bröhan-Museum.

Das Bröhan-Museum zeigt eine Neupräsentation seiner Bestände dänischer und schwedischer Porzellane des Jugendstils. Bis auf weiteres sind etwa 190 Vasen, Wandteller und Service der beiden dänischen Manufakturen Königlich Kopenhagen und Bing & Grøndahl sowie der schwedischen Manufaktur Rörstrand zu sehen.

Besonders reichhaltig ist die Sammlung an Porzellanen der Königlich Porzellanmanufaktur in Kopenhagen. Dort wurde seit 1885 unter der künstlerischen Leitung von Arnold Krog ein neuer Porzellanstil entwickelt, der japonistische Tendenzen mit der technischen Weiterentwicklung der Scharfffeuerbemalung verband. In einer völlig neuartigen Palette weicher Pastelltöne schufen Entwerfer wie Marianne Høst, Anna Smidth, Gerhard Heilmann oder Vilhelm Theodor Fischer malerische Dekore, die auf den internationalen Ausstellungen Aufsehen erregten und andere Manufakturen beeinflussten. Eine 1887 entstandene Vase mit japanischen Wildkarpfen bringt mit ihrer schlichten, von Arnold Krog und S. Bech Jacobsen entworfenen Form den an japanischen Farb-

holzschnitten orientierten Dekor von August F. Hallin besonders überzeugend zur Geltung.

Für die 1853 gegründete erste private Porzellanmanufaktur Dänemarks, Bing & Grøndahl, sind Reliefdekore besonders charakteristisch, wie sie beispielsweise eine von Effie Hegermann-Lindencrone gefertigte Potpourri-Vase mit Blasantangdekor aufweist. Als frühe Arbeiten sind Teile des „Reiher-Service“ ausgestellt, das der künstlerische Leiter Bing & Grøndahls, Pietro Krohn, 1887 entworfen hat und mit dem die Manufaktur auf internationalen Ausstellungen erstmals auf sich aufmerksam machte.

Auch die Rörstrand-Kollektion des Bröhan-Museums ist mit prägnanten Beispielen vertreten und veranschaulicht den besonderen Beitrag der schwedischen Manufaktur zum europäischen Jugendstil-Porzellan. Die Entwürfe stammen unter anderem von Alf Wallander, Anna Boberg, Karl und Waldemar Lindström sowie Nils Emil Lundström.

Das Ziergefäß mit plastischer Seerose, 1897/98 von Per Algot Eriksson entworfen, zeigt, wie bei Rörstrand malerische Scharfffeuerdekore mit plastisch modellierten Dekorelementen verbunden wurden. Bemerkenswert sind auch die verschiedenen schwarz glasierten Porzellane, die von der Manufaktur seit 1898 als technisch-künstlerische Neuheit herausgebracht wurden.

In einem weiteren Ausstellungsteil werden Motivgruppen gebildet, die bei allen drei Manufakturen eine wichtige Rolle spielten: Japonismus, sockellose Tierfiguren, heimische Flora und Fauna, nordische Landschaften. Vasen mit Kristall- und Laufglasuren sowie laufglasierte Künstlerkeramiken der 1920er Jahre runden den Überblick über den umfangreichen Bestand skandinavischer Porzellane des Bröhan-Museums ab.

Hedwig Bollhagen zum 100. Geburtstag.

Kabinettausstellung. Juli 2007 bis auf Weiteres.

„Behaglich sind diese Geschirre, die Hedwig Bollhagen geformt hat, hübsch und freundlich zeigen sich die Dekore. [...] Wir denken, daß auch eine spätere Zeit noch Freude empfinden kann über diese wohlgelungenen Geschirre.“
Wilhelm Heizer: Künstler der Keramik – Hedwig Bollhagen, in: Die Schaulade, 11. Jg. (1935), Ausgabe B, Heft 3, S. 151

Anlässlich des 100. Geburtstags von Hedwig Bollhagen (10.11.1907 – 8.6.2001) präsentiert das Bröhan-Museum in einer Kabinettausstellung etwa 20 Exponate einer der prägendsten deutschen Keramikerinnen des 20. Jahrhunderts. Hedwig Bollhagens Hauptbetätigungsfeld lag bei der Gestaltung moderner, serieller Gebrauchskeramik. Dabei ging es ihr vor allem um die Verschmelzung von schlichter, funktionaler Form und einem dezenten Dekor.

Eine besondere Vorliebe für geometrische Linien- und Punktdekore hatte Hedwig Bollhagen bereits zwischen 1925 und 1927 während ihrer Ausbildungszeit an der Staatlichen Keramischen Fachschule Höhr im Westerwald und in der Steingutfabrik Velten Vordamm GmbH entwickelt. Einflüsse der Dornburger Keramikwerkstatt des Bauhauses und der Stuttgarter Werkbundausstellung „Die Form“ von 1924 sind in ihrem Frühwerk spürbar. An die Veltener Steingutfabrik hatte sie deren werkbund- und

bauhausorientierter Direktor, Hermann Harkort, berufen. Hedwig Bollhagen war von 1927 bis 1930 als Leiterin der Malabteilung in Velten beschäftigt.

Nach verschiedenen weiteren Etappen, unter anderem der Mitarbeit in der Staatlichen Majolika-Manufaktur Karlsruhe 1931, übernahm Hedwig Bollhagen 1934 die Haël-Werkstätten für künstlerische Keramik in Marwitz. Deren Besitzerin, die Keramikerin Margarete Heymann, war ein Jahr zuvor als Jüdin gezwungen gewesen, den Betrieb aufzugeben. In Marwitz, unter dem neuen Firmennamen „HB-Werkstätten für Keramik GmbH“, entwickelte Hedwig Bollhagen ihren unverwechselbaren Stil zweckmäßiger Gebrauchskeramik mit farbenfrohen Linien- und Punktdokoren. 1937 wurde sie auf der Pariser Weltausstellung mit der Goldmedaille ausgezeichnet.

Auch zu Zeiten der DDR – 1976 erfolgte die Verstaatlichung des Betriebes – hielt Hedwig Bollhagen unbeirrt an ihrem Stil fest. 1993 erhielt sie den Betrieb zurück und leitete die Produktion der wieder gegründeten HB-Werkstätten bis zu ihrem Tod im Jahr 2001.

Hedwig Bollhagen selbst beschrieb 1957/58 ihre Auffassung von Form und Dekor folgendermaßen: „*In meinen Entwürfen für Formen und Gefäße versuche ich, immer sparsamere Mittel anzuwenden. – Ich bemühe mich, der ‚Form ohne Ornament‘ die Ehre zu geben, die ihr gebührt, riskiere aber auch, Formen zu probieren, die durch einen Dekor gesteigert und bereichert werden wollen. [...] und wenn man durch alle die scheußlichen Dekors der keramischen Industrie und des Handwerks geneigt sein mag, den Dekor schlechthin zu verwünschen, so steht demgegenüber die Forderung nach dieser Art des Spiels von Menschen aller Zeiten und aller Erdteile in zahllosen Beispielen vor uns.*“ Zitiert nach Andreas Heger: *Keramik zum Gebrauch. Hedwig Bollhagen und die HB-Werkstätten für Keramik, Weimar 2005, S. 106.*

→13.08.07 *Beate Kuhn, Ursula Scheid, Gotlind Weigel - Drei „runde Geburtstage“*. Keramik-Museum Berlin.

→13.08.07 *Keramik aus der BRD*. Beispiele bis 1990. Keramik-Museum Berlin.

→29.10.07 *Keramik aus der DDR - Beispiele bis 1990*. Keramik-Museum Berlin.

28.07.07→04.10.07 *Raffiness & Eleganz*. Bogudgivelse. Schloss Charlottenburg.

Die Ausstellung präsentiert die hochkarätigen klassizistischen Porzellane der Manufakturen in Wien, Berlin und Sèvres aus der international einzigartigen „Twilight Collection“, New York. Anhand spektakulärer Einzelstücken und ganzer Ensembles werden die engen künstlerischen und technischen Verbindungen zwischen diesen Unternehmen beleuchtet.

Diese Privatsammlung klassizistischer Porzellane der Manufakturen Wien, Berlin und Sèvres steht im Zentrum dieser Ausstellung, der erstmals die übergreifenden Verbindungen der drei Manufakturen zu Beginn des 19. Jahrhunderts darstellt. Die mit großem Enthusiasmus und

trotzdem in aller Stille in den vergangenen fünfzehn Jahren geformte „Twilight Collection“, New York, ermöglicht durch ihre Qualität und ihren Umfang, die gegenseitigen künstlerischen Einflüsse und technischen Innovationen anhand kostbarster Porzellane - fast ausnahmslos königliche bzw. kaiserliche Geschenke – darzustellen.

Udstellungen fortsätter til Liechtenstein Museum i Wien og vil i 2008 være at se i Chateau de Malmaison, Paris og Metropolitan Museum of Art, New York.

04.2008-08.2008 *Jugendstil aus Nürnberg*. [Vandreudstilling]. Bröhan-Museum. Se omtalen under Dormagen Zons -Kreismuseum Zons.

Bielefeld

→16.09.07 *Fliesenkunst aus acht Jahrhunderten*. [Ausstellung des Museums für Kunst und Kulturgeschichte Dortmund]. Katalog. Museum Huelsmann, Ravensberger Park 3, D-33607 Bielefeld. Website: www.museumhuelsmann.de.

Seltene Tonfliesen aus dem hohen Mittelalter, farbenprächtige Majolikafiesen der italienischen Renaissance sowie Fayencenfliesen mit groteskem Dekor aus dem Schloss Écouen bei Paris, ferner barocke Fliesen aus Spanien und aus den Niederlanden bis hin zu Beispielen aus dem 19. Jahrhundert belegen die außerordentliche Wertschätzung der Fliese im Bereich der vornehmen Raumkunst. Mehr als 350 kostbare Exponate geben einen Einblick in die Geschichte der europäischen Fliesenkunst vom 12. Jahrhundert bis zu den Anfängen des Jugendstils.

Die Ausstellung präsentiert die erst seit kurzem aufgearbeitete, zwischenzeitlich bereits legendär gewordene Privatsammlung des renommierten Schweizer Archäologen und Kunsthistorikers Dr. Robert Forrer (1866-1947), wie sie vom Museum für Kunst und Kulturgeschichte Dortmund im Wettstreit mit größten internationalen Museen angekauft werden konnte. Im Museum Huelsmann ist sie insgesamt auf drei Ebenen des Hauses zu sehen.

Besonders beeindruckend den heutigen Betrachter die frühen Beispiele, die aus Kirchen, Klöstern und Burgen stammen, so auch aus der Abteikirche von Cluny, dem Zisterzienserinnenkloster Marienhausen, aus Siena und Florenz und aus dem maurischen Spanien. Vielfältig und skurril sind die verwendeten Motive, unter den Darstellungen finden sich Ritter, Mönche, Fabelwesen, heraldische Tiere und rätselhafte Zeichen. Ornamente fügen sich über mehrere Fliesen hinweg zu großen Rapport- und Kreismustern zusammen. Bemerkenswert erscheinen auch die differenzierten Herstellungstechniken, die sich aus nächster Nähe am Objekt studieren lassen.

Dormagen Zons

→18.11.07 *Jugendstil aus Nürnberg*. [Vandreudstilling]. Bogudgivelse. Kreismuseum Zons, Schloßstraße 1, D-41541 Dormagen Zons.

In Meisterkursen des Bayrischen Gewerbemuseums, geleitet von Künstlern der deutschen Avantgarde des Jugendstils, wurden Nürnberger Kunsthandwerker zwischen 1901 und 1913 mit den künstlerischen Ausdrucksmöglichkeiten des neuen Stils vertraut gemacht.

Das Ergebnis waren nicht nur Jugendstilobjekte aus dem Werkstoff Zinn, sondern auch Kupfertreib- und Silberschmiedearbeiten und Elfenbeinschnitzereien. Außerdem entstanden keramische Erzeugnisse wie zum Beispiel Fayencen nach Entwürfen von Carl Sigmund Luber für die Firma Johann von Schwarz, "Fabrik artistischer Fayencen". Erstmals wird in dieser Ausstellung mit etwa 150 Objekten aus privatem und öffentlichem Besitz ein Querschnitt der vielseitigen kunsthandwerklichen Produktion aus Nürnberg um 1900 gezeigt.

Dortmund

Museum für Kunst und Kulturgeschichte,
Hansastraße 3, D-44137 Dortmund. Website:
www.museendortmund.de/mkk.

Beginnend mit Fliesen aus dem 12. Jahrhundert, die zu den frühesten Beispielen der europäischen Fliesenkeramik überhaupt gehören, gibt die Sammlung einen Einblick in acht Jahrhunderte europäische Fliesenkunst bis hin zu den Anfängen des Jugendstils. Der Schwerpunkt liegt auf Fliesen des Mittelalters und der Renaissance. Höhepunkte der Sammlung bilden frühe Relief-Fliesen des Rheinlandes, inkrustierte Fliesen des französischen Mittelalters, spanisch-maurische Fliesen sowie farbenprächtige Fayencefliesen der Renaissance aus Italien und Frankreich. Den Siegeszug der weiß-blauen niederländischen Fliese bis ins 19. Jahrhundert hinein spiegeln zahlreiche Fliesenbeispiele aus verschiedenen europäischen Ländern wider.

Düsseldorf

Hetjens-Museum, Deutsches Keramikmuseum,
Palais Nesselrode, Schulstraße 4, D-40213
Düsseldorf. Tlf +49 211 89 94 210. Website:
www.duesseldorf.de/hetjens.

→12.08.07 *Otto Piene - Verwandlung*. Hetjens-Museum.

Otto Piene, der 1957 gemeinsam mit Heinz Mack die Künstlergruppe ZERO begründete, prägte in den 1950er und 1960er Jahren maßgeblich die Düsseldorfer Kunstszene. Mit Rasterbildern und Rauchzeichnungen hatte er 1959 hier seine erste Einzelausstellung. International bekannt wurde er vor allem durch Lichtplastiken und visionäre Sky-Art-Projekte. Seit 1965 lebt und arbeitet der Künstler in den USA und Düsseldorf.

Pienes Werk zeigt sehr vielfältige Facetten. 2006 begann er sich intensiver mit dem Material Keramik auseinanderzusetzen. Anknüpfend an seine frühen Rasterbilder arbeitet er auch hier seriell und puristisch. Auf Tonplatten lässt er durch verschiedene Gitterraster pastose Glasur tropfen. Nicht nur die Anordnung der Tropfen, sondern auch deren Erhabenheit oder mehr ineinander verlaufende Form prägen das Erscheinungsbild. Die Flächen scheinen wie gebannte Bewegungsmuster. Piene bevorzugt neben glänzendem Weiß metallische Farbtöne, die das Licht brillant reflektieren. Hier zeigen sich Parallelen zu Pienes lichtkinetischen Arbeiten mit sich bewegenden Lichtpunkten. In einem weiteren Schritt begann der Künstler, Modelle seiner Sky Art in Ton zu übertragen, die ebenfalls mit Glasurtropfen überzogen werden.

Im Hetjens-Museum werden erstmals die freien keramischen Arbeiten Otto Pienes der Öffentlichkeit präsentiert. Ergänzt wird die Präsentation durch Porzellanentwürfe des Künstlers für die Firma Rosenthal aus den 1970er Jahren.

22.12.07-24.03.08 *Max Laeugers Arkadien (1864-1952)*. Keramik – Architektur – Gärten. Katalog. Hetjens-Museum.

Max Laeuger (Lörrach 1864 - Lörrach 1952) gilt als zentrale Figur im Aufbruch zur Moderne. Zum ersten Mal wird in einer Ausstellung sein wegweisendes Wirken - von der Keramik bis hin zu Architektur und Gartenbau - in ganzer Breite einem größeren Publikum präsentiert. Klarheit und Natürlichkeit in der Aussage, ob in Kunst oder Lehre, charakterisieren das facettenreiche Schaffen Laeugers, der in Zusammenarbeit mit Karl Moser auch für die ursprüngliche Innenausstattung der Villa Langmatt (1900/01) verantwortlich war.

Die Ausstellung zeigt eine Fülle von Keramikarbeiten und Werke auf Papier vom Jugendstil bis zu den frühen 50er Jahren und wird zudem Gelegenheit bieten, zwei bedeutende private Laeuger-Sammlungen aus der Schweiz zu entdecken.

Emden

04.08.07-14.10.07 *Asger Jorn in Italien*. Bogudgivelse. Kunsthalle in Emden, Hinter dem Rahmen 13, D-26721 Emden. Website: www.kunsthalle-emden.de. Udstillingen "Jorn in Italien" består af ca. 60 arbejder fra perioden 1954-1972. Relieffer, hvoraf nogle er eksperimenter og forarbejder til "Det store relief" og andre - de særlige "eksploderede" relieffer. Små keramiske skulpturer - tredimensionale figurer, der kunne være sprunget ud af Jorns malerier. Store brændtlers-skulpturer fra 1972, hvoraf en stor del blev støbt i bronze. Man troede, at originalerne var gået tabt ved støbningen, men i de senere år er flere dukket op. Endelig præsenteres også Jorns eksperimenter med skulptur hugget i italiensk marmor.

Værkerne på udstillingen er lånt fra private ejere i Belgien, Danmark, England, Frankrig, Italien og Tyskland udover et udpluk fra Silkeborg Kunstmuseums samling. Udstillingen har tidligere været vist på Silkeborg Kunstmuseum.

Frechen

Stiftung Keramion - Zentrum für moderne + historische Keramik, Bonnstraße 12, D-50226 Frechen. Website: www.keramion.de. Tlf +49 22 34 69 76 90.

→05.08.07 *Beate Kuhn*. Katalog. Keramion.

Beate Kuhn, 1927 geboren in Düsseldorf, ist eine der bedeutendsten deutschen Keramikerinnen, die sich auch international einen großen Namen gemacht hat. Nach dem Studium entstehen ab 1953 neben Porzellanentwürfen für Rosenthal keramische Unikate in der gemeinsamen Werkstatt mit Karl Scheid.

Seit 1963 fertigt Beate Kuhn Unikatkeramik nach dem für sie typischen Gestaltungsprinzip der Reihung: Durch die Montage sich wiederholender gedrehter Einzelformen entstehen mehrgliedrige Gebilde, die sich trotz Abstraktion häufig mit naturbezogenen Themen beschäftigen.

→10.02.08 *Ein Jahrhundert Keramik*. Keramion. Exponate aus dem Bestand der Stiftung Keramion geben einen Überblick über die Entwicklung der Unikatkeramik im 20. Jahrhundert, deren Formensprache von einer immer stärkeren Individualität geprägt ist.

Fürstenberg

Das Museum im Schloss, [Porzellanmanufaktur Fürstenberg], Meibrexener Straße 2, D-37699 Fürstenberg / Weser. Website: www.fuerstenberg-porzellan.com.

→16.09.07 *Das rauchende Schloss*. 260 Jahre Porzellanmanufaktur Fürstenberg. Das Museum im Schloss.

„Allen möglichsten Fleiß und Bemühung“ ordnete Herzog Carl I. von Braunschweig-Wolfenbüttel vor 260 Jahren an, als er die Gründung einer Porzellanmanufaktur im Schloss Fürstenberg veranlasste. Fortan sah der Betrachter auf „Das rauchende Schloss,“ wie die Dichterin Annette von Droste-Hülshoff es einst genannt haben soll.

Von Station zu Station schreitet man durch die Jahrhunderte und bestaunt Porzellankunst aus Fürstenberg von den Anfängen bis zur Gegenwart. Dabei sind nicht allein sämtliche Stilepochen seit 1747 vertreten, viele der Objekte erzählen selbst Geschichten rund um das Porzellan, den Ort, wo es entstand und natürlich die Menschen, die es mit ihren Händen geformt haben. Sie vermitteln so ein eindruckliches Bild von den Höhen und Tiefen der langen Geschichte eines der ältesten Wirtschaftsbetriebe Niedersachsens. Grabungsfunde aus Fürstenberg belegen authentisch die schwierigen Anfangsjahre der Manufaktur, Funde aus Höxter erzählen von den ersten Käufern des neuen und kostbaren weißen Goldes.

Hauptabnehmer der ersten Porzellane war der herzogliche Hof, denn Porzellan gehörte als luxuriöses Tafelgerät zur Repräsentation der beanspruchten politischen Bedeutung eines Landes: „Serenissimus gnädigst verlanget, ein doucin durchbrochene, verguldete, ferner ein halb doucin mit Blumen und Früchte belegte und große, ausgeschweifete mit Landschaften bemahlte Teller“.

Einfache „Kaufmannsware“ aus Fürstenberg fand ebenfalls schon sehr früh Abnehmer, so in der Familie Heistermann von Zielberg in Höxter. Dieses reiche Bürgergeschlecht besaß einen großen Adelshof in der heutigen Westerbachstraße 35 und 37. Dort fanden sich schon aus den 1750er Jahren „Fürstenberger Tassen bleu und weiße“.

Ergänzt wird die Schau durch historische Ansichten des Schlosses und durch Dokumente aus den Archiven wie der Gründungsurkunde der Manufaktur, Karten und Pläne von Gebäuden und Öfen, Schriftstücke und Fotos. Das Modell des alten Bahnhofs von Fürstenberg in Boffzen erzählt anschaulich von den Schwierigkeiten der Verkehrsanbindung der hoch über der Oberweser gelegenen Manufaktur. So wird die Geschichte der Manufaktur mit ihren vielen Geschichten rund um das Porzellan lebendig.

→30.12.07 *Fürstenberg Porzellan im Stil der Zeiten*. Wechselnde Jahreszeiten – Dekorationen im Museum. Das Museum im Schloss.

19.10.07-01.02.08 *Objects Born Not Made*.

Porzellan und Steinzeug von Dorothea Chabert. Museum im Schloss.

Dorothea Chabert ist eine der anerkanntesten Keramikerinnen in Deutschland. Die Wanderausstellung, zu der ein Werkverzeichnis erscheinen wird, präsentiert einen Querschnitt ihres Werks in Porzellan und Steinzeug.

Hohenberg an der Eger

Deutsches Porzellanmuseum, Freundschaft 2, D-95691 Hohenberg/Eger. Tlf +49 9233 7722 0. Website: www.dt-porzellanmuseum.de.

→18.11.07 *Porzellan aus Künstlerhand*. Die Hutschenreuther-Kunstabteilung heute. Deutsches Porzellanmuseum. Seit nahezu 100 Jahren verzaubern die Arbeiten der Hutschenreuther-Kunstabteilung aus Selb in Oberfranken das Herz der Porzellanliebhaber in aller Welt. Viele der in der traditionsreichen, kunsthandwerklich exzellent arbeitenden Abteilung gefertigten Modelle wurden von versierten Künstlern und Modelleuren entworfen und haben sich zu wahren Klassikern der figürlichen Porzellankunst entwickelt. Noch heute werden die schönsten dieser Werke in der Hutschenreuther-Kunstabteilung in kleiner Auflage produziert. Diese Schätze des bildnerischen Schaffens bilden den Kern der Präsentation „Porzellan aus Künstlerhand“.

Im Jahre 1917 gründete die Lorenz Hutschenreuther AG im Zweigwerk Paul Müller in Selb die „Kunstabteilung“. Der damalige Direktor kaufte erste Entwürfe u.a. vom damaligen Leiter der 1908 gegründeten Fachschule für Porzellankunst Prof. Fritz Klee ein. 1922 fand dann die Umsiedlung in das Hutschenreuther Werk B statt, wo die Kunstabteilung auch heute noch angesiedelt ist.

Im Laufe der kommenden Jahre gelang es namhafte und einflussreiche Künstler zu gewinnen, als Leiter bzw. Berater der Kunstabteilung, unter ihnen ab 1934 Max Adolf Pfeiffer, den früheren Generaldirektor der Staatlichen Porzellanmanufaktur Meissen. Seit ihrer Gründung haben rund 100 Bildhauer über 2000 Entwürfe geschaffen, unter ihnen Karl Tutter, Carl Werner, Hans Achtziger, Uwe Netzsch, Wolfgang Stefan und Gunther R. Granget, viele von Ihnen nicht nur Bildhauer, sondern auch Leiter der Kunstabteilung. Die Sonderschau präsentiert nicht nur „Animalisches“ aus dem Tierreich, sondern auch weibliche Akte und Darstellungen aus dem Bereich Theater, Oper und Antike.

28.07.07-02.03.08 *Kunst, Kitsch, Kommerz*. 25 Jahre Deutsches Porzellanmuseum Hohenberg. Die ganze Vielfalt des Porzellans. Deutsches Porzellanmuseum.

Kamenz

→30.12.07 *Töpfer, Ton und Scherbenhaufen*. Zur Geschichte der Keramik in Kamenz. Lessing-Museum Kamenz, Lessingplatz 1-3, D-01917 Kamenz. Website: www.lessingmuseum.de.

Kellinghusen

11.08.07-12.08.07 kl 10.00-18.00 *Töpfermarkt*.
Kellinghusen. Website: www.kellinghusen.de.

→26.08.07 *Sándor Kecskeméti*. Skulpturen in Ton und Porzellan. Museum Kellinghusen, Hauptstraße 18, D-25548 Kellinghusen. Website: www.kellinghusen.de.

Köln

Museum für Angewandte Kunst. An der Rechtschule, D-50667 Köln. Website: www.museenkoeln.de.
Frühjahr 2007. Die bereits bestehende umfangreiche Kollektion des Designs seit 1900 wird in der neuen Designsammlung durch hochkarätige Objekte, Gemälde und Skulpturen der Sammlung Winkler bereichert.

Magdeburg

→21.12.07 *Gebrannt, verbrannt, zurückgebrannt*. Kulturhistorisches Museum, Otto-von-Guericke-Straße 68-73, Magdeburg. Die antike Vasensammlung des Magdeburger Museums restaurierte antike Keramiken aus der Zeit von 750 v. Chr. bis zum 3. Jahrhundert nach Chr.

Meissen

Porzellan-Museum, Staatliche Porzellan-Manufaktur Meissen, D-01651 Meissen. Tlf +49 3521 468 208. Website: www.meissen.de.

Albrechtsburg, Meissen, Domplatz 1, D- 01662 Meißen. Website: www.albrechtsburg-meissen.de.

Schaff Gold, Böttger! Die Albrechtsburg Meissen und das Porzellan. Dauerausstellung. Albrechtsburg. Das Geheimnis der Porzellanherstellung, der Goldmacher und sein König, Johann Friedrich Böttger auf der Albrechtsburg und andere interessante Begebenheiten rund um das Meissener Porzellan können Gäste bei dem Besuch der Ausstellung "Schaff Gold, Böttger!" im Erdgeschoss der Albrechtsburg Meissen erfahren.

Die Ausstellung versetzt den Besucher zurück in die Zeit der Porzellanerfindung. Reale Ausstellungsobjekte, Figurinen in historischen Kostümen, Projektionen und Computeranimationen vermitteln eine Vorstellung des Schaffens in der damaligen Zeit. Weiterhin werden die Besucher über die auch heute noch komplizierte Technik des Porzellanbrandes informiert. Kurios verformte Porzellane und moderne Hilfsmittel zur Vermeidung von "Deformationen" werden vorgestellt.

→30.09.07 *Spritzdekor - Revolution der Muster*. Keramik um 1930. Bogudgivense. Albrechtsburg. Eine regelrechte Revolution bedeutete Ende der 1920er Jahre der Einzug eines völlig neuartigen Designs in deutsche Haushalte: das so genannte Spritzdekor. Dessen geometrische Muster lösten Blümchen und Landschaftsdarstellungen auf Geschirr ab, bis einige davon als entartete Kunst in der NS-Zeit verpönt waren.

Bereits in den 20er Jahren des vergangenen Jahrhunderts fanden sich erstaunlich moderne Muster und Formen auf so

mancher bürgerlichen Kaffeetafel: Vorwiegend abstrakte und geometrische, mit Schablonen aufgebraute Spritzdekore zierten die Produktpaletten zahlreicher Keramikhersteller. Inspiriert von zeitgenössischen Kunstbewegungen wie Bauhaus, de Stijl, Konstruktivismus und Suprematismus zeigen die Spritzdekore deutliche gestalterische Einflüsse der Avantgarde, von Wassily Kandinsky, Paul Klee, Lyonel Feininger, Kasimir Malewitsch oder Alexander Rodtschenko.

Keramik mit Spritzdekoren war enorm populär. Warum diese „Schablonen der Moderne“ ausgerechnet in der wirtschaftlich schwierigen und politisch so turbulenten Zeit ihren Siegeszug antraten, wird mit der Ausstellung nachgespürt.

Keramik mit Spritzdekoren war enorm populär. Um 1930 bedienten die über 60 Anbieter im damaligen Deutschen Reich einen riesigen Markt unterschiedlichster Geschmacksrichtungen und sozialer Bedürfnisse. Bürgerliche Kaffeeklatschrunden mit den abstrakten Service-Mustern wurden salonfähig, ein Spritzdekor-Obstsieb erschien küchentauglich. Nachdem 1933 die Nationalsozialisten an die Macht gekommen waren, sind die avantgardistischen Dekore aus der Produktion der meisten Firmen verschwunden. Sie galten nun als „bolschewistisch“ und ideologisch bedenklich. In der Zeit einer Diktatur konnte offensichtlich sogar das Design des einfachen Hausgeschirrs politisch gefährlich werden.

→10.07 *Kennst du das Land...?* Ansichten fantastischer Reisen auf Meissener Porzellan. Porzellan-Museum

11.07→ *300 Jahre Böttgersteinzeug*. Porzellan-Museum.

03.08-05.08 Sonderausstellung zum 300. Jubiläum der Erfindung des europäischen Porzellans. Albrechtsburg.

Nürnberg

01.2008-04.2008 *Jugendstil aus Nürnberg*. [Vandredustilling]. Museum Industriekultur, Nürnberg. Se omtalen under Dormagen Zons -Kreismuseum Zons.

Oldenburg

04.08.07-05.08.07 kl 10.00/11.00-18.00 25. *Oldenburger Töpfermarkt*. Schlossplatz, Oldenburg. Website: www.werkschule.de.

Potsdam

→26.12.07 *Ein königliches Friedensmahl*. Sanssouci, Neues Palais, Marmorsaal, Am Neuen Palais, D-14414 Potsdam. Website: www.spsg.de. Dank Unterstützung konnte das erste Porzellanservice, das Friedrich der Große während des Siebenjährigen Krieges für sich in Meißen bestellt hatte, für den ursprünglichen Bestimmungsort erworben und durch Bestecke mit Griffen aus Meissener Porzellan ergänzt werden.

Die Stiftung Preußische Schlösser und Gärten Berlin-Brandenburg (SPSG) kann Service und Bestecke nun erstmals auf einer historisch gedeckten Tafel im Marmor-saal, dem wichtigsten Festsaal des Neuen Palais, der Öffentlichkeit präsentieren.

Im vergangenen Jahr tauchten unvermutet bei Sotheby's in England 155 Teile aus diesem ursprünglich viel umfangreicheren Tafelservice auf. Nur dank der großzügigen und schnellen finanziellen Unterstützung der Mäzene war es möglich, diesen Schatz für die SPSG zu retten. Bereits vor zwei Jahren konnte die SPSG 72 Besteckteile mit Porzellanriffen aus einem Meissener Service wieder in ihre Obhut nehmen. Den Erwerb hatte die Cornelsen Kulturstiftung für die Freunde der preußischen Schlösser und Gärten ermöglicht.

Friedrich der Große bestellte das Tafelservice 1760 während eines Winteraufenthalts in Meißen. Er ließ es sich dabei nicht nehmen, selbst die Vorlagen für die Reliefdekorationen zu zeichnen. Die Dekorationen zeigen in Kartuschen Blumen sowie die Symbole der Musik und des Krieges, weshalb das Modell in Meißen als das "preußisch-musikalische Dessin" geführt wurde. Diesem Programm folgend stellen die figürlichen Henkel auf den Deckeln der Gefäße die Gottheiten Flora, Venus und Minerva dar. Die sieben Terrinen, acht Wärmeglocken, ein großer Dessertkorb und zahlreiche Teller und Schüsseln verschiedener Form und Größe bilden einen aussagekräftigen Querschnitt durch das einst über 400 Teile umfassende Service.

Forschungen anlässlich der Rückkehr des Services ergaben, dass die Meissener Manufaktur in jener Zeit selbst für die verspielte und so spontan wirkende Blumenmalerei Vorlagen benutzt haben muss - sind es doch genau 13 Bouquet-Kompositionen, die sich durch verschiedene Malerhände geprägt auf der glänzenden Porzellanpracht wiederholen.

Als Friedrich der Große nach dem Krieg 1763 in Berlin seine eigene Porzellanmanufaktur gründete, ersetzte er nach und nach seine Meissener Service durch Fabrikate "aus seinem Haus". Es ist nicht bei allen Services bekannt, an wen der König sie verschenkte, so auch nicht bei dieser ersten Bestellung. Auch der Earl of Saumerz, der sich von dem Service zusammen mit seinem Landsitz Shrubland Park, in dem dieses Porzellan seit spätestens 1840 im Inventar auftaucht, hat keine Erklärung, wie die prachtvollen Gedecke in seine Familie kamen.

Eines ist aber sicher: im Festsaal des Neuen Palais, wo das Service in diesem Jahr als traditionelle historische Tafel der preußischen Schlösser die Besucher erfreuen wird, wirkt es so harmonisch, als hätte es Potsdam nie verlassen.

→13.01.08 *Hedwig Bollhagen*. Ein Leben für die Keramik. Katalog. Kutschstall, Am Neuen Markt, D-14467 Potsdam. Website: www.hbpg.de. Das Haus der Brandenburgisch-Preußischen Geschichte (HBPG) [in Kooperation mit der Hedwig Bollhagen-Stiftung, den HB-Werkstätten für Keramik Marwitz, der Landeshauptstadt Potsdam, dem Brandenburgischen Landeshauptarchiv und den Bollhagen-Erben] würdigt Hedwig Bollhagen (1907–2001) im Jahr ihres 100.

Geburstages mit einer großen Retrospektive zu Leben und Werk.

Die international geehrte Künstlerin und Unternehmerin wird im Kontext ihrer Zeit als eine der bedeutendsten Keramikerinnen des 20. Jahrhunderts und faszinierende Persönlichkeit vorgestellt. Seit 1934 bis heute produzieren die von ihr gegründeten HB-Werkstätten für Keramik im brandenburgischen Marwitz bei Velten (Kreis Oberhavel) das zeitlose Alltagsgeschirr, mit dem Hedwig Bollhagen die Forderung des Werkbundes und des Bauhauses nach Funktionalität und Ästhetik für Jedermann zu realisieren suchte.

Beginnend mit den frühen Prägungen im reformorientierten Elternhaus und den Lehr- und Wanderjahren der jungen Keramikerin zeigt die Ausstellung eine Fülle von bedeutenden Objekten aus dem keramischen und schriftlichen Nachlass Bollhagens und ihrer Weggefährten. Die Ausstellung bietet damit Einblicke in das keramische Schaffen des 20. Jahrhunderts und ermöglicht Begegnungen mit bedeutenden Protagonisten dieses künstlerischen Bereiches.

Zahlreiche Leihgaben ergänzen die Schau und veranschaulichen die Vielfalt des in mehr als 75 Jahren entstandenen Werkes von Hedwig Bollhagen.

Neben den Klassikern ihrer Servicekollektionen und der auf der Weltausstellung 1937 in Paris mit einer Goldmedaille prämierten Vase werden Beispiele ihrer bis zuletzt frischen Experimentierlust in Form und Dekor vorgestellt, die zum Teil erstmals zu sehen sind.

Filme machen die Person Hedwig Bollhagen erlebbar – bescheiden, humorvoll, aber auch kritisch. So faszinierte sie ihre Zeitgenossen und führte viele Künstlerfreunde wie Charles Crodel, Werner Burri, Waldemar Grzimek und Heidi Manthey nach Marwitz. Auch sie sind mit einigen ihrer Werke in der Ausstellung vertreten.

Vorgestellt wird auch die wechselvolle Geschichte der HB-Werkstätten, die geprägt war durch die Bedingungen in den Jahren des Nationalsozialismus, in der Kriegs- und Nachkriegszeit, in der DDR und nach der Wende. Sie forderten oftmals die Improvisationsgabe und den Pragmatismus der Prinzipalinnen heraus.

Eine interaktive Medienstation erschließt die für die HB-Werkstätten neben dem Geschirrprogramm wichtige Produktionspartie der Baukeramik.

Die technischen Fertigungsprozesse werden im Film und in zeitweisen Live-Vorführungen einer Malerin deutlich.

Die Art der Ausstellungsgestaltung vermittelt atmosphärische Einblicke in das private und betriebliche Umfeld, das für Hedwig Bollhagen Zeit ihres Lebens immer eng miteinander verknüpft war.

Mit ihrer Fähigkeit, aus gegebenen Umständen ein Maximum an Qualität herauszuholen, ohne sich selbst zu verleugnen, ist Hedwig Bollhagen ein Vorbild für heutige Generationen. Über ihre lange Lebenszeit entstand ein Werk in bemerkenswerter Vielfalt.

Das Vermächtnis Hedwig Bollhagens besteht nicht in dogmatischen Schulnormen für junge Keramiker, sondern vielmehr darin, alle jungen Künstler mit ihrem Beispiel zu bestärken, eigene Wege zu gehen.

Die Übersichtsschau im Kutschstall Am Neuen Markt in Potsdam bildet den Auftakt für die 2008 geplante dauerhafte Präsentation des Bollhagen-Nachlasses in Potsdam, der von der Erbin der Künstlerin als treuhänderische Stiftung („Hedwig-Bollhagen-Stiftung“) in die Obhut der Deutschen Stiftung Denkmalschutz gegeben wurde.

Selb-Plössberg

Europäisches Industriemuseum für Porzellan und Europäisches Museum für technische Keramik, Werner-Schürer-Platz 1, D-95100 Selb-Plössberg. Website: www.porzellanwelten.org. Tlf +49 9287 91800 0.

→07.10.07 *Mythen, Märchen und Musik – 50 Jahre Björn Wiinblad für Rosenthal*. Katalog. Europäisches Industriemuseum für Porzellan.

Spielerische Lebensfreude, märchenhafte Poesie und der Zauber des Orients – dies charakterisiert das Lebenswerk des großen dänischen Künstlers Björn Wiinblad, der 2006 im Alter von 88 Jahren verstarb. Ihm widmet das Europäische Industriemuseum für Porzellan in Selb zusammen mit der Rosenthal AG unter dem Titel „Mythen, Märchen und Musik“ eine umfassende Retrospektive seines Gesamtchaffens u.a. anhand einzigartiger Objekte aus seinem Nachlass.

Die Bandbreite der aus dem berühmten „Blauen Haus“ in Lyngby stammenden Objekte in Wiinblads unverwechselbarem Stil, reicht von Porzellan und Keramik bis zu Plakaten, Buchillustrationen, Brunnen, Bronzen, Gobelins und Entwürfen für Bühnenbilder. Inspirationen lieferten ihm stets seine Liebe zur Musik, besonders zur Oper, seine Vorliebe für den Orient und das Theater. Erstmals öffentlich zu sehen sein wird das komplette Wiinblad-Atelier, das im Rosenthal Werk Selb/Glasstudio untergebracht war. Dazu wird seine so innig geliebte Musik erklingen, die ihn zu so manchem Werk inspirierte. Über seine seit 1957 bestehende Zusammenarbeit mit der Rosenthal AG äußerte sich Wiinblad zu Lebzeiten folgendermaßen: „Ich habe ja überall viele schöne Aufgaben gehabt, nichts hat aber soviel für mich bedeutet – künstlerisch und persönlich – wie meine Arbeit für Rosenthal. Philip Rosenthal war wahnsinnig inspirierend.“

Seine künstlerische Laufbahn begann Björn Wiinblad 1952, als er sein eigenes Atelier bezog. Zuvor hatte er zwischen 1940 und 1943 an der Königlichen Kunstakademie in Kopenhagen Malerei und Illustration studiert.

25.08.07→ *Helmut Drexler*. Dauerausstellung. Europäisches Industriemuseum für Porzellan.

15.12.07→ *Manufakturen*. Dauerausstellung. Europäisches Industriemuseum für Porzellan.

Staufen

Keramikmuseum Staufen, Zweigmuseum des Badischen Landesmuseum Karlsruhe, Wettelbrunner Strasse 3, D-79219 Staufen. Website: www.landesmuseum.de.

→26.08.07 *Horst Göbbels*. Studioausstellung. Keramikmuseum Staufen.

→11.11.07 *Neue Künstlerkeramik aus der Karlsruher Majolika*. Keramikmuseum Staufen.

31.08.07-14.10.07 *Lutz Könecke*. Studioausstellung. Keramikmuseum Staufen.

19.10.07-30.11.07 *Stefan Bang*. Studioausstellung. Keramikmuseum Staufen.

Sögel

→26.08.07 *Frank Schillo*. Konkav-Konvex und mehr – Keramische Gefäße und Objekte. Emslandmuseum Schloß Clemenswerth, D-49751 Sögel. Website: www.clemenswerth.de. Die klassische Säulenkanellüre könnte Vorbild für sein Gestaltungsprinzip gewesen sein. In kontrastreichem Schwarz und Weiß und milden Pastelltönen setzt Schillos Formensprache einen starken Akzent in der zeitgenössischen deutschen Keramik.

Velten

→23.09.07 *Wo liegt eigentlich Velten-Vordamm?* Gebrauchs- und Kunstkeramiken der Steingutfabriken Velten-Vordamm 1908-1931. Ofen- und Keramikmuseum Velten, Wilhelmstrasse 32, D-16727 Velten. Website: www.ofenmuseum-velten.de.

Weiden

→31.12.07 *Porzellan aus China*. Die Sammlung Seltmann. Internationales Keramik-Museum Weiden, Zweigmuseum der Neuen Sammlung München, Waldsassener Kasten, Luitpoldstrasse 25, D-92637 Weiden/Oberfalz. Website: www.keramikumuseum.die-neue-sammlung.de.

Mit der Donation Maria Seltmann kam das Internationale Keramik-Museum 1994 als erstes seiner Art in den Besitz eigener Bestände. Dem Weidener Unternehmer Dr. h.c. Wilhelm Seltmann, selbst Besitzer mehrerer Porzellanfabriken, gelang es innerhalb nur zweier Jahrzehnte eine Sammlung chinesischen Porzellans vom 17. bis zum frühen 20. Jahrhundert zusammenzutragen. Es dauerte nochmals über ein Viertel Jahrhundert bis seine Witwe anlässlich ihres 90. Geburtstags 1994 es ermöglichte diese Sammlung erstmals der Öffentlichkeit zugänglich zu machen. In einer ersten Ausstellung sind seither weit über 100 erlesene Exponate aus der aus der Zeit der Qing-Periode (1644-1912), der letzten chinesischen Kaiserdynastie, zu sehen.

Østrig

Wien

→09.09.07 *Blauweiss*. Objekte in Blauweiß von Ägypten bis China. Schausammlung Ostasien. Österreichisches Museum für angewandte Kunst [MAK], Stubenring 5, A-1010 Wien 1. Website: www.mak.at.

Ab dem 10. Jahrhundert wird Kobaltblau zur Dekoration von Keramiken verwendet. Der mineralische Farbstoff Kobalt wird mit Wasser verdünnt und vor der Glasur auf die weiße Keramik aufgetragen. Kobaltblau hält der hohen Brenntemperatur des Glasurbrandes stand und wird durch die transparente Glasur gegen Beschädigungen geschützt. Erste Beispiele stammen aus Ägypten, der weitere Weg führt dann über Persien bis zu den typischen blauweißen Porzellanen in China ab dem 14. Jahrhundert sowie deren Einfluss auf Arbeiten in Persien, Türkei und schließlich Europa.

Waren es zuerst persische und arabische Kaufleute, die den Handel mit dem Farbstoff Kobaltblau betrieben und die in der islamischen Welt begehrten Keramiken vertrieben, so übernahmen im 16. Jahrhundert Europäer – Portugiesen und Niederländer – den Asienhandel. Zu tausenden wurde chinesisches Porzellan auf Auktionen verkauft, teilweise als Gebrauchsgeschirr, aber auch zur Dekoration von Repräsentationsräumen. Chinesische Porzellanmanufakturen zeigten ihre Anpassungsfähigkeit auch darin, dass sie Dekors und Formen auf Wunsch im europäischen Stil liefern konnten.

So wie in Europa dauerte auch in der islamischen Welt die Nachfrage nach Blauweiß über Jahrhunderte ungebrochen an. Es wurde aber nicht nur importiert, auch die eigene Keramikproduktion imitierte chinesische Ware. Chinas Nachbarländer Vietnam, Korea und Japan gehörten ebenfalls zu wichtigen Importländern, bis sie mit eigener Massenproduktion zu Konkurrenten wurden. „Blauweiß“ wurde zum Symbol für interkulturelle Beziehungen über Jahrhunderte hinweg.

16.10.07-11.02.08 *Raffiness & Eleganz*. Katalog. Liechtenstein Museum, Fürstengasse 1, 1090 Wien. Website: www.liechtensteinmuseum.at. Udstillingen kommer fra Schloss Charlottenburg i Berlin og fortsætter i 2008 til Chateau de Malmaison, Paris og Metropolitan Museum of Art, New York.

22.11.07-10.02.08 *Goldscheider*. Weltmarke der Keramik. Wien Museum, Karlplatz 4, A-1040 Wien. Website: www.wienmuseum.at.

1885 gegründet, setzte sich die Wiener Manufaktur Goldscheider schnell an die Spitze der Europäischen Keramik und produzierte – in den zeittypischen Stilen Historismus, Jugendstil und Art Déco – Figuren und Gefäße aus Fayencen und Terrakotta sowie aus Bronze und Alabaster auf höchstem künstlerischen und technischen Niveau. Dazu trug unter anderem die Zusammenarbeit mit bekannten Bildhauern und Keramikern – wie z.B. Demetre Chiparus, Walter Bosse oder Josef Lorenzl – bei, die zahlreiche Entwürfe geliefert haben.

Diese Erfolgsgeschichte wurde durch die Arisierung im Jahre 1938 jäh unterbrochen: die Familie Goldscheider musste emigrieren, der Betrieb wurde an einen neuen Besitzer verkauft, der den hohen künstlerischen Anspruch jedoch nicht halten konnte. Zwar bauten die Goldscheider-Brüder in der Emigration in den USA und in England neue keramische Betriebe auf, Walter Goldscheider kehrte nach dem Krieg wieder nach Wien zurück und übernahm dort die Leitung seiner alten Firma – doch in den 1950er Jahren wurde die große Keramik-Tradition des Wiener Unternehmens durch den Verkauf an die deutsche Firma Carstens endgültig beendet. In der Manufaktur Goldscheider wurden zwischen 1885 bis 1953 weit über 10.000 Modelle produziert. Die Ausstellung zeigt eine Auswahl von rund 300 Kleinplastiken und Gebrauchsgegenständen.

Schweiz

Genève

Collections Baur, Musée des Arts d'Extrême-Orient, 8 rue Munier-Romilly, CH-1206 Geneve. Website: <http://collections-baur.ch>.

Musée Ariana, 10 avenue de la Paix, CH-1202 Genève. Website: www.afma.ch. Tlf +41 79 297 52 60.

→19.08.07 *fresh hot ceramics*. Keramikdesign aus der Schule für Gestaltung Bern und Biel. Gewerbemuseum Winterthur, Kirchplatz 14, CH-8400 Winterthur. Website: www.gewerbemuseum.ch. Die seit über hundert Jahren bestehende Keramikdesign Fachklasse der Schule für Gestaltung Bern und Biel (KDFK) genießt weit über die Kantons- und Landesgrenze hinaus eine hohe Reputation. Immer wieder nehmen ihre Absolventinnen und Absolventen mit Erfolg an nationalen und internationalen Wettbewerben teil. Voraussetzung dazu ist eine solide gestalterische Grundausbildung, welche Produktdesign, Bau- und Architekturkeramik, freies dreidimensionales Gestalten und angewandte Technologien gleichwertig gewichtet.

Die Ausstellung macht sichtbar, wie sich die traditionsreiche Fachklasse neu an der Schnittstelle von Kunst, Handwerk und Design sowie im Spannungsbereich von uraltem Werkstoff und zeitgenössischem Formenbewusstsein situiert. Gezeigt werden an der Schule entstandene Objekte und Projekte der letzten Jahre im Dialog mit aktuellen Werken der ausgebildeten Keramikdesignerinnen Christine Aschwanden, Marianne Eggmann, Erika Fankhauser Schürch, Regula Gahler und Simone Stocker sowie des Keramikdesigners Maurizio Ferrari

Prangins

21.09.07-24.02.08 *La quête de l'or blanc – porcelaines de Zurich et du Nyon*. Château de Prangins, CH-1197 Prangins. Website: www.landesmuseum.ch.

Holland

Amsterdam

Galerie Carla Koch, Prinsengracht 510, NL-1017 KH Amsterdam. Fra September: Veemkade 500 (6th floor), NL-1019 HE Amsterdam. Website: www.carlakoch.nl.

09.07 *Barbara Nanning*. Glass and Ceramics. Galerie Carla Koch.

10.07 *Wouter Dam*. Galerie Carla Koch.

11.07 *Esther Stasse*. Galerie Carla Koch.

12.07 *In memoriam Veronika Pöschl*. Galerie Carla Koch.

01.08 *Esther Stasse*. Galerie Carla Koch.

Delft

Terra Keramiek, Nieuwstraat 7, Delft. Website: www.terra-delft.nl.

Deventer

Loes and Reinier Gallery, Korte Assenstraat 15, NL-7411 JP Deventer. Website: www.loes-reinier.com.

Leeuwarden

Prinsessehof Leeuwarden, Nationaal Keramikmuseum, Grote Kerkstraat 11, NL-8911 DZ Leeuwarden. Website: www.prinsessehof.nl.

→29.10.07 *Hollands Porselein*. Prinsessehof Leeuwarden.

'Hollands Porselein' er en repræsentativ udstilling med den første nederlandske producerede porcelæn fra Loosdrecht, Weesp, Ouder Amstel, Nieuwer Amstel og Den Haag. Udstillingen omhandler perioden 1759-1814. Derudover keramik af nulevende kunstnere.

02.09.07-28.01.08 *Levenswerk – Johan Van Loon*. Prinsessehof Leeuwarden. 5. bidrag i serien af solo-udstillinger fra toneangivende modrene Nederlandske keramikere.

20.10.07-22.12.07 *Mathematical Ceramics 2*. Udstilling med bl.a. Barbro Åberg og Malene Müllertz. St. Joseph Galerie, Boerhaavestraat 3, NL-8921 TN Leeuwarden. Website: www.sjgalerie.nl.

18.11.07-07.04.08 *Turkse en Nederlandse keramiek ontmoeten elkaar*. Prinsessehof Leeuwarden. Udstillingen belyser aspekter af fortidens Tyrkiske keramikproduktion. Tyrkisk keramik fra Iznik & Kütahya i historisk perspektiv med objekter fra diverse samlinger.

Otterlo

23.06.07-09.09.07 *Molen op tegels*. Nederlands Tegelmuseum, Eikenzoom 12, NL-6731 BH Otterlo. Website: www.nederlandstegelmuseum.nl. 2007 er udnævnt til "Møllens år", da det er 600 år siden de første møller til indæmning blev bygget i Holland. De utallige møller, der i år hundrede har roteret, har været en markant del af landskabet. Det Nederlandske Teglmuseum har også selv enkelte særlige eksempler, som er vist på et tableau med modeller af møller.

Rotterdam

Museum Boijmans Van Beuningen, Museumspark 18-20, NL-3015 CX Rotterdam. Tlf +31 10 44 19 400. Website: www.boijmans.rotterdam.nl.

→28.10.07 *Marieke van Diemen – Vases*.

Intervention #1. Museum Boijmans Van Beuningen. Since 1930 the German ceramics industry has produced vast quantities of vases in an endless range of sizes, forms and colours. For the export market they were stamped "West Germany". Marieke van Diemen began to consider a new framework for displaying and interpreting these popular, typical mass-produced items, which have so many nostalgic associations. Museum Boijmans Van Beuningen has invited Marieke Van Diemen to design an installation in which a vast collection of West Germany vases is presented as a large autonomous work of art. How can an everyday product become a desirable object?

Marieke Van Diemen's installation gives optimal expression to the vases' serial production and the minimal differences in their colour and detailing. Implicit within this exhibition is Marieke van Diemen's belief that the manner in which objects are displayed has decisive influence on our perception and evaluation of them.

→31.12.07 *Domestic ceramics 12th-19th centuries*.

Study Collection One. Van Beuningen-de Vriese Pavillon, Museum Boijmans Van Beuningen. A broad range of earthenware, stoneware, majolica, porcelain and early industrial ceramics gives an intensive insight into the design of historical domestic ceramics and the range of items that was available to consumers over the centuries. Hundreds of examples from the collections are displayed as in a giant department store. The majority of the items come from the Van Beuningen-de Vriese Collection. The installation has been designed by Concern in Amsterdam.

The new display is based on the extensive Van Beuningen-de Vriese Collection, supplemented with pieces from the Stichting Het Nederlandse Gebruiksvoorwerp and relevant examples from other parts of the museum's collection. The visitor will gain an understanding of the historical design, function and symbolic meaning of mediaeval cooking pots and earthenware, stoneware, colourful majolica and the glistening Chinese porcelain that was shipped to Europe from the beginning of the seventeenth century. The display charts the complex development of different ceramics traditions and shows how they influenced each other to create a diverse range of kitchenware and tableware.

Tegelen

Keramikmuseum De Tiendschuur Tegelen,
Pottenbakkersmuseum, Kastelaan 8, NL-5932 AG
Tegelen. Website: www.tiendschuur.net.

→09.09.07 *Romeins Aardewerk*. Keramik-
museum De Tiendschuur.

15.09.07-02.12.07 *Klei Klei Klei*. Collecteren,
verzamen en sparen. Keramikmuseum De
Tiendschuur.

09.12.07-20.02.08 *Gouden Gloed, Lusterglazuren
en sieraden*. Keramikmuseum De Tiendschuur.

Belgien

Bruxelles

Musées royaux d'Art et d'Histoire/Koninklijke
Musea voor Kunst en Geschiedenis, 10 Jubelpark,
B-1000 Bruxelles. Website: www.kmkg-mrah.be.

Le Clockarium [Museum of Art Deco Ceramic
Clocks], 163 boulevard Reyerslaan, B-1030 Brussels
/ Schaerbeek. Website: www.clockarium.com.

08.09.07-13.10.07 *Per Ahlmann og Hans Vangsø*.
Puls Contemporary Ceramics, v/Annette Sloth,
Place du Châtelain 4, B-1050 Bruxelles. Website:
www.puls ceramics.com.

Gent

13.10.07-???.01.08 *Christopher Dresser · pionier of
modern design*. Design Museum Gent. Museum voor
Sierkunst & Vormgeving, Jan Breydel Straat 5, B-
9000 Gent. Website: <http://design.museum.gent.be/>
In spite of the fact that his name is far less well-known
than that of Ruskin, Morris or Pugin, there is good reason
to call Christopher Dresser (1834-1904), born in Glasgow,
the first industrial designer. Trained to be a botanist, he
used botany as a source of inspiration for his language of
forms.

After a visit to Japan in 1876-1877, the brilliant Dresser
created several objects that were clearly influenced by
Oriental models. It is those objects, with their minimalist
forms and with which he earned himself a name in later
years that will be on display.

Dresser showed a keen interest in the industrial production
process. Most of the time he worked with standardized
elements. He made designs for metal, ceramics and glass.
If it weren't for Dresser, modern design would be rather
different today.

Frankrig

Paris

Musée National de Céramique Sèvres, Place de la
Manufacture, 92310 Sèvres. Website: [www.musee-
ceramique-sevres.fr](http://www.musee-ceramique-sevres.fr).

Musée des Arts Décoratifs, Palais du Louvre, 107
Rue de Rivoli, 75001 Paris. Website:
www.lesartsdecoratifs.fr.

Musée national des Arts asiatiques-Guimet, Place
d'Iéna 6, F-75116 Paris. Tlf +33 1 56 52 53 00.
Website: www.musee guimet.fr. [bl.a. tidlig kinesisk
keramik].

→30.09.07 *Guidette Carbonell*. Musée des Arts
Décoratifs.

11.10.07-15.11.07 *Purs décors, les collections
islamiques du musée des Arts décoratifs*. Musée
des Arts Décoratifs.

Le musée a choisi de consacrer une exposition à ses
collections des arts de l'Islam à travers cette exposition en
collaboration avec le musée du Louvre. Ces collections,
riches de plus de 3 000 œuvres, sont exceptionnelles, tant
par le nombre des objets que par leur qualité, et incluent un
certain nombre de chefs d'œuvre uniques au monde (tapis,
tissus, céramiques, miniatures, etc.). Cette présentation
précèdera le dépôt de cette collection au sein du nouveau
département des arts de l'Islam au musée du Louvre et
préfigurerà l'ouverture de ce département dans les
nouveaux espaces de la cour Visconti.

20.11.07-18.02.08 *Satsuma*. Musée National de
Céramique Sèvres. L'exposition présentera cent
cinquante céramiques de la région de Satsuma au Japon.
Les sobres pièces de la cérémonie du thé évoqueront les
commandes seigneuriales. D'autres richement décorées
rappelleront le rôle essentiel de cette production dans
l'apparition du japonisme en Europe.

USA

New York

Garth Clark Gallery, 24 West 57th Street # 305,
New York NY New York, NY 10019. Website:
www.garthclark.com. Tlf +1 212 246 2205.

Pennsylvania

01.10.07-31.11.07 *Danish Ceramics*. Udstilling
med bl.a. Barbro Åberg. Katalog. Works Gallery,
303 Cherry Street, Philadelphia PA 1906. Website:
www.snyderman-works.com.

Gerd Hiort Petersen & Hans Munck Andersen
Bornholms Kunstmuseum
af Jørgen Schou-Christensen

En af sommerens helt store begivenheder på keramikens område var Gerd Hiort Petersens og Hans Munck Andersens omfattende retrospektive udstilling på Bornholms Kunstmuseum (10.06.07-29.07.07).

Det er meget prisværdigt, at flere af provinsens førende kunstmuseer i stigende grad giver plads for væsentlige udstillinger af samtidens keramik og glaskunst. Der er særlig grund til at fremhæve Bornholms Kunstmuseum, attraktivt beliggende på kysten ved Rø, hvor naturoplevelsen ofte spiller med i en udsøgt opsætning af museets udstillinger. Det var også tilfældet med denne udstilling, hvor museets leder, Lars Kærulf Møller, ifølge udstillerne havde en stor del af æren for den perfekte opstilling i to af museets største rum, dog skæmmet lidt i den sidste udstillingsuge af koncertarrangementer i den ene sal.

På mere officielle udstillingssteder søger man ofte en "særlig lejlighed", når der gives plads for en større retrospektiv udstilling af enkelte kunstnere. Det er da også nævnt, at Gerd Hiort Petersen i maj rundede de 70 år, hvor hun i halvdelen af denne livsbane har haft værksted sammen med Hans Munck Andersen i deres fælles hjem på Bornholm i udkanten af Rø Plantage. Hun er født og opvokset på Bornholm, uddannet her og på kunsthåndværkerskoler i Wien og København, hvorefter hun fra midten af 1960'erne arbejdede otte år på Den kongelige Porcelainsfabrik. Her mødtes hun med Hans Munck Andersen, og efterfølgende fandt de en fælles fremtid på Bornholm med en stadig stærkere position nationalt og internationalt.

Kunstnerisk synes de klart forskellige gennem hele forløbet, Gerd Hiort Petersen med det mere robuste udtryk og virkemidler, og Hans Munck Andersen som det tilsyneladende mere blide og poetiske. Helt så enkelt er det dog ikke, hvilket fremgik af sommerens udstilling, hvor flere tendenser smeltede sammen i værkstedets beslægtede idéudvikling, og hvor den velvalgte retrospektive del af udstillingen antydede, at det var tendenser, der altid havde været til stede endda før etableringen af det fælles værksted på Bornholm.

I øvrigt fortalte de to keramikere, at de i forberedelsen til udstillingen planlagde at holde deres arbejder adskilte, som de oftest har gjort det på deres fælles udstillinger, men at Lars Kærulf Møller havde overbevist dem om, at opstillingen på Bornholms Kunstmuseum skulle være en sammenfletning af de to arbejder, og det fungerede særdeles godt med mange overbevisende pointer og gensidige berigelser af værkerne.

Dette er vel et udtryk for den modenhed og afklaring, de nu begge har nået, og samtidig står udstillingen på ingen måde blot som en afrunding af en lang kunstnerisk indsats, men endnu mere som en uddybning hos dem begge af et langt, konsekvent forløb, der nu tilføjes nye elementer i den imponerende række af arbejder udført inden for det sidste år med henblik på udstillingen og af en karakter, som bringer de to keramikere i nær dialog.

Hos Gerd Hiort Petersen er det rækken af monumentale, skålformede objekter med rustikke, riflede strukturer i fladen, som i en lang periode har været hendes mest karakteristiske arbejder. På udstillingen opdager man, hvor beslægtet dette udtryk faktisk kan være med Hans Munck Andersens lige så karakteristiske dekoration i skålene opbygget af indfarvede, sammensnoede porcelænsstrengene. Han siger selv, at han udnytter den naturlige geometriske dynamik og på en måde er en slags tekstilkeramikere. En lignende karakteristik fristes man til at bruge om fladedekorationen på mange af Gerd Hiort Petersens arbejder, hvor selve formerne dog er mere skulpturelt dynamiske og sædvanligvis i langt større format.

Men netop på det punkt overrasker Hans Munck Andersens nyeste arbejder til udstillingen, store skålformede skulpturer i paperclay, der nok kan virke lidt gipsagtige i strukturen og derfor mest overbevisende i de tilfælde, hvor en fin stregdekoration markerer kanten af dele af objektet. Dermed nærmer de sig udtrykket i nogle af Gerd Hiort Petersens skåle med en let stregdekoration, der naturligvis er repræsenteret på udstillingen. Her opdager man også, at Hans Munck Andersen tilbage til tiden på Den kongelige Porcelainsfabrik har arbejdet med sammensatte skulpturelle former. Men de nye arbejder er langt mere spændende og i nogle tilfælde af en næsten arkitektonisk virkning.

Hos Gerd Hiort Petersen er der på andre måder eksperimenteret i den hektiske og produktive periode frem til udstillingen. Hun har med held dels overført den lette stregdekoration fra porcelænsskålene til nogle af de store, robuste fade, uden det virker som et stilbrud, og dels har hun i andre arbejder, f.eks. de formmæssigt ret voldsomme stenfade, forsøgt sig med hidtil uset stærke farver, især en mørk turkis, der giver hendes keramik en ny dimension.

Oplevelsen på udstillingen blev mødet med et værksted, hvor to ligeværdige og meget betydelige keramikere, der står ved det man vel også hos kunstnere kan betegne som "den tredje alder", stadig er så kreative og fornyende som nogensinde. Det tegner godt for, hvad vi også fremover kan vente fra dette internationale keramikpar med fast forankring på Bornholm.

Dødsfald

Vores store fine keramikker Gertrud Vasegaard døde i juli. ”keramiske noter” vil i næste nummer bringe en artikel om Gertrud Vasegaards betydning for dansk keramik.

Keramikkens ABZ Bo Kristiansen og sine bogstaver uddrag af interview

Nej, Bo Kristiansen har aldrig følt lyst til at blive bogkünstler – hvorfor han begyndte at dekorere med bogstaver ved han knapt nok. ”Det er meget langsommeligt. Jeg bruger jo ikke skabelon, men former frit hvert bogstav i krukken eller skålens yderste skærv og skraber ud imellem. Men jo mere jeg beskæftiger mig med mine bogstaver, jo mere optager det mig. Jeg bruger altid engelske tekster, som jeg behandler meget frit – de skal nemlig ikke kunne læses – men på engelsk bruger man mange y’er og w’er og u’er og h’er og e’er – det er rigtigt, jeg kan hverken lide æ, ø eller å”. [Keramikkens ABZ. Uægte bornholmer holder første store præstationsudstilling. Interview med Bo Kristiansen ved Jonn- [Jonna Dwinger]. Politiken. Dagens navne. 18.09.1973].

Den udanske danske keramikker Iben Vedel af Brian Erhardtson

For mange vil keramikeren Iben Vedel være ukendt, hvilket der er flere naturlige årsager til. For det første er hun nyuddannet med afgang i 2006 fra Ecole d’Art, Uccle, Belgien. Derudover har Iben Vedel i de seneste 9 år fortrinsvis boet i USA, Japan og Belgien og bor nu i Canada. Denne meget globale indgangsvinkel til keramikken er naturlig, idet Iben først fik interessen for keramik, da hun boede i USA, og kender derved kun i begrænset omfang til dansk keramik. Denne befriende internationale tilgangsvinkel er måske kernen i begejstringen ved at se hendes værker.

Iben Vedel er født i 1964, og er vokset op nær Hornslet ved Århus. Men udover barndommen i Danmark var hun med forældrene fire år i Tanzania. Senere har hun boet på Amager, som Iben Vedel selv nævner som hendes egentlige hjemsted i Danmark. Som ung uddannede hun sig som kok, og har bl.a. arbejdet på Gammel Dok i København.

Iben Vedel begyndte at få interesse for keramikken omkring 1998, hvor hun deltog i Basic Throwing – Arts & Crafts Center, Maxwell AFB, Alabama, USA. Hun uddannede sig til keramikker fra 2001-2006 med afgang fra Ecole d’Art, Uccle, Bruxelles, Belgien. Af undervisere kan nævnes Patrick Piccarelle og Sofi van Saltbommel. Undervisernes indgangsvinkel var henholdsvis klassisk og eksperimenterende, hvilket resulterede i et undervisningsmæssigt spændingsfelt, hvor mulighederne var store. Iben Vedel opbyggede via undervisningen en passion for at udvide rammerne af de materiale- og glasurmæssige muligheder, hvilket siden har været den grundlæggende indgangsvinkel for hedes arbejde med keramik. Udover uddannelsen har Iben Vedel også opholdt sig i Japan, hvor hun har haft et nært samarbejde med Jussi Ojala, der bl.a. i 2006 udstillede i Puls Contemporary Ceramics i Bruxelles.

I november 2006 flyttede Iben Vedel med ægtefælle fra Belgien til Canada, hvor de nu bor. Her har hun fået etableret eget værksted og har den privilegerede mulighed at kunne koncentrere sig 100 % om keramikken. Produktionen er udelukkende unika. Det er særligt formmæssigt at bekendtskabet med Iben Vedels keramik er interessant. Skulpturerne der er drejet op, deformeres og ofte brydes den cirkulære form, hvilket skaber en spændende skulpturel effekt.

Iben Vedel giver selv udtryk for, at det var mødet med Claudio Cassanoas’ keramik der i sin tid ændrede hendes arbejdsmæssige karriere. Materiale-mæssigt arbejder Iben Vedel med stentøj og blander ikke med andet ler. Men ser man på formsproget og glasuren stoflighed (blander sand i glasuren), så forekommer inspirationen til den anerkendte catalanske keramikker at være nærliggende, uden at Ibens værker på nogen måder mister sit eget særkende.

Efter flytningen i juni 2006 til Canada har Iben Vedel arbejdet ihærdigt på at etablere sig som et nyt og interessant keramisk navn i Canada. Hendes værker skaber stor opmærksomhed og Iben er allerede nu repræsenteret på flere gallerier.

Iben Vedel har indtil videre ikke forsøgt at udstille i Danmark, men forhåbentlig kan dette ændres. Sandsynligvis vil gallerier kunne se potentialet i denne meget spændende keramik, men indtil det sker, kan hendes værker ses på www.nebisstudios.com og på www.danskeramik.dk.

Bøger, kataloger og artikler om dansk keramik udkommet 2006

ved Gunnar Jakobsen

Per Ahlmann. Keramisk Skulptur/Ceramic Sculpture. Af/by Torben Sangild. 2006. 48 s. ill.

Rigmor Als Jørgensen: Freedom to create/Frihed til at skabe. By/af Julie Vøge. Kunststoff. 9/2006, s 13-15. ill.

Keramisk kunst. Fra Kählers værksted I Næstved. Af Peder Rasmussen. Lyngby Kunstforening. 1/2006, s 4. ill. [Ole Bach Sørensen].

Thorvald Bindesbølls livsværk. [Afsnit]. I: Kulturkanon. Politikens Forlag, København 2006, s 84-85. ill.

Keramikeren Aage Birck. Tekst af Per Weiss. kunst & borger. 156. juni 2006. 16 s. incl. omslag. ill.

Birck. [Haderslev 2006]. [8] s. incl. omslag. ill.

Organisk dekoration af Vilhelm Bjerke Petersen. [Artikel]. I: Vilhelm Bjerke Petersen. [Red.] af Karen Friis Hansen. Silkeborg Kunstmuseum, Silkeborg 2006, s 114-117. ill. [Uddrag fra Konkret Konst, 1956].

Jhelle bovbjerg[. Viborg 2006. 3-fløjet folder. ill.

Hymne til Homer af Peter Brandes. Kunstforeningen Det Ny Kastet, Thisted 2006. [48 s]. ill. litt.

Sten Børsting. [Ribe 2006]. [24 s incl omslag]. ill. (s 3 Virkelighedens mange lag. Af Sten Børsting).

Gerd Baarstrøm. 2006. [32 s]. ill. (s 3-5 [Forord]. Af Erik Meistrup).

French Connections. Silkeborg Kunstforening "Collage". Kulturspinderiet, Papirfabrikken, Silkeborg 2006. 24 s. ill. (s 16-21 Gerd Baarstrøm).

Kinder der Nacht. Die Freifeuer-plastiken von Jørgen Hansen. Von Lisbeth Bonde. Keramik Magazin Europa. 28. Jahrg. 6/2006, s 22-25. ill.

Reistrup – udsmykninger og keramik. Af Peder Rasmussen. Nyt Nordisk Forlag · Arnold Busck, København 2006. 264 s. ill. litt. noter. ib. 349 kr. [Karl Hansen Reistrup].

Johannes Hedegaard. En alsidig kunstner. Antik & Auktion. 4/2006, s 48-49. ill. litt.

Hver gang jeg ser en lille hund, får jeg lyst til at give den et los. Interview med Louise Hindsgavl

ved Bente Linnéa Friis. M/S Berlingske Tidende. 22.01.06, s 22-24. ill. [Louise Hindsgavl].

Moderne udsigtshus i glas og stål. Industriel formgiver & keramik Ole Palsby & Bente Hansen. [Artikel]. I: Designernes boliger. Indenfor hos 11 danske designere. Af Gitte Stærbo. Aschehoug, København 2006, s 136-157. ill.

Dorte Heide af Jørgen Schou-Christensen. keramiske noter. 12. årg. 23/2006, s [6].

Keramikudstilling med Turi Heisselberg Pedersen på Vejen Bibliotek. Kunst omkring Trolden. 14. årg. 3/2006, s 1-2. ill.

in reality... louise hindsgavl · mette saabye. [København 2006]. [2 x 26 s samt flapper med tekst på forside og illustrationer indvendig]. [vendebog]. ill. ((flap) foreword. By Bodil Busk Laursen og s 2-5 louise hindsgavl, burleske tableauer/burlesque tableaux. Af/by Jorunn Veiteberg).

Das Lachen im Halse. Louise Hindsgavls zeitgenössische Kommentare. Von Trine Ross. Keramik Magazin Europa. 28. Jahrg. 5/2006, s 38-41. ill.

Gemeinsam aus der Stille. Die Werkstatt Andersen-Petersen auf Bornholm. Von Gabi Dewald. Keramik Magazin Europa. 28. Jahrg. 6/2006, s 16-21. ill. [Gerd Hiort Petersen og Hans Munck Andersen].

Nina. [Skælskør] 2006. [48 s]. ill. (s 1 By Nina Hole og s 26-29 Ineffable Permanence. By Mark Lancet).

Hole. [Skælskør] 2006. [48 s]. ill. (s 1 By Nina Hole og s 28 By Paul Scott).

Steen Ipsen. Ceramic works 1990-2005. [København 2006]. 51 s. ill. (s 2 og 4 Steen's works overwhelm the viewer – some find them vulgar. Introduction / Steens værker virker overvældende på publikum – nogle få synes de er direkte vulgære. Introduktion. By/af Bettina Kjøppe, s 5-8 Luscious Asceticism. Steen Ipsen's Ceramic Works 2000-2005 / Overdådhedens askese. Steen Ipsens keramiske værker, 2000-2005. By/af Louise Mazanti, s 11 og 13-14 I seek a complex and decorative ceramic expression that is kaleidoscopic, overwhelming and has lush visual and tactile appeal. A Foreword-Looking Retrospective/Jeg søger et komplekst, dekorativt keramisk udtryk, der er kalejdoskopisk og overvældende, med en visual og taktil frodighed og appeal. Fremadrettet tilbageblik. By/af Steen Ipsen og s 33-34 The Richness of Geometry. Steen Ipsen's Ceramic

- Works 1990-2000/Geometriens rigdom. Steen Ipsens keramiske værker, 1990-2000. By/af Louise Mazanti).
- Ud af spændetrøjen.* Af Dorthe Nielsen. Magasintillæg til Dagbladet Børsen. 01.09.06, s 14-16 og 18-19. ill. [Ole Jensen].
- Hverdagens Kunstner.* Af Don. Magasintillæg til Dagbladet Børsen. 01.09.06, s 24-26. ill. [Ole Jensen].
- Håndens design.* Af Charlotte Jul. Living Design. 4/2006/07, s 92-96. ill. [Ole Jensen].
- Svensk skulderklap til Ole Jensen.* Petit Stuff. Af Ulla Bergen og Charlotte Jul. Kunststoff. 11/2006, s 29. ill. [Torsten og Wanja Söderbergs pris tildelt Ole Jensen].
- P.V. Jensen-Klint.* Af Thomas Bo Jensen. Kunstakademiets Arkitektskoles Forlag, København 2006, s 20, 21-22 samt 28 og 29. ill. note.
- Publikumsverunsicherung.* Zur Entwicklung von Gitta Jungersen. Von Love Jönsson. KeramikMagazin Europa. 28. Jahrg. 4/2006, s 26-29. ill.
- Stil og stentøj* af Shanti Broeng. Boligliv. 1/2006, s 92-98. ill. (Birgitte Houmøller Kitamoto).
- Keramiker Asger Kristensen.* Blåvand. uå. [16 s]. ill. (s 3-5 Minimalistisk alkymi/Minimalist Alchemy. Af/by Bjarke Regn Svendsen).
- Sten Lykke Madsen.* [2006]. [16 s incl omslag]. ill. (s 10-11 og 13-14 Keramisk fabulant/The fanciful Ceramist. Af/by Ole Lindboe).
- Takashi Nakazato & Sten Lykke Madsen.* Dice and Dice, Fukuoka 2006. [20 s]. ill. engelsk og japansk tekst. (s 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 (Clay is for me a material made for shaping. By Sten Lykke Madsen) og 19 (Meeting Sten Lykke Madsen. By Takashi Nakazato).
- Gudrun Meedom Bæch – en keramikers livsværk.* Red. af Anne-Mette Villumsen og Iben Overgaard. Skovgaard Museet, Viborg 2006. 47 s. ill. litt. [s 7 Forord af Iben Overgaard og s 9-21 Mit liv med keramik. Interview med Gudrun Meedom Bæch ved Klaus Meedom].
- Karin Michelsen.* Pots to Salt Life. Gefässe, die dem Leben Würze geben. Von Moyra Elliot. neue keramik. 2/2006, s 30-33. ill.
- Søstrene indplottede øens keramik på verdenskortet.* Af Peter Tiemroth. Jul på Bornholm 2006, s 3-8. ill. sign. [Lisbeth Munch-Petersen og Gertrud Vasegaard].
- Winther i medvind.* Af Charlotte Jul. Living Design. 2/2006, s 30. ill. [Birgitte Mørk Winther].
- Charlotte Poulsen.* Histoire de bêtes ... [Exposition]. Par Carole Andréani. La Revue de la Céramique et du Verre. 150/2006, s 56-57. ill.
- Globus.* Kuglevaser af Peder Rasmussen. Holstebro Kunstmuseum, Holstebro 2006. [36 s]. ill. (s 3 Forord. Af Folke Kjems og s 5-12 Tanke og leg i keramikeren Peder Rasmussens sfæriske univers. Af William Gelius).
- Peder Rasmussen.* Gedanken und Spiel im Sphärischen Universum des Keramikers. Von William Gelius. neue keramik. 3/2006, s 22-24. ill.
- Ulf Rasmussen.* [Afsnit]. I. Corner Classic [75]. Red. af Kjeld Heltoft og Benedicte Bojesen. Sophienholm og Johannes Larsen Museet, Lyngby og Kerteminde 2006, s 138-145. ill.
- Henrik Scheel Andersen [maleri] · Lene Regius [keramik] · Per Weiss [keramik].* Galleri Soto, Aalborg 2006. [8 s] incl omslag. ill.
- Ludvig Find, Bindesbøll og kunstnerkeramikken.* [Afsnit af artiklen ” På kanten af verden.”]. Af Peter Nørgaard Larsen. I: L.A. Ring. På kanten af verden. Red. af Sven Bjerkhof. Statens Museum for Kunst, København 2006, s 65-71. ill. litt. noter. [L.A. Ring].
- Gunhild Rudjord.* Keramiske arbejder 1981-2006. Kunsthallen Brænderigården, Viborg 2006. 55 s. ill. (s 5-6 Rudjord på dansk jord. Af Maja Lisa Engelhardt).
- Q & A.* Keramiker Gunhild Rudjord. Interview med Gunhild Rudjord ved Charlotte Jul. Kunststoff. 10/2006, s 43. ill.
- Q&A: Anders Ruhwald.* Af/by Nikolina Olsen-Rule. Kunststoff. 12/2006, s 40. ill.
- place(s).* papers and exhibition 2006. edition 03. Think Tank. A European Initiative for the Applied Arts, 2006, s 82-83 [Anders Ruhwald]. ill.
- Sæt metoden og budskabet fri!* Interview med keramiker Vibeke Rytter ved Charlotte Jul/Free you message. Free your method. Interview with ceramic artist Vibeke Rytter by Charlotte Jul. Kunststoff. 10/2006, s 8-9. ill.
- Axel Salto.* Af Birgit Hessellund og Lars Kærulf Møller. [Afsnit]. I: 3 x Salto. Red. Af Lars Kærulf Møller. Bornholms Kunstmuseum · Nordjyllands Kunstmuseum, Rø og Aalborg 2006, s 24-37. ill.

Kunst, der dribler på kanten til kitsch. Af Annette Lindroos. Kunst. 15. årg. 5/2006, s 34-37. ill. [Annesofie Sandal].

Karl Schrøder af Teresa Nielsen. Udstillingskatalog. Vejen Kunstmuseum, Vejen 2006. 76 s. ill. litt. noter. ib. 95 kr.

Karl Schrøder af Teresa Nielsen. keramiske noter. 12. årg. 23/2006, s [7-8]. sign.

Alev Ebüzziya & Nil Yalter. Galeri Nev, Istanbul 2006. 32 s. ill. engelsk og tyrkisk tekst. (s 3-7 Nil Yalter & Alev Ebüzziya Siesbye. Bir Yaklaşma. Af Nermin Kura og s 9-12 A Convergence. Nil Yalter & Alev Ebüzziya Siesbye. By Nermin Kura).

Lone Skov Madsen – Le[the] Plat[ter] 2003-2005. [København 2006]. 48 s. ill. (s 4-14 Material, Medium, Signifance/Matière, Medium, Sens. By/par Jorunn Veiteberg, s 18-19 A New Ornamentation / Ornamentation inédite. By/par Peder Rasmussen og s 34-35 White World Excursions/Un univers blanc. By/par Ulla Munck Jørgensen).

Joachim Skovgaards skønvirke. Det keramiske og det dekorative. Af Helle Nanny Brendstrup & Jane Sandberg. [Artikel]. I: Joachim Skovgaard. red. af Iben Overgaard, Jane Sandberg og Anne-Mette Villumsen. Skovgaardmuseet, Viborg 2006, s 95-115, se specielt s 95-103. ill. noter. *

Min keramiske tid af Ib Spang Olsen. keramiske noter. 12. årg. 23/2006, s [1-3]. ill. litt.

Ib Spang Olsen. Kærlighed på keramik. Danmarks Keramikmuseum, Middelfart 2006. 16 s incl. omslag. ill. litt. (s 3 og 5 Forord. Af Lise Seisbøll og s 7, 10 og 12 Min keramiske tid. Af Ib Spang Olsen]. [Ib Spang Olsen].

Testel. [Afsnit]. I: Kulturkanon. Politikens Forlag, København 2006, s 92-93. ill. [Gertrud Vasegaard].

Keramiker Inga Vestergaard Sørensen. Nutidssjælens naturglæde. [Omslagstitel]. Blåvand 2006. [20 s]. dansk, engelsk og tysk tekst. (s 2-7 Nutidssjælens naturglæde – om Inga Vestergaard Sørensen's keramik/Im Einklang mit der Natur – über die Keramik von Inga Vestergaard Sørensen/Love of nature and the contemporary soul – The art of Inga Vestergaard Sørensen. Af/von/by Lone Schloo Erhardtsen).

Conny Walther af Brian Erhardtsen. keramiske noter. 12. årg. 23/2006, s [3].

Hverdagsspør. Sissel Wathnes fornemmelse for aftryk/Traces of Everyday. Sissel's Sense of Signs.

Af/by Lara Juhl Jakobsen. Kunststoff. 12/2006, s 14-16. ill.

J.F. Willumsen. "Over grænser". Af Leila Krogh. Ordrupgaard, København 2006, s 41 (Askeurne med valmuer), 83-87 og 271-272 (Familievase - Faderen, moderen og deres nyfødte barn), 92-94 og 272 (Sappho - Hoved af en nygrækerinde), 105-107 og 273 (Vase - Kamp mellem en mand og en slange), 108-110 og 273 (Dobbeltskål med tre krybdyr), 111-113 og 273 (Refleksion), 114-116 og 273 (Stenbider), 123-125 og 274 (Bladornamenter), 129-131 og 274 (Askeurne med sørgehøjtidelighed) og 132-134 og 274 (Pottemagervasen). ill. litt. noter.

Bordets glæder. Danske pottemagere dækker bord til to på Grimmerhus. Red. af Rosa Engelbrecht. Danmarks Keramikmuseum, Middelfart 2006. 24 s incl. omslag. (s 5-7 Forord. Af Lise Seisbøll og s 21 Efterskrift. Af Meike Diederichsen). [Abbednæs Potteri (Annegrete Bohmann Rasmussen), Baghus Atelieret (Lone Simonsen), Bjerre Keramik og Galleri (Anna Bjerre), Bunger Keramik (Nicole Bunger), Daily Clay (Per Bo og Layla Fisker), Den Dybe Tallerken (Lisbeth Kring Jensen), Det gamle Keramikværksted (Mogens Kræmer), Hovedgård Keramik (Annelise Rasmussen), Ib-O Keramik (Ib Oluf Hansen), Keramik og Brugskunst (Ulrikka Ikkjær Buskov), Keramikværkstedet Den Gamle Skole (Gertrud Berg), Keramisk Værksted (Alisa Liskin Clausen), Keramikværkstedet (Nina Lund), Keramisk Værksted Solhøj (Meike Diederichsen), Mettes Potteri (Mette Kjær Christensen), Northroup Keramik (John og Signe Northroup), Nyhus Potten (Annie Nyhus Hansen), Pottemageren – Würtz Keramik (Marie Würtz Knudsen), Pottemagerens Hus (Lene Hansen), Pottemager Tina Thomsen, Rustik Butik (Merete Klausen), Segalt Mølle Keramik (Lene Kaas), Sorring Lervarefabrik (Berit Elmkvist Kristiansen og Lars Kristiansen) og Strube Keramik (Marianne Strube)].

Ceramics Underground by Thomas Thulstrup. Ceramics Technical. 22/2006, s s 29-32. ill. [Christian Buur Bangsgaard, Karin Blach Nielsen, Louise Hindsgavl, Jane Holmberg Andersen, Christin Johansson, Marianne Krumbach, Kristine Tilge Lund, Ane Møller Davidsen, Marianne Nielsen, Anders Ruhwald og Signe Schjøth]. *

Afgang06. 53 new designers/53 nye designere. Designskolen Kolding, 2006. CD-Rom. [Marie Eggert Jørgensen, Lea-Mi Engholm, Ane Fabricius Christiansen, Pia Lund Hansen, Kenneth Marquart, Nils Møller, Louise Maagaard, Line Skovlod og Mariko Wada].

Porcelænsfabriken "Danmark" 1936-1969 · Kjøbenhavns Porcellains Maleri. Af Lise Skjøt-

Pedersen. Lyngby-Bogen 2006. 227 s. ill. litt. noter. navnerregister. Summary. 158 kr.

L. Hjorth – keramik gennem 150 år. [Red.] af Lars Serena. Bornholms Museum [Website: www.bornholmsmuseer.dk/hjorths], Rønne 2006. 224 s. ill. personregister. ib. 275 kr. (s 7 Forord. Af Marie Hjorth og Ann Vibeke Knudsen, s 9-14 Indledning. Af Lars Serena, s 19-70 Lauritz Hjorth. Værksted i 1859, keramikfabrik i Krystalgade siden 1862. Pynte- og brugsting. Græske inspirationer. Thorvaldsen sat ned i format. Nordens fortid. Af Ann Vibeke Knudsen, s 71-90 Stiltrængsel og sort jugend. Omkring Hans Hjorth, stentøjet for dets egen skyld. Af Lars Serena, 91-111 Storproduktion af det gråbrune stentøj uden glasur. Omkring Thora Hjorth. Af Lars Serena, s 112-121 Apotekerkrugkerne, - et speciale. Af Henrik Vensild, s 122-139 Gennem krig og flugt til keramikken. Gertrud Kudielka. Af Hansaage Bøggild, s 140-161 Fabrikken midt i 1900-tallet, produktionen og kunsthåndværket. Omkring Peter Hjorth og Erik Hjorth. Af Marie Hjorth, s 162-203 Tilbage til værkstedet. Omkring Marie Hjorth og Ulla Hjorth. Af Lars Serena, s 204-211 Hjorths Fabrik, - bygninger og museum. Af Ann Vibeke Knudsen, Niels-Holger Larsen og Henrik Vensild, s 212-222- Om mærkninger og keramikere. Af Lars Serena og s 223-224 Personregister).

Flisefabrikkerne i Humlebæk og Nivaa. En fabrikation af danske væg- og dekorationsfliser 1936-1981. Af Niels-Jørgen Pedersen og Jørgen G. Berthelsen. Karlebo Lokalhistoriske Forening. 2006. 54 s. ill. [Svend Eriksen, Connie og Ole Johannessen, Yan Kai Nielsen, Poul Sejer og Svend Asger Theisen og Eli Theisen].

Skotterup Lervarefabrik og "Møller & Bøgely". Fabrikken omfattede et areal på nuværende adresser Strandvejen 274A-D, 276 og 278, matr. nr 1 e og 1 be. Af Kjeld Damgaard. [Afsnit]. I: Mennesker og Huse langs Strandvejen i Skotterup. Helsingør Kommunes Museer og Helsingør Museumsforening, Helsingør 2006, s 89-99, se specielt s 96-99 samt 94 og 95. ill. [Eilif Møller og M.P. Bøgely samt O.V. Borch, Axel E. Jacobsen, Helge Jensen og Hjalmar Nielsen m.fl.].

En ordentlig bjørn på af Nina Hald. M/S Berlingske Tidende. 22.01.06, s 25. ill. [Royal Copenhagen].

Skønvirketidens keramik af Bolette Bramsen. Antik & Auktion. 2/2006, s 30-32. ill. litt. [Keramikfabrikken Danico].

25 år i nordjysk kunst. Red. af Torben Wendelboe og Van Quang. Aalborg Kunstpavillon, Aalborg 2006. 128 s. ill. (s 5-6 Forord. Af Torben Wendelboe og s 7-21 En succeshistorie. Af Rolf Bagger).

[Tove Anderberg, Agnete Brittasius, Irene Frøsig, Per Frøsig, Jytte Gaihede, Janice Hunter, Anna K. Johannsdóttir, Lisbeth Lange, Peter Lange, Helene Stigel og Dorte Visby].

Vestfyns Kunstguide 2006. 3. udg. 48 s. ill. [Kirsten Hindhede, Lisbeth Kring Jensen (Den Dybe Tallerken) og Annette Olander].

European ceramic Context 2006. International keramikbegivenhed på Bornholm/International Ceramics Event on Bornholm. Af/by Lara Juhl Jakobsen. Kunststoff. 11/2006, s 32-35. ill.

European ceramic Context 2006 on Bornholm. By Lara Juhl Jakobsen. Neue Keramik. 5/2006, s 38-39. ill. *

European Ceramic Context 2006. The Island of Bornholm, Denmark. Exhibition catalogue (3/3). Industrial Ceramic Designers. Hjorth's Factory Bornholm. Bornholms Kunstmuseum, Grønbechs Gård and Hjorths Fabrik, Rø, Hasle og Rønne 2006. 93. s. ill. [(s 9 Foreword. By Jens Lau Pedersen, Ann Vibeke Knudsen, Charlotte Malte, Tom Asmussen and Lars Kærulf Møller, s 10-11 Introduction. By Lara Juhl Jakobsen, s 12-13 Clones and Mutants. By Thimo te Duits, s 26-27 Ole Jensen og s 28-29 Ursula Munch-Petersen).

European Ceramic Context 2006. The Island of Bornholm, Denmark. Exhibition catalogue (2/3). Young Ceramists. Grønbechs Gård. Bornholms Kunstmuseum, Grønbechs Gård and Hjorths Fabrik, Rø, Hasle og Rønne 2006. 109 s. ill. (s 9 Foreword. By Jens Lau Pedersen, Ann Vibeke Knudsen, Charlotte Malte, Tom Asmussen and Lars Kærulf Møller, s 10-11 Introduction. By Lara Juhl Jakobsen, s 12-13 Budding Young Ceramists Under 30. By Audrey Whitty, s 26-27 Vicki Hansen og s 28-29 Anna Olivia Kristiansen).

European Ceramic Context 2006. The Island of Bornholm, Denmark. Exhibition catalogue (1/3). Established Ceramists. The Art Museum of Bornholm. Bornholms Kunstmuseum, Grønbechs Gård and Hjorths Fabrik, Rø, Hasle og Rønne 2006. 125 s. ill. (s 9 Foreword. By Jens Lau Pedersen, Ann Vibeke Knudsen, Charlotte Malte, Tom Asmussen and Lars Kærulf Møller, s 10-11 Introduction. By Lara Juhl Jakobsen, s 12-13 Established European Ceramists. Current questions and observations. By Heinz Spielmann, s 28-29 Bente Hansen og s 30-31 Bente Skjøttgaard).

Før/Nu. Svanekegården, Svaneke 2006. 28 s. ill. dansk og engelsk tekst. 30 kr. (s 3 Hvorfor Før/Nu? [På bagsiden af omslag: Why Past and Present?]) Af

[by] Nina Erichsen). [Christin Johansson, Kristine Tillge Lund og Signe Schjøth].

Network 2006. International Ceramic Research Center Denmark Guldagergaard, Skælskør 2006. [32 s incl omslag]. ill. [Sofie Brix Hansen, Lea-Mi Engholm, Ane Fabricius Christensen, Heidi Bach Hentze, Katrine Køster Holst, Louise Langgaard, Camille Rishøj Nielsen, Mariko Warda og Sissel Wathne].

Céramiques du XXe siècle. Collection du musée des Arts décoratifs. Musée des Arts Décoratifs, Paris 2006. 192 s. ill. litt. index. 39 €. [Jais Nielsen, Martin Bodilsen Kaldahl, Axel Salto og Alev Siesbye].

Céramique contemporaine Biennale Internationale Vallauris 2006, s 66-67 og 158 [Lise Damsager Hansen, s 35-36 og 151 [Marguerite Johnsen] og s 14, 36-37 og 151 [Gitte Jungersen]. ill.

Glasurglæde af Lise Seisbøll. Danmarks Keramikmuseum, Grimmerhus, Middelfart 2006. 56 s. ill. litt. [Th. Bindesbøll, Hans A. Hjorth, Søren Kongstrand, Martin Mortensen, Felix Møhl, Patrick Nordström, Th. Philipsen, Karl Hansen Reistrup og Karl Schrøder m.fl. samt Michael Andersen & Søn, L. Hjorth, P. Ipsens Enke, Herm. A. Kähler og Møller & Bøgely]. [Poul Erik Madsens samling af keramik].

Hun samler – han køber. Af Bolette Bramsen. Antik & Auktion. 2/2006, s 33-34. ill. [Om samlerne Peter og Linda Bonnén og deres samling af keramik fra Keramikfabrikken Danico].

Kongeligt dansk på norske hylder. Af Bolette Bramsen. Antik & Auktion. 5/2006, s 30-33. ill. [Om forfatteren og samleren Lauritz Dorenfeldt og hans samling af blåmalet porcelæn fra Den kongelige Porcelainsfabrik].

Fascineret af damer i blå. Af Bolette Bramsen. Antik & Auktion. 4/2006, s 46-47. ill. [Om samleren Lissi Krogbeck og hendes samling af Johannes Hedegaards stentøjskvinder].

Keramik, kultur og kontakter. Køkken- og bordtøjets brug og betydning i Jylland 1350-1650. Af Jette Linaa. Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter 56. Aarhus Universitetsforlag, Århus 2007. 218 s. ill. litt. noter. 288 kr.

The Ceramic Narrative by Matthias Ostermann. With an Essay by David Whiting. A & C Black [Website: www.acblack.com] og University of

Pennsylvania Press, London og Philadelphia 2006. 224 s. ill. litt. index. ib. 30 £. [Birgitte Börjeson].

Hollandske fajancer fra Delft. Manufakturere, mestre og medarbejdere 1600-1850. Bd. 1: Historisk baggrund. Bd. 2: De 40 værksteder og deres signatur. Af Lars Topgaard. Jelling Bogtrykkeri [Website: www.forlagetjelling.dk], Jelling 2006. 335 og 449 s. ill. litt. sign. og mærker. 695 kr.

2007

Tove Anderberg. collect [2007. Victoria and Albert Museum London]. [Aalborg 2007. [20 s]. ill.

Skudt i ler. Tine Broksø + Karen Kjældgaard-Larsen. Parløb. Living Design. 2/2007, s 62-65. ill.

Den gradvise vækst i samlingen af Teresa Nielsen. Kunst omkring Trolden. 16. årg. 1/2007, s 21-26. ill. [Niels Hansen Jacobsen og Elise Konstantin-Hansen].

Karl Hansen Reistrup-udstilling af Christina Rauh. Kunst omkring Trolden. 16. årg. 1/2007, s 3-6. ill.

Jørgen Haugen Sørensen. En biografi. Ved Allis Helleland. Statens Museum for Kunst, København 2007. 240 s. ill. litt. ib. 240 kr.

Før og lidt efter. Jørgen Haugen Sørensen - Dagbøger. Red. af Merete Pryds Helle. Statens Museum for Kunst, København 2007. 160 s. ill. (s 7 Introduktion. Af Merete Pryds Helle og s 158 Epilogue. Af Birgitta Trotzig). ib. 179 kr.

Jeg mener – jeg ser. Film om Jørgen Haugen Sørensen af Malene Ravn. Magic Hour Film. 2007. DVD. 55 min + 35 min ekstra materiale. 199 kr. *

Billedhugger Tine Hecht-Pedersen fylder salene på Vejen Kunstmuseum – et lille kronologisk rids. Af Teresa Nielsen. Kunst omkring Trolden. 16. årg. 1/2007, s 9-13. ill.

I porcelæn til anklerne. Af Andreas Nielsen. Kulturo. 13. årg. 24/2007, s 66-73. ill. [Louise Hindsgavl]. *

Marie Torbensdatter Hermann. Ceramic Review. 225/2007, s 34-37. ill. *

All Great Things Start With Blasphemy by Tom Jørgensen. Ceramics: Art and Perception 68. 2007, s 30-32. ill. [Louise Hindsgavl].

Gerd Hiort Petersen-Hans Munck Andersen. Red. af Lars Kærulf Møller. Bornholms Kunstmuseum,

Gudhjem 2007. 45 s. ill. litt. (s 5-17 Gerd Hiort Petersen og Hans Munck Andersen. Af Lars Kærulf Møller og s 19-27 Ud af stilheden. Andersen-Petersens værksted på Bornholm. Af Gabi Dewald).

Nina Hole. Reisende in Sachen Ton. Von Pernille Bøggild. neue keramik. 1/2007, s 20-23. ill.

Nina Hole. Travelling in Clay. By Pernille Bøggild. new ceramics. 1/2007, s 20-23. ill.*

Christin Johansson: Keramisk sygepleje/Ceramic Care. Talent Stuff. Af/by Charlotte Jul. Kunststoff. 13/2007, s 38-39. ill.

Asger Jorn i Italien. Værker i keramik, bronze og marmor 1954-1972. Af Ursula Lehmann-Brockhaus. Silkeborg Kunstmuseum [Website: www.silkeborgkunstmuseum.dk], Silkeborg 2007. 288 s. ill. litt. noter. index. ib. 515 kr.

Asger Jorn in Italien. Werke in Keramik, Bronze und Marmor 1954-1972. Von Ursula Lehmann-Brockhaus. Silkeborg Kunstmuseum, Silkeborg 2007. 288 s. ill. litt. noter. index. ib. 515 kr. *

Asger Jorn in Italien. Von Karen Friis Hansen. neue keramik. 2/2007, s 55. ill. *

Asger Jorn en Italie 1954-1972. Par Sylvie Girard. La Revue de la Céramique et du Verre. 153/2007, s 70. ill. *

Keramisk kunst fra Asger Jorns Italien/Ceramic Art from Asger Jorn's Italy/Arte Ceramica dell'Italia di Asger Jorn.. Tilrettelagt af Rosa Engelbrecht og Lise Seisbøll. Danmarks Keramikmuseum, Grimmerhus, Middelfart 2007. 133 s. ill. noter. dansk, engelsk og italiensk tekst. (s 11-16 Forord/Preface/Prefazione. Af/by/di Lise Seisbøll, s 17-31 Ceramiche San Giorgio i Albisola/Ceramiche San Giorgio in Albisola/Le Ceramiche San Giorgio ad Albisola. Af/by/di Lise Seisbøll og s 33-39 Asger Jorn og værkstedet San Giorgio: en perfekt alliance/Asger Jorn and the San Giorgio Studio: a perfect alliance/Asger Jorn e le Ceramiche San Giorgio: un connubio perfetto. Af/by/di Simona Poggi). [Asger Jorn samt Nes Lerpa og Eva Sørensen].

gitte jungersen. København. 28 s. ill. litt. (s 2-9 gitte jungersen. Something warped and more demanding. By Love Jönsson).

shortcuts. Erik Magnussen Design. Afby Henrik Sten Møller. Rhodos, Humlebæk 2007. 159 s. ill.

Bodil Manz. [Prisvinder i gruppen "The Architectural Volume in the Ceramics as Expression-kategori"]. Ceramic Review. 225/2007, s 18. ill. *

Malene Müllertz. Nye keramiske arbejder/New Ceramic Works. Tekst af Malene Müllertz og Frederik Dessau. København 2007. [36 s]. ill. (s 3 Hånd og sjæl. Af Frederik Dessau).

Arne Ranslet. Af Brian Erhardtsen. keramiske noter. 25/2007, s 20.

Kunsthåndværker Birthe Sahl. Af Bente Kristensen. Han Herred Bogen 2007, s 176-181. ill.

Tegl til tiden/Timely Tiles. Af/by Helle Grangaard. Kunststoff. 13/2007, s 28-31. ill. [Snorre Stephensen].

Masser af Stougaard. Danmarks Keramikmuseum, Middelfart 2007. 31 s incl omslag. ill. litt. (s 5-6 Forord. Af Lise Seisbøll, s 7- Masser af Stougaard. Af Lise Seisbøll og s 7-18 Masser af Stougaard. Af Lise Seisbøll og s 19-29 Biografier. Af Ane Maria og Anni Holst Schmidt samt 30-31 Kilder). [Nis Stougaard, Anne og Peter Stougaard samt Pernille Stougaard].

Søren Dyck-Madsen Billedtæpper · Helle Duus Weiss Keramik. kunst & borger. 23. årg. 162/2007, s 3-4. ill.

Keramik og Kalligrafi. [Ivan Weiss og Fujiko Weiss]. Af Henriette Westh. kunst & borger. 23. årg. 166 / 2007, s 1-3 samt omslag. ill.

Mythen, Märchen und Musik · Myths, Fairytales and Music. Hommage Bjørn Wiinblad. Red. von Beate Reichel. Udstillingskatalog. Rosenthal/Deutsches Porzellanmuseum, Selb 2007. 64 s. ill. tysk tekst. hf. 12,90 €. (s 3-5 50 Jahre Bjørn Wiinblad. Von Ottmar C. Küsel, s 5 mythen, märchen und musik. Von Wilhelm Siemen, s 45-47 Sag' mal Bjørn, wie ist es so gekommen?/Tell me your story – Bjørn. Von Bjørn Wiinblad og s 57-61 Andere über Bjørn Wiinblad / Comments from others about Bjørn Wiinblad. Von Ambrogio Pozzi, Otmar Alt, Gilbert Portanier, Florian Hufnagl, Marcello Morandini und Rüdiger Joppien).

Rörstrand. 280 år med fajans, flintgods, porcelin & stengods. Av Bengt Nyström & Jan Brunius. ICA bokförlag [website: www.formapg.se/bok], Västerås 2007. 240 s. ill. litt. noter. fabriksmærker og sign. 437 SEK. [Vilhelm Bjerke-Petersen, Gunnar Nylund og Harald Salomon].

Breaking the Mould. New Approaches to Ceramics. By Rob Barnard, Natasha Daintry and Clare Twomey. Black Dog Publishing {Website: www.blackdogonline.com}, London 2007. 208 s.

ill. hf. 24,95 £. [Nina Hole, Anders Ruhwald og Alev Siesbye].

P. Ipsens Enke. Kgl. Hof Terracottafabrik. Af Kathrine Jørgensen. Forord og Indledning af Jørgen Hegner Christiansen. Borgens Forlag, Valby 2007. 263 s. ill. kilder. Oversigt over fabrikkens salgskataloger. Kunstnerindex. Stikordsregister. ib. 349 kr.

The Tradition and Craftsmanship of Flora Danica and Blue Fluted. The Royal Copenhagen Collection. DVD. Royal Copenhagen, København [2007].

A remarkable project and a deplorable conclusion. European Ceramic Context 2006 on Bornholm. By Heinz Spielmann. new ceramics. 1/2007, s 41-43. ill. *

Bornholmsk værkstedskeramik gennem 100 år. Red. af Lars Abrahamsen. Kunstforeningen Det Ny Kastet, Thisted 2007. 128 s. ill. sign. (s 7 Forord. Af Bernt Petersen, s 9-12 En keramisk feinschmecker [Hans-Henrik Dyhr]. Af Lise Seisbøll og s 13-18 Fra oldtidspotter til kulturkanon. Af Peter Tiemroth). [Knud Basse, Eva Brandt, Jens Doller, Mette Doller, Peter Duzaine Hansen, Ulla Gahrn, Hanne Hansen, Gert Valentin Haugbøl, Gerd Hiort Petersen, Peter Hiort Petersen, Erik Hjorth, Hans. A. Hjorth, Marie Hjorth, Ulla Hjorth, Anne Mette Hjortshøj, Helle Hutchinson, Julie Høm, Tonna-Elisabeth Kjærsgaard, Jørgen Lai Knudsen, Peter Kofod, Bo Kristiansen, Signe Lassen, Grethe Lindblad, Lisbeth Munch-Petersen, Hans Munck Andersen, Ann-Charlotte Ohlsson, Arne Ranslet, Jane Reumert, Hanne Stange, Marianne Starck, Anne Stougaard, Nis Stougaard, Pernille Stougaard, Peter Stougaard, Charlotte Thorup og Gertrud Vasegaard].

Raku. En udstilling arrangeret af keramikere Birgit Krogh. [Afsnit]. I: Huset i Asnæs 2007, s 10-15. ill. [Sten Børsting, Sandra Davolio, Bente Forman, Steen Kepp, Birgit Krogh, Inger Rokkjær, Anne Rolsted, Karin Sauer og Lone Teglskov].

[Contemporary Ceramics]. Galerie Wolfsen, Aalborg 2007. 4-fløjet folder. ill. [Lars Calmer, Morten Cramer, Jesper Dalgaard, Kasper Holten, Gitte Jungersen, Better Lübbert, Lene Regius, Gunhild Rudjord, Morten Tillitz og Mette Vangsgaard].

Biennalen for kunsthåndværk og design 2007. Koldinghus og Trapholt, Kolding 2007. 124 s. ill. *

Biennalen for kunsthåndværk og design 2007. Udvalg af Ulla Bergen og Charlotte Jul. Begrundelser ved kuratorer Ole Jensen og Lars Dybdahl. Kunststoff. 14/2007, s 26-33. ill. [Stine Bidstrup, Claydies (Tine Broksø og Karen

Kjældgård-Larsen), Alikka Garder Petersen, Louise Gaarmann, Bodil Manz, Anne Tophøj].

1968 · 2007 Keramik Kolding. Kolding 2007. 36 s. ill. (s 3 Historik, s 6 Keramik i Kolding. Keramisk Afdeling 1968-2007. Af Lisbeth Voigt Durand, s 10-11 Keramik i stort format. Gunhild Rudjord og Esben Lyngsaa Madsen. Interview ved Anne Lindskov Larsen, s 20-21 Med hænderne i leret. Kaj Berg. Interview ved Anne Lindskov Larsen, s 24-25 Tilbageblik. Af Turi Heisselberg Pedersen, s 28 Keramikere. Af Louise Hindsgavl og s 32 Fra kunsthåndværk til design. Af Marguerite Johnsen).

Afgangs Udstilling Keramik. [2007]. Designskolen Kolding. 2007. [49 upag s]. ill. (s 1 Keramikken – et føjeligt materiale med uendelige muligheder. Af Teresa Nielsen). [Signe Bailey, Elna Bjerregaard Jensen, Jette Löwén Dall, Jakob Fiedler, Janni Godtliebsen, Anette Kaas, Mabel Laugesen, Merethe Lorenzen, Liselotte Møller, Mette Ravn Jensen og Louise Sidelmann].

Exam-07. Glas og Keramikskolen på Bornholm, Nexø 2007. 70 s. ill. (s 7 Preface/Forord. By/af Brian Mikkelsen). [Kumiko Kimbara Asti, Cecilie Nynne Rømer Colberg, Sofie Ejby [Sørensen], Louise Heisel, Óluva Johannessen, Helene Raunbjerg Keis, Kathrine Kjeldsen Hansen, Julie Margrethe Larsen, Sussi Marcussen, Marie Thilde Pedersen og Pamela Sonia Viteri].

Keramik Leben. Collection Peter Siemssen Stiftung. Vorwort von Peter Siemssen. Peter Siemssen Stiftung og Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Ratzbek / Wesenberg og Stuttgart 2007. 312 s. ill. ib. 49,80 €. [Gutte Eriksen, Bente Hansen, Bo Kristiansen, Hans Munck Andersen, Alev Ebüzziya Siesbye og Bjørn Wiinblad].

Ingen skår i glæden. Af Lone Agersted. Antik & Auktion. 2/2007, s 28-31. ill. [Om samleren Torben Bjerg og hans samling af lertøj].

44 års lidenskab for Delft-fajancer af Hanna Nielsen. Antik & Auktion. 1/2007, s 76-77. ill. [Om samleren Lars Topgaard og hans samling af Delft-fajance].

Kunsthåndværk skal bevæge. Interview med Karen Kjærgaard ved Edith Rasmussen. Morgenavisen Jyllands-Posten. Living. 29.07.07., s 16-19. ill. [Unnur S. Gröndal og Jørgen Hansen].

bøger på vej – Danmark

Jomfru i Fugleham. Af Lars Aabo. 2007. [Elise Konstantin-Hansen].

Ler, ild og kunst. Stentøj fra Den kongelige Porcelainsfabrik 1912-1985. Af Leif Lautrup-Larsen. Nyt Nordisk Forlag · Arnold Busck, København 2007. ill. litt. 499 kr.

Knabstrup. Red. af Lene Floris og Peter Korsgaard. Jernløse Lokalhistoriske Arkiv og Holbæk Museum. Thanning & Appel, København. Oktober 2007.

Dansk kunstnerkeramik. Bestandskatalog ved Bodil Busk Laursen. [Kunstindustrimuseets samling af dansk kunstnerkeramik 1930-2005]. Det danske Kunstindustrimuseum, København. 2007/2008.

Keramiske Profiler. Af Ane Maria og Annimi Holst Schmidt. Rhodos [www.rhodos.dk], Humlebæk. 2008/2009.

Saxbo. Af Jette-Louise Hoffmeyer.

nye udenlandske bøger 2006 og 2007

Chinese Ceramics. The New Standard Guide. By He Li. Thames & Hudson [Website: www.thameshudson.co.uk], London 2006. 352 s. ill. litt. noter. 24,95 £.

Collectors, Collections and Museums. The Field of Chinese Ceramics in Britain 1560-1960. By Stacey Pierson. Peter Lang Pub Inc. 247 s. ill. litt. hf.

Seventeenth Century Jingdezhen Porcelain from the Shanghai Museum and Butler Collections. Beauty's Enchantment. By Michael Butler & Wang Qingzheng. Scala [Website: www.scalapublishers.com], London 2006. 360 s. ill. litt. noter. hf. 35 £.

Blue and White. Chinese Porcelain Around the World. By John Carswell. 2nd rev. ed. British Museum Press, London 2007. 208 s. ill. litt. noter. hf. 20 £.

Chinese Ceramics from the Meiyintang Collection by Regina Krahl. Paradou Writing. 2006. 640 s. ill. litt. noter. ib. 500 £.

Chinese Ceramics. The Koger Collection. By John Ayers. University of South Carolina Press. 2006. ill. litt. noter. hf.

Chinese Export Porcelain in the Reeves Center Collection at Washington and Lee University. By Thomas V. Litzenburg and Ann T. Bailey. Third Millennium Publishing. 2007. ill. litt. noter. ib. 65 \$.

Chinese Armorial Porcelain for the Dutch Market. Waanders Publishers [Website: www.waanders.nl], Zwolle 2007. 736 s. ill. litt. 120 £.

Toji Avant-garde et tradition de la céramique japonaise. Par Christine Shimizu. Réunion des musées nationaux [Website: www.museesdefrance.com], Paris 2006. 176 s. ill. litt. ib. 49 €.

The rise of Bizen ceramics in the Momoyama period 1573-1615. From household wares to tea utensils. By María Román Navarro. Dietrich Reimer Verlag [Website: www.reimer-verlag.de], Berlin. November 2007. 280 s. ill. litt. noter. ib. 49 €.

Modern Japanese Ceramics. Pathways of Innovation & Tradition. By Anneliese Crueger, Wulf Crueger and Saeko Ito. Lark Books [Website: www.larkbooks.com], Asheville. Juni 2007. 320 s. ill. ib.

Fired with Passion. Contemporary Japanese Ceramics. By Samuel J. Lurie & L. Chang Beatrice. Eagle Art Publishing. 2006. 224 s. ill. 60 \$.

Islamische Keramik. Aus der Sammlung des Badischen Landesmuseum Karlsruhe. Von Schoole Mostafawy. Info Verlag. 2007. 127 s. ill. litt. hf. 15,80 €.

Perpetual Glory. Medieval Islamic Ceramics from the Harvey B. Plotnick Collection. Art Institute of Chicago. By Oya Pancaroglu. Yale University Press [Website: www.yaleup.co.uk], London 2007. 160 s. ill. litt. ib. 30 £.

Persian Ceramics. From the 9th to the 14th Century. By Giovanni Curatola. Skira Editore. 2007. 184 s. ill. litt. noter. ib. 27,50 £.

Colors of Clay. Special Techniques in Athenian Vases. By Beth Cohen. Getty Publishing. 2006. 384 s. ill. litt. noter. ib. 85 \$.

Studien zur spätmykenischen Keramik. Von Christian Podzuweit. Reichert. 2007. ib. ill. 78 €.

Fired Earth. 1000 years of Tiles in Europe. Scarborough Art Gallery Touring Exhibition. Ed. by Hans Van Lemmen. Richard Dennis Publications [Website: www.richarddennispublications.com], Shepton Beauchamp 2007. 180 s. ill. litt. noter.

Schönheit aus dem Feuer. Fliesenkunst aus acht Jahrhunderten. Die Sammlung Forrer im Museum für Kunst und Kulturgeschichte Dortmund. Von Gabriele Koller. Kataloge des Museums für Kunst und Kulturgeschichte Dortmund. Deutscher Kunstverlag [Website: www.deutscherkunstverlag.de], München 2006. 128 s. ill. litt. noter. hf. 19,90 €.

- Slipware in the Potteries Museum.* Potteries Museum. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 18. oktober 2007. 192 s. ill. litt. ib. 30 £.
- 20th Century British Studio Pottery.* By Jeffrey Jones. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 30. november 2007. 256 s. ill. litt. ib. 45 £.
- Collecting Contemporary Ceramics* by Alistair Hawtin. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 19. juni 2008. 128 s. ill. litt. hf.
- English Ceramics. 250 years of Collecting at Rode.* By Julie McKeown. Philip Wilson Publishers [Website: www.philip-wilson.co.uk], London 2006. 144 s. ill. litt. noter. ib. 24,95 £.
- Catalogue of the Lady Ludlow Collection of English Porcelain at the Bowes Museum.* By Howard Couatts. Unicorn Press. 31. januar 2007. 400 s. ill. litt. noter. ib. 40 £.
- The Directory of British Teapots.* By Michael Berthoud. Micawber Publications, Bridgnorth 2006. ill. litt. ib. 65 £.
- Parian.* Copeland's Statuary Porcelain. By Robert Copeland. Antique Collectors' Club [Website: www.antique-acc.com], Woodbridge 2006. 352 s. ill. litt. 45 £.
- Moorcroft. A New Dawn.* By Fraser Street. Ed. by Ann Geneva. WM Publications. 2006. 450 s. ill. ib. 48 £.
- The Best of Clarice Cliff.* By Richard Green. Best 50 Limited. 1. august 2007. 288 s. ill. litt. 45 £.
- Leach Pottery St Ives.* The Legacy of Bernard Leach. By Marion Whybrow. Beach Books, St Ives. 2nd rev. ed. 2006. 247 s. ill. hf/ib. 19,99/24,99 £.
- Michael Cardew and the West Country Slipware Tradition.* By John Edgeler. Cotswolds Living Publications, Winchcombe 2007. 160 s. ill. litt.
- Janet Leach. A Potter's Life.* By Emmanuel Cooper. Ceramic Review Publishing, London 2006. 159 s. ill. litt. noter. index. hf. 14,95 £.
- Phil Rogers. Potter.* By Andrew L. Maske. Pucker Gallery [Website: www.puckergallery.com eller www.philrogerspottery.com], Boston 2007. 120 s. ill. ib. 21 £.
- Gwyn Hanssen Pigott. 1955-2005.* By Jason Smith. National gallery of Victoria, Victoria. Januar 2008. 112 s. ill. litt. hf.
- Grayson Perry. Portrait of the Artist as a Young Girl.* By Grayson Perry and Wendy Jones. Vintage. 2007. 224 s. ill. hf. 8,99 £.
- The Ceramics Book. An A-Z Guide to 300 Ceramic artists.* By Emmanuel Cooper. London 2006. 320 s. ill. 9,95 £.
- Ceramics Catalogue. Pottery, Maiolica, Faience, Stoneware.* By A. Vesey & B. Norman. Trustees of the Wallace Collection [website: www.wallacecollection.org], London. Januar 2008. 443 s. ill. litt. noter. ib.
- Raffiness & Eleganz. Königliche Porzellane des frühen 19. Jahrhunderts aus einer amerikanischen Privatsammlung.* Red. von Samuel Wittwer. Hirmer Verlag [Website: www.hirmerverlag.de], München 2007. 432 s. ill. litt. noter. ib. 49,90 €.
- Faszination Tier - Meisterwerke europäischer Tierplastik.* Die Sammlung Gerhard P. Woeckel. Von Wilhelm Siemen (Vorwort), Wolfgang Schilling und Helmut O. Wagner. Zweckverband Deutsches Porzellanmuseum [Website: www.dt-porzellanmuseum.de], Hohenberg/Eger 2006. 258 s. ill. litt. noter. 34,90 €.
- Eine rheinische Porzellan-Sammlung.* Von Horst Reber. H. Schmidt Universitätsdruckerei, Mainz 2006. 2 bd. 626 s. ill. hf. 195 €.
- Keramikmuseum Staufen.* Führer durch das Zweigmuseum des Badischen Landesmuseums Karlsruhe. Red. von Elisabeth Haug. Beiträge von Andrea Haussmann. Badisches Landesmuseum. 2006. 94 s. ill. hf. 12 €.
- Deutsche Porzellanmarken.* Von 1710 bis heute. Von Robert E. Röntgen. 4. udg. Battenberg [Website: www.gietl-verlag.de], Regenstauf 2007. 416 s. litt. fabriksmærker og signaturer. index. ib. 29,90 €.
- Frankenthaler Porzellan in der Großherzoglich-Hessischen Porzellansammlung Darmstadt* von Alexa-Beatrice Christ. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2006. 119 s. ill. litt. noter. ib. 39,80 €.
- Frankenthaler Porzellan.* Von Barbara Beaucamp-Markowsky. Hirmer Verlag [Website: www.hirmerverlag.de], München 2007-2008. Bd. 1: *Die Plastik.* 640 s. Bd. 2: *Das Geschirr.* [Efteråret 2008]. Bd. 3: *Beiband Archivalien* (zu Bd. 1 und 2). 100 s. ill. litt. noter. index. ib. Bind 1+3 [september 2007] 132 €.
- Fragile Diplomacy.* Meissen Porcelain for European Courts. 1710-1763. By Maureen Cassidy Geiger.

Bard Graduate Centre for Studies in the Decorative Arts, Design & Culture. Yale University Press, London. Januar 2008. 400 s. ill. litt. noter. ib. 65 £.

Meissen Porzellan. Das weisse Gold. Von Kurt Krockenberger. Holder Verlag. 2006. 200 s. ill. ib. 65 €.

Meissener Porzellanplastik des 18. Jahrhunderts. Die Schweriner Sammlung. Von Kornelia von Berswordt-Wallrabe und Karin Annette Möller. Staatliches Museum Schwerin, Schwerin 2006. 268 s. ill. litt. noter. 34,80 €.

Form vollendet. Johann Joachim Kaendler als Modellmeister der Meissener Porzellan-Manufaktur. Von Peter Braun. Meissener Manuskripte. Sonderh. XVIII. Staatliche Porzellan-Manufaktur Meissen. 2006. ill. 19 €.

Einen Pfau in Lebens Grösse Modelliert. Meissener Porzellane zum dreihundertsten Geburtstag Johann Joachim Kaendlers. Von Uwe Beyer. Meissener Manuskripte. Sonderh. XIX. Staatliche Porzellan-Manufaktur Meissen. 2006. ill. 19 €.

Das Majolikahäuschen von Villeroy & Boch im Düsseldorfer Hofgarten. Von Melanie Florin. Düsseldorf 2006. 118 s. ill. litt. 14,90 €.

Frechener Bartmannskrüge. Keramion [Website: www.keramion.de], Frechen 2006. 58 s. ill. 15 €.

Alte Bierkrüge. Von Johannes Vogt und Peter Vogt. Battenberg [Website: www.gietl-verlag.de], Regensburg. 1. juli 2007. 130 s. ill. ib.

Wächterbacher Steingut. Die Sammlung Angelika Jensen. Von Sabine Behrens. Museumsberg [Website: www.museumsberg.flensburg.de], Flensburg. 2006. 88 s. ill. noter. hf. 14,95 €.

Fayencen aus Kellinghusen. Produkte, Werkstätten, Vertriebswege. Von Hans-Georg Bluhm. Husum. 2006. 84 s. ill. hf. 13,95 €.

Oberlausitzer Töpferware 1900-1950. Von Günter Reinheckel. Husum 2006. 96 s. ill. 12,95 €.

Merziger Terrakotta. Weltkarriere und Wiederentdeckung eines historischen Industrieprodukts. Merzig 2006. 204 s. + CD-Rom. ill. 18 €.

Jugendstil aus Nürnberg. Handwerk zwischen Kunst und Industriekultur. Von Claus Pese. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2007. 264 s. ill. litt. ib. 49,80 €.

Moderne Keramik des 20. Jahrhunderts. Inventory Catalogue of the Hinders/Reimers Collection. Von Ingrid Vetter. Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart. 30.09.07. 296 s. ill. ib. 64,80 €.

Fat Lava. West German Ceramics of the 1960s & 70s. By Mark Hill. Mark Hill Publishing. 2006. ill. hf. 15 £.

Deutsche Keramik und Porzellane der 60er und 70er Jahre. Ein Wegweiser für den Sammler. Von Michael P. Thomas. April 2007. 156 s. ill. hf.

Keramikführer 2007-2008. Deutschland, Österreich, Schweiz und benachbarte Länder. Von Bernd Pfannkuche. Höhr-Grenzhausen 2007. ill. 10 €.

Max Laeugers Arkadien. Keramik Garten Bau Kunst. Hrsg. Rudolf Velhagen und Ulrich Maximilian Schumann. Mit Beiträgen von Ulrich Maximilian Schumann, Eva-Maria Preiswerk-Lösel und Rudolf Velhagen. [Udstillingskatalog]. Schriften 10. Museum Langmatt, Stiftung Langmatt Sidney und Jenny Brown Baden 2007. 30 €.

Hedwig Bollhagen. Ein Leben für die Keramik. Herausgeben von Gudrun Gorka-Reimus. Deutsche Stiftung Denkmalschutz [Website: www.denkmalschutz.de], Bonn 2007. 256 s. ill. litt. ib. 24,50 €.

Cathy Fleckstein. Spuren von Zeit. Arbeiten 2002-2006. Marburg, 2006. 44 s. ill. 15 €.

Grita Götze. Keramik. Nürnberg 2006. 96 s. ill. 20 €.

Gute Formen Bei Tisch. Porzellandesign von Hans-Wilhelm Seitz. Städtische Museen Jena, Jena 2007. 155 s. ill.

Goldscheider. Weltmarke der Keramik. Firmengeschichte und Werkverzeichnis. Von Filipp Goldscheider und Robert Dechant. Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart. 31.10.2007. 600 s. ill. litt. noter. sign. 149,80 €.

Pol Chambost. Sculpteur-Céramiste, 1906-1983. Par Émilie Bonaventure, Philippe Chambost, Anne Lajoix et Karine Lacquemant. Somogy Editions d'Art [Website: www.somogy.fr], Paris 2006. 208 s. ill. litt. index. 49 €.

To Put Flowers In. 300 Years of Flower Vases of Dutch, Frisian and Other European Earthenware. Waanders Publishers [Website: www.waanders.nl], Zwolle 2007. 256 s. ill. litt. noter. ib. 35 £.

- Het Keramiek Boek*. Nederlands vernieuwingsaardewerk 1876-1940. By Titus M. Eliëns. Wanders Uitgevers [Website: www.waanders.nl], Zwolle 2006. 360 s. ill. litt. registre. ib. 14,95 €.
- Flora Keramiek 1945-2000*. Stedelijk Museum [Website: www.sm-s.nl], 's-Hertogenbosch 2006. 80 s. ill. litt. ib. 21 €.
- 20th Century Italian Ceramics*. By Franco Bertoni and Jolanda Silvestrini. [Udkom på italiensk i 2005 med titlen "Ceramica italiana del Novecento"]. Edizioni Electa [Website: www.electaweb.com]. 1. december 2007. 384 s. ill. litt. ib. 80 £.
- Agost / Alicante*. Ein Töpferzentrum in Europa. Von Ilse Schütz. Bamberg 2006. 260 s. ill. 21,50 €.
- Voices/Röster*. Contemporary ceramic art from Sweden/Samtida svensk keramisk konst. By/av Sara Danius. Carlssons Bokförlag [website: www.carlssonsbokforlag.se], Stockholm 2006. 96 s. ib. 320 SEK.
- Skulpturen-Parks in Europa*. Ein Kunst- und Landschaftsführer. Jimena Blazquez Abascal, Raul Rispa, und Valeria Varas. Birkhäuser, Basel 2006. 240 s. ill. 29,90 €.
- The Social Life of Pots*. Glaze Wares and Cultural Dynamics in the Southwest, AD 1250-1680. Ed. by Judith A. Habicht-Mauche, Suzanne L. Eckert and Deborah L. Huntley. University of Arizona Press. 2006. 324 s. ill. litt. noter. ib. 50 \$.
- Alabama Folk Pottery* by Joey Brackner. University of Alabama Press. 2006. 352 s. ill. litt. noter. ib. 60 \$.
- Pottery, Politics, Art*. George Ohr and the Brothers Kirkpatrick. By Richard Mohr. New ed. University of Illinois Press. 2007. 256 s. ill. litt. hf. 24,95 \$.
- Ceramic Millenium*. Critical Writings on Ceramic History, Theory and Art. By Garth Clark. Press of the Nova Scotia College of Art & Design. 2006. 430 s. ill. litt. hf. 45 \$.
- Heath Ceramics*. The Complexity of Simplicity. By Amos Klausner. Chronicle Books. 2006. 192 s. ill. ib. 29,95 \$.
- Robin Hopper Ceramics*. A Lifetime of Work, Ideas and Teachings. By Robin Hopper. Krause Publications [Website: www.krause.com]. 2007. 256 s. ill. litt. hf. 44,99 \$.
- Anne Currier*. Skulpturen/Sculptures. By Helen W. Drutt English, Nancy Weekly und Mary McInnes. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2006. 110 s. ill. 29,80 €.
- 500 Pitchers*. Contemporary Expressions of a Classic Form. Ed. by S. Tourtillott. Lark Books [Website: www.larkbooks.com], Asheville 2006. 420 s. ill. hf. 24,95 \$ / 16,95 £.
- 500 Animals in Clay*. Contemporary Expressions of the Animal Form. Ed. by Suzanne J. E. Tourtillott. Lark Books [Website: www.larkbooks.com], Asheville 2006. 423 s. ill. hf. 24,95 \$ / 16,95 £.
- Keramik*. Materie und Geist. Ausgewählte Aufsätze. Neue Keramik. 2007. 128 s. ill. ib. 19,80 €.
- Ceramic Design*. Daab. August 2007. 384 s. ill. Engelsk, tysk, fransk, spansk og italiensk tekst.
- Ceramics Materials*. Processes, Properties and Applications. Ed. by Philippe Boch & Jean-Claude Niepce. ISTE Publisher Company. [Website: www.iste.org]. 2007. 512 s. ill. litt. ib. 130 £.
- Handbook of Advanced Ceramics Machining*. By Ioan D. Marinescu. CRC Press. 2006. 416 s. ill. ib. 85 £.
- Engoben und andere tonige Überzüge auf Keramik* von Wolf E. Matthes. Hanusch Verlag [Website: www.hanusch-verlag.de], Koblenz 2006. 297 s. ill. litt. ib. 54 €.
- Holzbrand*. Geheimnisse japanischer Meister. Von Masakazu Kusakabe und Marc Lancet. Hanusch Verlag [Website: www.hanusch-verlag.de], Koblenz 2007. 320 s. ill. ib.
- Slipcasting*. By Sasha Wardell. 2nd rev. ed. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London 2007. 144 s. ill. litt. hf. 14,99 £.
- Chinese Glazes*. By Nigel Wood. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 28. august 2007. 272 s. ill. litt. ib. 35 £.
- Throwing Pots*. By Pil Rogers. New ed. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 29. september 2007. 128 s. hf. 14,99 £.
- Colouring Clay*. By Jo Connell. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 31. oktober 2007. 96 s. ill. litt. hf. 14,99 £.
- Smoke Firing*. Contemporary Artists and Approaches. By Jane Perryman. 2nd rev. ed. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 30. november 2007. 176 s. ill. litt. ib. 30 £.

P. Ipsens Enke. Kgl. Hof Terracottafabrik. Af Kathrine Jørgensen. Forord (s 7) og Indledning (s 9-11) af Jørgen Hegner Christiansen. Borgens Forlag, Valby 2007. 263 s. Helsidesillustrationer i farver af 122 genstande (dobbeltopslag med illustrationsside og tekstsider). Desuden oversigt over fabrikkens salgskataloger (s 256-57), billed-index og fotoindex (s 258-259), kunstnerindex (s 260) og stikordsregister (s 261-263). litt. noter. ib. 349 kr.

Bogen er, som det siges i forordet, en billedbog til supplerende af Kathrine Jørgensen/Bente Holst: Et keramisk Eventyr · P. Ipsens Enke Kgl. Hof Terracottafabrik 1843-1955, fra 2001. Dette værk (anmeldt i *keramiske noter* 14/2001) er et pionerarbejde, men som det blev antydnet i anmeldelsen dengang et noget kaotisk og ikke helt let tilgængeligt arbejde, som savnede fokusering på kronologi og væsentlighed i fabrikkens produktion.

Den nye bog er trods sit store format og sidetal vel nærmest at karakterisere som et kronologisk, udvalgt illustrationstillæg til bogen fra 2001. Da illustrationerne er flot og ensartet fotograferet og trykt med forbilledlig farvegengivelse og især fremragende gengivelse af genstandenes stofflighed, må den stillede opgave siges at være løst tilfredsstillende.

Udvalget af genstande forekommer repræsentativt, selv om det ifølge sagens natur (fabrikkens vældige produktion over en godt og vel 100-årig periode) må være et meget begrænset udvalg. Kunstnere eller genrer, som ifølge teksten står for produktionsnr. i snesevis eller endda i hundredvis, er repræsenteret ved ganske få genstande. Men på den anden side var produktionen på P. Ipsens Enke nok altid så standardiseret, at de 122 udvalgte genstande fortæller det hele eller det meste.

Tekstsiderne har de væsentligste oplysninger med (trykt med småt). Brødteksterne er lidt tvivlsomme. I den lange periode gennem anden halvdel af 1800-tallet, hvor P. Ipsens Enke med håndlag, og sikker succes også internationalt, reproducerede i mindre størrelse berømte klassiske eller samtidige billedhuggerarbejder eller klassiske vaser, er det lidt for meget af det gode at gentage/sammenfatte kunsthistoriske analyser af originalerne og ikonografiske udredninger, der oftest (som korrekt nævnt i kildehenvisningerne) er taget fra leksikalske værker som Den Store Danske Encyklopædi eller Salmonsens Konversationsleksikon.

I 1900-tallets første halvdel var det ofte betydelige navne i dansk keramisk design, der arbejdede for

fabrikken, begyndende med Thorvald Bindesbøll og fortsættende med Hans Chr. Joachim (Petersen) og Georg Jensen for at ende med Axel Salto, hvis hjortehoved var i produktion fra 1930'erne frem til fabrikkens ophør i 1950'erne med vekslende glasur.

Man kunne have ønsket sig en meget nøjere analyse under de enkelte opslag om disse kunstneres reelle medvirken – eller manglende sådan – i realiseringen af deres intentioner i den egentlige produktion. Men det er jo et ømt forhold også på andre af vores berømte keramiske virksomheder og har slet ikke været noget at tage op i denne lidt overfladiske publikation.

Jørgen Schou-Christensen

Asger Jorn i Italien. Værker i keramik, bronze og marmor 1954-1972. Af Ursula Lehmann-Brockhaus. Silkeborg Kunstmuseum [Website: www.silkeborgkunstmuseum.dk], Silkeborg 2007. 288 s. ill. litt. noter. index. ib. 515 kr.

Silkeborg Kunstmuseum udgav i begyndelsen af 2007 den imponerende bog ”Asger Jorn i Italien”, der er en oversættelse af den tyske kunsthistoriker og Jorn-ekspert Ursula Lehmann-Brockhaus’ (herefter ULB) omfattende studier af den anerkendte danske kunstners forhold til og arbejde med skulpturelle udtryk. Bogen centrerer sig omkring bronze- og marmorskulpturer samt i særdeleshed om kunstnerens vidt favnende og dog forholdsvis lidt kendte produktion af keramiske skulpturer og relieffer.

Emnet belyses med stor grundighed, idet ULB dels omkranser sin fortælling af et væld af farverige værkfotos samt historiske s/h fotografier af Jorn sammen med et stort antal af de kunstnere og samarbejdspartnere, som skulpturarbejdet igennem årene gav ham. Dels er hen ved hundrede af bogens sider anvendt til kildemateriale, herunder en serie fotografiske gengivelser af sider fra Jorns arbejdshefter fra årene med det skulpturelle virke, et voldsomt noteapparat, en biografi samt diverse fortegnelser og registre. I denne lidt tunge ende af bogen lettes stemningen af afsnittet ”Asger Jorn – erindret af hans italienske venner”, hvor bl.a. Enrico Baj, Agenore Fabbri og Eliseo Salino giver deres besyv med om vor dansker.

En styrke ved den helhed, ULB tegner, er måden hvorpå forfatteren omhyggeligt, løbende forbinder Jorns keramiske aktiviteter med de mange øvrige kunstneriske og kunstpolitiske projekter, som han havde i gang, f.eks. hans oprettelse af den Internationale Bevægelse for et Imaginistisk Bauhaus, i

1954. Det år flyttede Jorn til den lille by Albisola i Norditalien, og det var primært i denne by at Jorn sammen med en stadigt voksende flok af italienske og internationale kunstnere og keramikere udviklede sit fantastiske univers – myldrende fyldt af keramiske fabelfigurer udført i de for kunstneren så karakteristiske, legende ekspressive teknikker. Frem til kort før sin død i 1973 lavede Jorn keramisk kunst i Albisola.

ULB beskriver meget indgående, hvordan kunstneren kom i kontakt med det keramiske værkstedsfirma, Fabbrica Giuseppe Mazzotti. Dette værksted benyttedes flittigt af italienske futuristiske kunstnere, for her fik man god teknisk og materiale-mæssig assistance af stedets professionelle keramikere, når der skulle laves kunstværker af ler. I bogen gives et virkelig godt billede af både hvad Jorn og de øvrige kunstnere fik skabt hos Mazzotti, og af det hyggelige og festlige bohémeliv, der fandtes i den kunstnerstærke by ved den liguriske middelhavskyst. En af bogens fortrin ligger i, at vi i en række tilfælde får afbildet et maleri henholdsvis et litografisk motiv side om side med et farvefoto af kunstnerens keramiske reliefudgave af samme motiv. Det giver genkendelse og forbavselse i én og samme ("aha") oplevelse.

ULB's bogværk har, roserne til trods, en indholdsmæssig svaghed, nærmest lidt af et 'missing link' i fortællingen om Jorns samarbejde med de farverige italienerne. Vi bliver godt nok fortalt, hvordan Jorn i 1957 får til opgave at udføre en kæmpe stor reliefudsmykning til det dengang nyopførte Århus Statsgymnasium. Indgående forhandlinger om opgaven beskrives, ligesom forfatteren giver en fyldig gennemgang med samt fine fortolkninger af det enorme værk, der kunne indvies i Århus i juni 1959. Det bliver også nævnt, at fordi Fabbrica Giuseppe Mazzotti ikke havde ressourcer til at hjælpe Jorn igennem det ekstraordinære keramiske arbejde (med hensyn til materialer, modelleringsplads, ovnkapacitet etc), så henvistes Jorn til et nystartet værksted, som en af hans kunstner venner, Eliseo Salino, netop havde funderet sammen med blandt andet en pottemager ved navn Giovanni Poggi. Men Poggi selv, denne keramikekspert, der fra og med 1958 kom til, sammen med sin keramikfamilie, at hjælpe Jorn med stort set alle kunstnerens værker -; ham fortæller ULB ikke rigtig noget om. Det var ellers hans hænder, der æltede Jorns ler og opdrejede alle de hundreder af fade, som Jorn bemalede, og alle de krukke, som Jorn så efterfølgende om-modellerede til skulpturer. Denne gamle pottemager lever den dag i dag og kan føje en masse til den af ULB skrevne historie. Det gælder også tilblivelsen af en af Jorns sidste store udsmykninger til Danmark, nemlig relieffet til Kulturhuset i Randers fra 1970/71.

Jeg skal imidlertid være den sidste til at begræde denne mangel i den tyske kunsthistorikers ellers så gedigne bog. Tværtom viser udeladelsen sig som et rent skæbneheld for et andet dansk museum, Danmarks Keramikmuseum. Her indgik man i efteråret 2006 et tæt samarbejde med netop Giovanni Poggi uden overhovedet at kende til Silkeborg Kunstmuseums og ULB's bogplaner. Og således har Poggi familien alligevel fået fortalt og trykt deres fortællinger – uden at nogen danske museumsfolk er kommet til at gå hinanden i bedene!

Lise Seisbøll

Direktør for Danmarks Keramikmuseum, mag.art.

Jørgen Haugen Sørensen. En biografi. Ved Allis Helleland. Statens Museum for Kunst, København 2007. 240 s. ill. litt. ib. 240 kr.

Før og lidt efter. Jørgen Haugen Sørensen - Dagbøger. Red. af Merete Pryds Helle. Statens Museum for Kunst, København 2007. 160 s. ill. ib. 179 kr.

Umiddelbart forud for direktør Allis Hellelands fratreden fra Statens Museum for Kunst er det atter lykkedes hende at skabe voldsom opmærksomhed. En af måderne, hvorpå hun har gjort dette, er ved sammen med forfatteren Merete Pryds Helle at skabe et imponerende bogværk om billedhuggeren Jørgen Haugen Sørensen (f. 1934, i det følgende benævnt JHS). Reelt består værket af to store tvillingebøger, nemlig "Jørgen Haugen Sørensen – En biografi" skrevet af Allis Helleland selv, og "Jørgen Haugen Sørensen – Dagbøger", der er redigeret af Merete Pryds Helle. Begge bøger er spækkede med illustrationer.

Biografien rummer henholdsvis person- og rejsefotos og så billeder af JHS' skulpturer tilbage fra midt i 1950'erne og frem til i dag, et halvt århundrede senere. Bogen med dagbogsudsnit indeholder et stort antal tegninger, akvareller mv, der ledsager daterede tekstpassager begyndende i 1985, hvor kunstneren startede sit dagbogsskriveri, og sluttende ved udgangen af 2006. Biografien er fortalt af Helleland selv i et nærværende og ligefremt sprog, der vidner om den tætte, menneskelige kontakt, som hun igennem de seneste par år har fået med kunstneren.

JHS er i sine kunstneriske udtryk en dybt foruroligende sjæl. En virkelig voldsomt skæv livsforbruger, en ubønhørligt offensiv anklager over for store dele af menneskeheden. Har man ikke kunnet sanse dette ved de skulpturelle værker fra hans hånd, der er udført i sten og bronze, tekstil mv,

så sanser man det stadig klarere ved at betragte de figurationer, som han har skabt af det keramiske materiale i årene fra først i 1990'erne og frem til nu. Disse værkers skærende forkrampede væsener vrider, vælter og krænger sig i uhyggelig mangel på indre fred op af materialet, ud fra sindets dybeste dybder, ud i hovederne på os, idet de skånselsløst minder os om, at cirka sådan er nok de fleste af os nede på bunden: Ugudelige og fortabte!

Allis Helleland fører os med ind i kunstnerens barndomsrige, hvor bizarre, blodige og voldelige oplevelser omkring dyr og mennesker går hånd i hånd med fritslupne fantasiverdener, der også er fulde af liv, bl.a. af hunde. Barndomshistorierne kommer i løbet af biografien, og også i dagbogsdelen, til at tegne en betryggende forståelsesramme for, hvordan et menneske så udholdende og hudløst som JHS kan afbilde død, blod og perversiteter, uden selv at blive helt sindsforstyrret af det.

Først i en forholdsvis moden alder begynder JHS at slippe sine kunstneriske dæmoner så vildt løs, nemlig netop på det tidspunkt i 1990'erne, da han genoptager sit arbejde med keramikken. Men lad os lige ultrakort ridse forhistorien op: Skønt mest kendt og berømt for sine stensulpturer så begyndte JHS faktisk som 15-årig sin karriere som pottemagerlærling ved fabrikken P. Ipsens Enke. Efter et par år dér blev han elev af Christian Poulsen på Kunsthåndværkerskolen, hvilket han dog snart droppede for i stedet at gå vejen som autodidakt billedhugger. I dansk keramikhistorie er JHS et kendt navn, fordi han i 1959-60, sammen med keramikeren Peder Rasmussen, tog til sin barndomsø Bornholm og på Rabækkeværket skabte en omfattende serie såkaldte rørsulpturer, hvoraf en del blev erhvervet til danske kunstmuseers samlinger. Grundet mit fokus på keramikken vil jeg løbe let hen over biografien ellers så glimrende skildrede kapitler om 1960'ernes bronzearbejder, det internationale kunstneriske gennembrud og vendepunktet omkring 1970, hvor JHS efter at have eksperimenteret med tekstil- og metalsulpturer kastede sig over materialet marmor. I 1975 flyttede han til Pietrasanta, Italien; hvor han har boet lige siden, herunder fra 1983 i Vallecchia. I dag findes hans marmor- og granitsulpturer fra 1970'erne og 1980'erne i omtrent enhver dansk by med kultur på byprofil-programmet.

1990'erne blev et årti med stor personlig sorg og krise for JHS, hvilket bl.a. afspejles i, at visse af hans stenarbejder begyndte at minde om gravmonumenter, medens dagbogsteksterne kredsede ubønhørligt om temaet Døden.

I biografens kapitel, Leret, får man fortællingen om JHS' tilbagevenden til keramikken fra og med midt i 1990'erne og om udviklingen af hans keramiksculp-

turelle udtryk frem til 2006. Bogen rummer fine beskrivelser af kunstnerens forskellige forhold til sine skiftende materialer, f.eks. "stenen er krig", et materiale der "skriger" når man "voldeligt" og "støjende" nærmer sig det (p. 162). Leret, til sammenligning, er blødt, eftergivende og med en lethed i sig. JHS' keramiske udtryk er da også radikalt forskellige fra stenustrykkene. Kunstneren genoptager fra sine ungdomsår dels arbejdet med modelstudier, dels tematiske afbildninger af død og kadavere. Det sker, kan vi læse i begge tvillingebøgerne, ud fra den menneskelige grundholdning, at verden stadig er "et slagtehus med krige og ondskab og mennesker under tortur" (cit. fra biografien, p. 166). Man læser om, hvordan slagte- og dødningeskulpturer af keramik vokser frem, og teksterne flankeres af fotos af skulpturer, der viser lemlæstede hunde, menneskekroppe i opløsning, personer der kopulerer med Døden og slaskefede svin (altså dyr), der viser menneskelige kønsdele frem. Dagbogstegningerne kredser ligeledes om disse emner. JHS' voldsomme barndomsindringer bliver af den modne mand sluppet ud med al den rå vulgaritet, som emnerne har vundet ved at ligge og ulme og gære i Pandoras Æske i over halvtreds år!

Det er bravt af Allis Helleland og af Merete Pryds Helle at have ladet JHS, der – ikke mindst igennem sin keramik – overskrider mangt en moralsk folketærskel, komme til orde såvel igennem sine værker som igennem sine skrivelser.

Dobbeltbogværket fremstiller således på loyal vis kunstnerens grundholdninger såvel som hans rigt facetterede kunstneriske udvikling. Værket kan anbefales til enhver med interesse for vor samtids kunst, herunder kunstnerkeramikken. Såvel bogværkets hovedperson som tvillingebøgerne selv vil for eftertiden stå fast som et markant udtryk for de mere dystre sider af den europæiske tidsånd.

Lise Seisbøll

Direktør for Danmarks Keramikmuseum, mag.art.

Rörstrand. 280 år med fajans, flintgods, porslin & stengods. Av Bengt Nyström & Jan Brunius. ICA bokförlag [website: www.formapg.se/bok], Västerås 2007. 240 s. ill. litt. noter. fabriksmærker og sign. 437 SEK.

Den kongelige Porcelainsfabrik blev grundlagt i 1775, mens det svenske Rörstrand blev grundlagt så tidligt som i 1726, hvor man med baggrund i en produktion af tegl oprettede en porcelænsfabrik, hvor den første produktion var fajance og først langt senere gik man i gang med at fremstille porcelæn.

Rörstrand erhverver i 1783 konkurrenten Marieberg, 1874 etablerer man Arabia i udkanten af Helsinki, 1926 flytter man fra Stockholm til Göteborg, 1932 opretter man en afdeling i Lidköping, hvortil man flytter hele fabrikken i 1936, 1964 erhverver Upsala-Ekeby-koncernen Rörstrand, 1974 erhverver Arabia Upsala-Ekeby koncernen, 1982 overtager Wärtsilä-koncernen Rörstrand, 1988 bliver Rörstrand slået sammen med Gustavsberg. 1989 køber industrikoncernen Hackman Wärtsiläs keramiske produktion, som bl.a. omfatter Rörstrand, Gustavsberg og Arabia, men her slutter historien ikke, da ejerforholdene fortsat er omskiftelige, idet Höganäs Boda Nova i 2004 overtog Rörstrand.

I 2005 lukkedes Rörstrand fabrikkens tunnelovn og dermed ophørte egenproduktionen, som flyttedes til Ungarn og Sri Lanka. Kun design- og produktudvikling findes stadig i Lidköping, mens Rörstrands historie lever videre i Rörstrands Museum, som ejes af Stiftelsen Rörstrands porslinsssamlinger, der er oprettet af Iitala og Lidköpings kommun, hvilket må siges at være en meget lykkelig konstellation, en løsning som ville have været Carlsberg værdig, da man solgte sit kunstindustrielle konglomerat Royal Scandinavia til et kapitalfond.

En udviklingshistorie, der har meget til fælles med det øvrige Europas keramiske industris historie.

Hovedvægten i bogen ligger på 1900-tallet, hvor Bengt Nyström dækker perioden frem til 1930, mens Jan Brunius dækker resten. Efter indledningen redegør Bengt Nyström kort for Rörstrand Museums historie.

Det er en særdeles udmærket bog de to meget kyndige forfattere har begået. Den giver en god indføring i Rörstrands historie samtidig med, at bogen er flot illustreret med 25 historiske billeder i s/h samt 240 nyoptagne farvefotos, så man alt i alt får et godt indtryk af fabrikkens udvikling og produktion gennem de 280 år, som bogen omhandler. Hertil kommer så en oversigt med 78 fabriksmærker og 205 kunstnersignaturer af de kunstnere, der gennem årene har haft deres virke på Rörstrand, hvorfor bogen vil være et uvurderligt hjælperedskab i arbejdet med at datere og identificere kunstneren bag det enkelte stykke Rörstrand-keramik og dermed en nyttig bog for museer og samlere.

Uforståeligt er det, at bogen ikke har noget navne-register, hvilket reducerer dens brugsværdi væsentligt, da det uden et sådant er vanskeligt at finde frem til de steder, hvor kunstnere og deres værker er nævnt eller afbildet. Det lykkedes dog at finde frem til den korte tekst om Vilhelm Bjerke-Petersen (1909-1957), da det af hans biografi i afsnittet Keramikere/Konstnære fremgår, at han arbejdede

ved fabrikken 1951-1952 og han blev fundet på grundlag af den kronologiske fremstilling samt ikke mindst et foto af en af hans skåle, der er gengivet i bogen. Derimod vil det være vanskeligt at finde frem til arbejder af Harald Salomon (1900-1990), som arbejdede på Rörstrand 1943-1945. Gunnar Nylund (1904-1997), som vi har en aktie i på grund af hans arbejde ved Bing & Grøndahl (1924-1928) og hans andel i oprettelsen af Saxbo sammen med Nathalie Krebs i 1928, er lidt lettere at finde frem til i teksten på grund af hans store betydning for fabrikken, hvor han var kunstnerisk medarbejder 1931-1959, heraf kunstnerisk leder 1931-1949.

Bogen om Rörstrand er således også historien om en række markante kunstnere, keramikere og designere, som har arbejdet på Rörstrand, således må udover Gunnar Nylund nævnes Alf Wallander, Edward Hald, Carl-Hary Stålhane, Birger Kaipainen, Hertha Bengtson (især kendt for stellet Koka blå), Lisa Larson, Gösta Grähs, Oiva Toikkas, Rolf Sinnemark samt ikke mindst Signe Persson-Melin, men adskilligt flere kunne nævnes.

Det ville have været dejligt, om man havde været lidt mere ambitiøs med et sådant kompetent forfatterteam og fået skrevet **værket** om Rörstrand, hvad fabrikken nok kunne fortjene, så man havde fået et værk på højde med de omfattende værker, der er udkommet eller er under udgivelse om de ældste tyske porcelænsfabrikker. Jeg er ikke i tvivl om, at der også vil være et marked for en større publikation om Rörstrand, men det må vi have til gode. Uagtet mine hjertesuk, så er det en fortrinlig bog, som man, hvis man interesserer sig for svensk keramik, absolut ikke vil kunne undvære.

Før produktionen ophørte i 2005 blev der optaget en dokumentarfilm, som beskriver de aktuelle produktionsprocesser, så man har sørget for dokumentationen af fabrikkens tekniske historie mv, idet der tidligere er optaget tilsvarende film. Glædeligt er det, at der er flere bøger på vej om Rörstrand, således udkommer der i 2008 en mere industri- og teknologihistorisk præget bog om *Rörstrand · Tegelbruk, fajansmanufaktur och keramisk storindustri i Stockholm 1270-1926*. Herudover udkommer der en interviewbog med titlen *Rörstrand – människor och minnen*.

Gunnar Jakobsen

Upsala-Ekeby 1886-1978. En historik i ord och bild om ett bruk. Red. av Ann-Christine Fogelberg och Helen Karlsson. Bokförlaget Bombus [Website: www.bombus.ws], Uppsala 2007. 197 s. ill. litt. sign. Summary. ib. 368 SEK.

Det bærende element i denne bog er umiddelbart billeddelen, idet de første 76 sider udelukkende består af fotos og først på side 77 følger titelblad og to korte men informative essays af henholdsvis Lars Lambert og Love Jönsson om ”Upsala-Ekeby, en företagshistorik” og ”Femtioalet – Upsala-Ekebys konstnärliga guldålder”, Herefter følger interviews [möte] med henholdsvis Ingrid Atterberg og Hjördis Oldfors samt korte biografier af ”8 formgivare vid Upsala-Ekeby” [Ingrid Atterberg, Taisto Kaasinen, Vicke Lindstrand, Hjördis Oldfors, Mari Simmulson, Sven Erik Skawonius, Anna-Lisa Thomson og Harald Östergren]. Hertil kommer en kortfattet alfabetisk oversigt med ”Formgivare vid Upsala-Ekeby” med et foto i frimærkestørrelse af et arbejde samt en ultrakort beskrivelse af den enkelte og dennes arbejder. Herefter følger igen fra side 125 og frem til side 197 fotos, der som de første er uden forklarende tekster, som er at finde i tekstdelen [meget kortfattede] fra side 114 og frem til side 117, hvilket reducerer bogens funktionalitet, idet man ikke umiddelbart kan relatere beskrivelserne i teksten til en gengivelse af Upsala-Ekebys produktion.

Umiddelbart har jeg ikke kunnet finde noget system i de to fotoafsnit, idet disse, så vidt jeg kan se, ikke er systematiserede, hverken efter emne eller tidsmæssigt og skal man finde fotos af en enkelt kunstners arbejder, må man gå den tunge vej gemmen det såkaldte ”Bildregister”, som er en billedliste og ikke noget register, i hvert fald ikke et alfabetisk navne-register, som kunne have afhjulpet nogle af manglerne ved bogens opbygning.

Ydermere er en stor del af de gengivne arbejder ikke daterede, hvilket selvfølgelig kan have sine naturlige årsager, men den manglende kronologi i fotodelen samt den manglende datering af genstandene reducerer også bogens brugsværdi.

Familien von Bahr var i 1886 hovedkraften bag oprettelsen af Upsala-Ekeby og var med frem til produktionens ophør i 1978.

Upsala-Ekeby producerede i starten udelukkende mursten og tegl samt kakkelovne, men hurtigt fik man også en produktion af keramik. Omkostningerne ved etableringen af teglværket ved Ekeby gård var store og atiekapitalen måtte øges. Teglværket var planlagt mens byggeriet toppede, men stod færdigt, da byggeboomet var overstået og ordretilgangen svigtede, så man i 1890-1891 måtte indskrænke aktiviteterne. Hovedaktionæren Carl von Bahr måtte

og andre måtte indskyde yderligere kapital og en rekonstruktion var afsluttet i 1894.

Heldigvis ændrede konjunkturerne sig, efterspørgslen steg og produktionen af tegl tredobledes mellem 1895 og 1898. Af stor betydning fik det, at der blev lagt jernbanespor helt frem til Ekebybruk med ”egen anhalt och bispår ända fram till kakel- och tegelfabriken”. Upsala-Ekeby havde ved slutningen af 1800-tallet 300 ansatte og var dermed en af Sveriges største virksomheder. Produktionen af kakkelovne var på 30.000 om året, da den var størst, men fra 1920’erne og fremefter faldt efterspørgslen i takt med centralvarmens indtog.

Den kunstneriske kvalitet af keramikken var i begyndelsen af 1900-tallet ikke særlig høj og først med bevægelsen for ”vackrare vardagsvara” skete der en bedring med samarbejdet med kunstnere og keramikere.

Upsala-Ekeby voksede sig stor ved tilkøb af virksomheder og forøgede derved produktionen samtidig med at man blev mere konkurrencedygtige. Det første tilkøb skete i 1916 og var Upsala Kakelfabrik. I 1917 fulgte Boivies Kakelfabrik. Samtidig med at produktionen fortsatte ved de tilkøbte virksomheder elektrificeredes produktionen i Upsala-Ekeby. I 1923 opførte man ved Upsala-Ekeby Sveriges første ringovn, som på 48 timer kunne brænde, hvad der før tog en uge. Herefter fulgte en lang række tilkøb, således bl.a. Gefle Porslinsfabrik 1935, S:t Eriks Lervarufabriker 1937, Karlskrona Porslinsfabrik 1942, Rörstrands Porslinsfabrik 1964 samt en række glasværker som Kosta-Boda og Skruf m.fl. samt Gense og Nils-Johan, så man kunne levere alt til bordet. Konkurrencen blev dog efterhånden for hård og produktionen ophørte, hvorefter Upsala-Ekebykoncernen i 1980 opkøbtes af Proventus.

I *keramiske noter* har vi tidligere beskæftiget os med fabrikken, således var der i *keramiske noter 25/2007* en anmeldelse af Karin Söderlinds bog *Upsala-Ekeby Keramik · Porträtt av fem konstnärer* [Albinsson & Sjöbergs Bokförlag, Karlskrona 2006]. Denne bog fokuserer på fem af Upsala-Ekebys mest navnkundige kunstnere – Ingrid Atterberg, Vicke Lindstrand, Hjördis Oldfors, Mari Simmulson og Anna-Lisa Thomson. Hvis jeg skulle vælge mellem de to bøger, så ville jeg afgjort starte med at anskaffe Albinsson & Sjöbergs udgivelse, som også indeholder en kort oversigtsartikel om Upsala-Ekeby, men samlere vil nok ikke undvære nogen af dem.

Gunnar Jakobsen

The Gouda Pottery Book. Plateel makers in Holland. I-III. By Ron Tasman. Optima Publishers [Website: www.goudapotterybook.com], Rotterdam 2007. 296, 424 og 544 s. ill. litt. noter. mærker og signaturer. index. ib. 365 €.

Denne bog ville jeg egentlig meget gerne have anmeldt, men da jeg kun har den som en pdf-fil, så skal jeg fatte mig i korthed ud fra de sider, som jeg har set på og det eksemplar, som jeg har gennem-bladret i antikvarietet/boghandelen Posada i Bruxelles.

Umiddelbart er det et imponerende værk i tre bind, som er flot illustreret og sikkert alle pengene værd, men en nærmere gennemgang og bedømmelse har selvsagt ikke været mulig.

Gunnar Jakobsen

Italian Art Ceramics 1900-1950. By Valerio Terraroli. Skira Editore, Milano 2007. 287 s. ill. litt. noter. glossary. fabriksmærker og signaturer. ib. 45 £. [Distribution: Thames & Hudson, website: www.thameshudson.co.uk].

Kunsthistorikeren Valerio Terraroli ser i den ualmindeligt smukt tilrettelagte og særdeles informative bog om *Italian Art Ceramics 1900-1950* på fornyelsen af den italienske keramiske industri i første halvdel af 1900-tallet. Kunstnere, arkitekter og designere medvirkede til, at produktionen fra at være en kedelig gentagelse af 'period models' fik et mere nutidigt udtryk samtidig med at man genoplyvede århundreders traditionelle former, modeller og dekorationer.

En hel del af den keramik, der er gengivet i bogen, er i stort omfang domineret af moderne mønstre, fortrinsvis abstrakte og geometrisk dekorerede ved hjælp af skabeloner og sprøjteglasurer [air brush], en fremstillingsproces, der tiltrak mange italienske producenter, som det også var tilfældet i Tyskland, jf anmeldelsen af *Revolution der Muster · Spritzdekor-Keramik um 1930* [Hatje Cantz Verlag, 2006 – anmeldt i *keramiske noter* 24/2006]. Hertil kommer så mere traditionelle dekorationer.

Valerio Terraroli tager i sit indsigtfulde indledende essay [11 sider incl illustrationer] udgangspunkt i keramikens tekniske og kunstneriske udvikling fra midten af 1800-tallet i Europa. Med dette tilbageblik får man således forudsætningerne for udviklingen i Italien, hvor udgangspunktet for bogens tema vel nærmest må siges at være den kunstindustrielle udstilling i Turin i 1902, som for italiensk keramisk industri var en milepæl. Her var der lejlighed til at sammenligne den italienske keramiske produktions kunstneriske stade med det, der skete i det øvrige

Europa, hvor omdrejningspunktet var art nouveau. Den italienske keramiske produktion var på dette tidspunkt fortsat i stort omfang forankret i regionale traditioner til værksteder, der fremstillede kopier af 'period models' fra renæssancen og barokken. Herfra kan man så i meget korte træk følge den italienske keramiske industri og dens aktører frem til 1930.

Bogen er flot illustreret med 181 farvefotos samt 12 s/h-fotos i den indledende artikel og yderligere 474 mindre s/h-fotos i katalogdelen med alt lige fra vaser, tallerkener, figurer og skulpturer, der er at finde i museer og private samlinger, og som på udmærket vis bidrager til at give et fint indblik i den bedre del af italiensk keramisk industris udvikling i første halvdel af 1900-tallet. Genstandene er designet af – for de fleste af os ukendte – kunstnere, arkitekter og designere som Guido Andlowitz, Angelo Biancini, Duilio Cambellotti, Galileo Chini, Giacomo Dolcetti, Salvatore Fancello, Giovanni Gariboldi, Arturo Martini, Pietro Melandri, Federico Melis, Francesco Nonni, Gio Ponti og Tullio d'Albisola.

Bogen indeholder herudover omfattende biografier samt beskrivelser af fabrikkerne (med tilhørende litteraturhenvisninger), som de biograferede har arbejdet for. Hertil kommer så et nyttigt "glossary", en oversigt over anvendte fabriksmærker og signaturer samt en omfattende litteraturoversigt efter udgivelsesår.

Gunnar Jakobsen

Leach Pottery St Ives. The Legacy of Bernard Leach. By Marion Whybrow. Beach Books, St Ives. 2nd rev. ed. 2006. 247 s. ill. hf/ib. 19,99/24,99 £.

Historien om Bernard Leach og hans venskab med Shoji Hamada er et eventyr om, hvordan vest og øst blev forenet i St. Ives i England. Men det er også et eventyr for mange keramikere, der i årenes løb arbejdede på Bernard Leach keramikværkstedet der.

Keramikeventyret startede for Bernard Leach ved et selskab i 1911 i Japan, hvor hver gæst blev inviteret til at dekorere et stykke rakukeramik, som straks blev brændt. Det tændte hos Bernard Leach en fascination af keramikken, som han fik uddannelse i hos Kenzan-familien i Japan i årene efter.

Hans begejstring for keramikken ophørte aldrig. I sine sidste år var han helt blind, men han drømte stadig om at lave en bestemt krukke, som han kunne se for sit indre syn. Og med sine hænder kunne han bestemme, hvor en krukke var lavet. Det var ikke for ingen ting, at man talte om keramikens eget sprog.

Som barn havde han været fire år i Japan. Men inden han kom tilbage i 1909 havde han i England fået uddannelse som billedkunstner. I de elve år der fulgte i Japan blev han beundret for sine kunstneriske udfoldelser. Den store udstilling Bernard Leach: Potter and artist, der startede i 1997 på Odakya Museum i Japan og sluttede i Crafts Council Gallery i London i 1998 var et bevis på, at hans kunstneriske indsats sættes højt i begge lande. Og man kan efter læsning af Marion Whybrows bog tilføje, at det gælder i hele den vestlige verden.

Få år efter det omtalte rakuforsøg i 1911 mødte han Shoji Hamada, der fulgte med ham til St. Ives, da han i 1920 besluttede sig for at etablere et værksted der. Her byggede de en ovn efter japanske principper.

At valget faldt på St. Ives skyldtes flere forhold. Dels ville en Mrs. Francis Horne stille kapital til rådighed. Ifølge nogle kilder 1500 £ – ifølge Whybrow 2500 £. En anden grund var, at der i forvejen var en kunstnerkoloni i St. Ives, der allerede var etableret i 1880'erne. En tredje grund til at vende tilbage til England var også, at sønnerne David (f 1911) og Michael (f 1913) skulle have en engelsk skolegang.

I 1923 rejste Hamada tilbage til Japan – men forbindelsen blev opretholdt. Dels ved udstillinger fra Leach-værkstedet i Japan. Hamada kom også senere på besøg i St. Ives og flere børn og børnebørn arbejdede i perioder på værkstedet der.

Men som det fremgår af Whybrows bog var det ikke kun familie og venner, der arbejdede i Bernard Leach-værkstedet. Langt over hundrede opholdt sig der i kortere eller længere perioder for at lære af Bernard Leach. Heraf er alene 79 portrætteret i bogen, der er en revideret udgave af bogen ”The Leach Legacy” fra 1996. Flere af portrætterne er reviderede – blandt andet portrættet af Gutte Eriksens og ikke mindre en 13 er føjet til. Afslutningsvis er der en liste over 24 keramikere, der kun er opgivet med årstal for deres tid i St. Ives og yderligere 17 er kun nævnt med navn, da det ikke har været muligt at finde frem til deres data.

Keramikeren John Bedding har sammen med fem andre keramikere, samlere eller kunstkere opfordret Marion Whybrow til at udarbejde denne nye reviderede udgave.

John Bedding har selv opholdt sig på værkstedet fra han var 21 år i 1968 til 1978 – hvorefter han som en af de få kom til Japan for at videreuddanne sig der. Han bidrager selv med sin personlige beretning og indledning om sit forhold til St. Ives – værkstedet og Bernard Leach.

Fire af de vigtigste personer: Bernard Leach, Shoji Hamada, David Leach og Bernard Leachs tredje kone Janet Leach får hver fire sider med billeder og tekst efter forfatterens introduktion, der giver et fint overblik.

Alle de øvrige portrætter fylder to sider og i de fleste tilfælde med årstal og keramikmærke og alle med fokus på tiden i St. Ives, der varierer fra få måneder til næsten 40 år.

De to danske, der er med, er Gutte Eriksen og Anne Kjærsgaard. For Anne Kjærsgaard er det særligt værdifuldt, da hun er meget dårligt beskrevet i keramiklitteraturen.

Den gamle udgave havde biografierne ordnet alfabetisk. I den nye har forfatteren valgt en kronologisk oversigt, efter tiden i St. Ives. Heldigvis er der et godt register og en oversigt inden selve biografierne, der stadig gør bogen egnet som opslagsbog.

Den første, der kom til at arbejde der, var Michael Cardew. Senere kom blandt andre Katharine Pleydell-Bouverie, Harry Davis, Warren Mackenzie og sidst Amanda Brier i år 2000. I 1969 kom den japanske keramikker Shigeyoshi Ichino, der var med til at give John Bedding sit ophold i øst.

Bernard Leach smittede med sit engagement og sine holdninger. Hans værksted fik verdensomspændende betydning. Det er bogen Leach Pottery St. Ives et bevis på. Den skildrer keramikere på værkstedet gennem 80 år.

David Leach og Janet Leach førte Bernard Leach-værkstedet videre, da han ikke selv kunne arbejde mere.

En tredje udgave kan få rettet biografierne endnu mere til. Det er klart, at to sider ikke kan yde de enkelte keramikere fuld retfærdighed, og der kan også peges på enkelte fejl og unøjagtigheder. Billedmaterialet er forbedret i forhold til førsteudgaven. Men det er langt fra en ”coffee table”-bog. Dertil er både fotografierne af keramikere og mange værker for dårligt gengivet.

Trods disse små sure bemærkninger er der ingen grund til at skjule, at jeg betragter bogen som en af mine væsentligste kilder til Bernard Leach, St. Ives og en række mere eller mindre kendte keramikere rundt i verden.

Poul-Erik Hansen

Young-Jae Lee. 1111 Schalen. Von Anne-Marie Bonnet, Gisela Jahn, Friedhelm Mennekes, Willibald Veit und Thomas Wagner. [Udstillingskatalog]. Hatje Cantz Verlag [Website: www.hatjecantz.de], Ostfildern 2006. 270 s. ill. litt. hf. 39,80 €.

Dette er en bog om installationen *1111 Schalen*, der 2006/2007 blev vist på Pinakothek der Moderne i München. Skåle der, selv om det er håndens værk med hjælp fra pottemagerhjulet, synes meget ens, hvilket også er tilfældet, da dette er en væsentlig del af den koreanskfødte keramikerkonstner *Young-Jae Lees* udtryk. Det er ikke nye former, der interesserer hende, men de variationsmuligheder, der ligger i en formtype, som opnås ved små ændringer i proportionerne. Selv med denne begrænsning er der uendelige muligheder for at variere formen. Tilsvarende gælder glasuren. Dominerende er grå og hvide nuancer såvel som delikate grønne- og blå toner. Som modsætning til det ensfarvede er nogle af skålene glaseret med en varieret krystalagtig craquelé-glasur. I andre tilfælde er der suppleret med et større eller mindre farveskift til rosa eller brunt. Fremherskende er dog hendes moderate farveskala.

Bogen er mere end et udstillingskatalog til udstillingen med de *1111 Schalen*, men også historien om *Young-Jae Lee*, der er født i Korea i 1951. Her startede hun sin keramiske uddannelse, der afsluttedes i Tyskland, hvor hun har været bosiddende siden 1972. Fra 1978 frem til 1987 eget værksted i Sandhausen ved Heidelberg. Siden 1987 leder af Keramische Werkstatt Margaretenhöhe i Essen.

Udover en række optagelser af de 1111 skåle som installationen består af, finder vi en retrospektiv del med enkelte udvalgte skåle [Ausgewählte Meister-schalen der Jahre 2003-2005], samt skåle og vaser fra 1975 og frem til 2005 [Ausgewählte Meisterstücke der Jahre 1975-2003], der er opdelt i Frühe Gefässe, Kugelvasen und Schultervasen, Gefäßpaare – die Unterschiedlichkeit gleicher Gefässe, Kuppen und Bettelmönchschalen, Kleine Vasen, Spindelvasen og Zylindervasen. Som det fremgår af overskrifterne, så er det hele tiden karret, hun kredser om, enten i form af en skål eller en vase med små variationer i formen, mest spændende finder jeg dog de skåle, der indgår i installationen.

Gunnar Jakobsen

Die Porzellansammlung zu Dresden. Meissen - China - Japan. Meisterwerke. Von Ulrich Pietsch, Anette Lauch und Eva Ströber. Deutscher Kunstverlag [Website: www.deutscherkunstverlag.de], München 2006. 140 s. ill. litt. hf. 24,90 €.

August den Stærke (1670-1733), kurfyrste af Sachsen, stiftede på sin dannelsesrejse til de europæiske hoffer bekendtskab med begejstringen for det østasiatiske og blev ramt af "Maladie de Porcelaine". Da han i 1697 bliver valgt som polsk konge, fik han også de økonomiske midler til at kunne demonstrere sin magt og styrke gennem bl.a. det så kostbare porcelæn.

Hvornår den planmæssige opbygning af samlingen er påbegyndt, er vanskeligt at fastslå, men nok mellem 1716 og 1718. Således skete den berømte byttehandel mellem August den Stærke og Friedrich Wilhelm I af Preußen foråret 1717, hvor August den Stærke byttede sig til 151 stykker blåmalet kinesisk porcelæn, de såkaldte "Dragonervasen" mod 600 sachsiske soldater, og hvor Staatliche Kunstsammlung Dresden fortsat er i besiddelse af en del af vaserne.

Ligeledes erhvervede han i 1717 det japanske palæ, som skulle indrettes til at rumme den store samling af porcelæn, som var under opbygning, bl.a. med figurer og vaser mv fra den i Meißen i 1710 anlagte Porzellanmanufaktur.

Den del af porcelænet, der har overlevet århundreders anvendelse samt krige, er grundlaget for Staatliche Kunstsammlung Dresdens omfattende "Porzellansammlung" på mere end 20.000 stykker porcelæn, hvoraf selvfølgelig kun en del er udstillet i Zwinger, der således rummer den ene af verdens tre største porcelænsamlinger. De to andre store samlinger er at finde i kejserpaladset i Peking og Serail-museet [Topkapı Palace Museum] i Istanbul. Den faste udstilling er at finde i to fløje af Zwinger-komplekset med indgang i Glockenspielpavillon.

Staatliche Kunstsammlung Dresdens "Porzellansammlung" rummer således en omfangsrig og udsøgt samling af kinesisk og japansk porcelæn fra det 16. til det 18. århundrede samt tilsvarende en af de mest omfattende og udsøgte samlinger af Meißen-porcelæn fra 1700-tallet såvel som fra andre europæiske porcelænsfabrikker.

I den ene fløj findes det kinesiske og japanske porcelæn lige fra store vaser og krukker til de mindre, der er anbragt på væggene sammen med fade og tallerkener. Opsætningen af denne del af samlingen er en nyopsætning fra 2006 i den østasiatiske fløj skabt af New Yorker-arkitekten Peter Marino, hvis opsætning kan betragtes som en moderne fortsættelse af opsætningen fra 1700-tallet. I den anden fløj finder vi så det tidlige Meißen-porcelæn, hvor det er specielt

spændende at se Johann Joachim Kaendlers såvel store som mindre figurer samt det berømte "Svane-service" til Heinrich Graf von Brühl, som Kaendler også har medvirket ved fremstillingen af.

Bogen er flot illustreret med store fotos, der i et vist omfang er suppleret med detailfotos, så læseren får fuldt udbytte af de fyldige og indsigtsfulde ledsagende tekster svarende til teksterne ved de enkelte genstande i museet, hvor man får dem både på tysk og engelsk. Bogen, der også er udkommet på engelsk, er en god introduktion til samlingen.

Mesterværker – måske ikke alle, da enkelte genstande også er medtaget i bogen på grund af deres store sjældenhed. Bogen giver således et spændende indblik i en samling, der ikke er til at komme uden om som en af verdens største og fineste porcelænssamlinger. Staatliche Kunstsammlung Dresdens Porzellansammlung er absolut et besøg værd, hvilket også gælder de øvrige museer i Zwinger, som er at finde blandt "Die 100 wichtigsten Kulturdenkmäler" i forlaget Dumonts Kunstreiseführer "100 x Deutschland".

Tilføjes må det, at man på museet for beskedne 4,90 € kan erhverve et omfattende engelsksproget katalog "State Art Collections Dresden · Porcelain Collection · Guide to the Permanent Collection · In the Dresden Zwinger", som museet har udgivet i 1998.

Gunnar Jakobsen

Keramik Leben. Collection Peter Siemssen Stiftung. Vorwort von Peter Siemssen. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2007. 264 s. ill. sign. ib. 49,80 €.

Bogen om Collection Peter Siemssen omfatter 50 keramiske kunstnere ud af de 100, som er repræsenteret i samlingen, og som hovedsagelig er fra Japan, Tyskland, Danmark, Sverige, Finland, England, Frankrig, Spanien og Italien samt enkelte andre lande. Samlingen omfatter i alt hen ved 1000 stykker keramik, hvor udvalgte stykker gengives på 360 farvefotos.

Keramik Leben indledes af samleren selv med forordet *Keramik Leben · warum – wie – wozu* og indeholder derudover en række korte essays af forskellige forfattere, således Heinz Spielmann *Zum Lob eines kreativen Kaufmanns*, Wilhelm Hornbostel *Peter Siemssen und sein furor ceramicus*, David Queensberry *Auf der Suche nach originaler Volkskunst*, Benno Hübner *Keramik – ein langer Weg zur Kunst*, Carsten Frerk *Das Kunst-Haus für Keramik*, Renée Reichenbach *Als erste Stipendiatin in der neuen Werkstatt*, Silke Decker om *Silke*

Decker in der Peter Siemssen Stiftung, Rüdiger Joppien *Peter Siemssen als Sammler und Stifter*, døtrene Gunilla, Corinna og Vanessa Siemssen *Wir brennen für Dich!*, ægtefællen Stefani *Keramik L(i)eben?* samt endelig Peter Siemssen og Carsten Frerk *Kreise des Lebens – ein Rückblick*. Hertil kommer så Bjørn Wiinblad *über Wiinblad* samt Portanier-artiklerne *Portanier über Portanier* og *Gilbert Portanier – Keramik Leben* af Jacques Wolgensinger. Disse velskrevne og spændende essays er spredt i bogen, hvis hovedafsnit i øvrigt er *Japanische Keramik*, *Deutsche Keramik*, *Skandinavische Keramik*, *Westeuropäische und Nordamerikanische Keramik* samt endelig *Mediterrane Keramik*.

I den japanske afdeling af samlingen er der speciel fokus på Tatsuzo Shimaoka samt ikke mindst Hamada-familien, der er velrepræsenteret med Shôji Hamada i spidsen. Blandt de tyske keramikere må fremhæves Karin Bablok samt Ursula og Karl Scheid. Specielt i dette afsnit ser man paralleller til dansk keramik lige nu.

I afsnittet *Westeuropäische und Nordamerikanische Keramik* er især engelsk keramik velrepræsenteret med Bernhard Leach og Lucie Rie som de mest fremtrædende sammen med Elizabeth Fritsch og Jennifer Lee, der begge jævnlige udstiller i Galerie Besson i London. Nævnes bør også Magdalene Odundo, som der tidligere er anmeldt en bog om i *keramiske noter*, samt her til efteråret på Kunstindustrimuseet udstillingsaktuelle Martin Smith. Fra Holland må ikke glemmes Johan van Loon, som samlingen også rummer værker af.

Mediterrane Keramik rummer en fin samling af Antoni Cumellas keramik, men ikke mindst en umådelig omfattende samling af Gilbert Portanier på mere end 300 stykker, som er anskaffet fra begyndelsen af 1960'erne og fremefter og dermed repræsentativ for denne keramikers livsværk, hvoraf der i bogen er afbildet hen ved 50. En repræsentation, der selv om han ikke er helt uspændende, dog nok er lidt overdreven i forhold til repræsentationen af øvrige keramikere. Om Portanier siger Peter Siemssen, at hans døtre ikke altid lige forstod, hvorfor han nu måtte hjembringe yderligere en tallerken af Gilbert Portanier, som de mente, der var så rigeligt af i forvejen, men som samlergenet ikke kunne leve foruden, og som døtrene dog nu er meget begejstrede for.

Peter Siemssen har gennem det meste af sit liv arbejdet for Rosenthal. De keramikere, som han herigenem er kommet i kontakt med har spillet en stor rolle for samlingens opbygning. Således er danske Bjørn Wiinblad, som har arbejdet for Rosenthal, velrepræsenteret i samlingen med mange unika-arbejder, men

som også har skabt kontakt til eller gjort opmærksom på andre danske keramikere.

Af danske keramikere omfatter samlingen værker af Gutte Eriksen, Bente Hansen, Bo Kristiansen, Hans Munck Andersen, Alev Siesbye og Bjørn Wiinblad, som alle er meget væsentlige danske keramikere. Disse få keramikere giver selvfølgelig ikke det fulde billede af moderne dansk keramik, men sådan må det også være for en privat samling, for de færreste rummer det hele, specielt når der i samlingen indgår keramik fra mange forskellige lande. Dette gælder også denne fine samling, som selvfølgelig er præget af samlerens interesser, hvor personlige relationer til enkelte keramikere spiller en stor rolle samt måske ønsket om at have denne eller hin keramik repræsenteret i samlingen, hvilket er meget naturligt for denne type samling, der ikke har samme forpligtelser som et museum.

Kendetegnende for samlingen er dermed også, når der ses bort fra Gilbert Portanier, at man ikke kan følge den enkelte keramikers udvikling. De anskaffede værker må betragtes som punktnedslag i den enkeltes kunstneriske løbebane, hvilket jo ofte er tilfældet for private samlinger.

Bogen er umådelig smuk og veltilrettelagt med flotte farvefotos af den udvalgte keramik ledsaget af såvel Carsten Frerks indsigtsfulde beskrivelse af den enkelte keramikers arbejdsmåde samt en fin tekst af Peter Siemssen om hans forhold til disse keramikere samt erhvervsomstændighederne for keramikken.

Samlingen er kun tilgængelig efter aftale med Peter Siemssen, men man får med denne flotte præsentation af samlingen virkelig lyst til at lægge vejen forbi *Collection Peter Siemssen Stiftung*, som ligger i Ratzberg/Wesenberg lidt syd for Lübeck, ikke langt fra motorvejen sydpå.

I tilknytning til *Collection Peter Siemssen Stiftung* er der indrettet et veludstyret keramisk værksted, som

stilles til rådighed for unge nyuddannede keramikere, hver nogle måneder, og med mulighed for at drøfte keramikken med Peter Siemssen under opholdet samt udstille i Rosenthal Studio i Hamburg, som ejes af Peter Siemssen.

En engelsk og en fransk udgave er planlagt udgivet efteråret 2007.

Gunnar Jakobsen

Efterlysning **Anna Kjærsgaard**

Anne Kjærsgaard (1933-1990) blev i 1954 uddannet på Kunsthåndværkerskolen i København. Hun var fra 1956-1958 elev hos Bernard Leach, St Ives Pottery, England. Fra 1958 til 1990 boede og arbejdede Anne Kjærsgaard i Frankrig, nærmere betegnet La Borne og i Lotdalen.

I forbindelse med Anne Kjærsgaards alt for tidlige død i 1990, blev der i 1991 lavet en mindre mindeudstilling i Århus, hvor Anne Kjærsgaards dejlige keramik blev vist, og hvor der ligeledes blev lavet et lille katalog.

Vi er mange der efterfølgende har beundret Anne Kjærsgaards keramik, og undret os over, at der ikke i nutiden opleves en større keramisk anerkendelse af hendes produktion. Derfor er vi en lille kreds af interesserede, der er begyndt at indsamle information om Anne Kjærsgaard og hendes keramik med henblik på en retrospektiv udstilling på Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus i Middelfart.

Så har du keramik eller gode erindringer om Anne Kjærsgaard, vil vi meget gerne høre fra dig. Ring til Hans-Henrik Dyhr på tlf. 75 81 40 80 eller email til Brian Erhardtson på brian@danskkeramik.dk.

Arrangementer i Keramikens Venner

Arrangement: *Udflugt til Skåne med besøg hos kunstnerparret Gustav & Ulla Kraitz samt datteren Cecilia Kraitz i henholdsvis Förslöv og Båstad (ved Norrvikens Trädgårdar), Kjell Bolinder i Höganäs samt udstillingen på Höganäs Museum med Hans Hedberg.*

Dato og mødetidspunkt: Lørdag den 18. august 2007, kl 08.45 – bussen afgår 09.00.
Mødested: Helsingborg, Scandlines passagerterminal ”Knodepunktet” ved turistinformationen.
Deltagelse: Turen er fuldttegnet.
Husk: Særskilt meddelelse er udsendt til deltagerne.

Arrangement: *Værkstedbesøg hos Signe Persson-Melin i Malmö.*

Dato og mødetidspunkt: Lørdag den 22. september 2007, kl. 13.00.
Mødested: Vi mødes ved Centralstationen kl 12.30, hvor vi sammen tager bus 4 mod Limhamn og vil være fremme kl 13.00, hvor arrangementet starter.
Besøgsadresse: Östra Stallmästaregaten 12, S-217 49 Malmö.
Deltagerantal: Maksimum 15 deltagere. Kun for medlemmer.
Pris: 40 kr pr person. Deltagerne skal selv sørge for transporten til Malmö [og selv betale bussen i Malmö], så man selv kan bestemme, hvornår man vil tage til Malmö og hjem igen.
Tilmelding og betaling: Sekretæren senest fredag den 14. september 2007.
Bemærkninger: I 1997 udgav T&M Förlag bogen *Signe Persson-Melin - Keramiker och formgivare* af kunsthistorikeren Kerstin Wickman, hvoraf det bl.a. fremgår: *Signe Persson-Melin [f 1925] har i snart 50 år varit verksam som konsthantverkare, keramiker och formgivare [og sådan er det stadig]. Hennes yrkesliv är så mångfacetterat att det inte låter sig sammanfattas i en titel. Hon har drivit egen verkstad och arbetat inom metall-, glas- och porslinsindustrin. 1985 blev hon sveriges första professor i formgivning, vid institutionen för keramik och glas på Konstfack.*

Utan att göra avkall på kvalitet och konstnärlighet formar Signe Persson-Melin ting som svarar mot tidens behov. Hon har en naturlig lydhörhet, samtidigt som hon bevarar en igenkännbar kärna, ett personligt förhållningssätt.

Hennes relation til material och tekniker är nära och självklart. Vare sig hon arbetar med industriella eller hantverksmässiga metoder blir materialet sinnligt. Glasyrerna blandas med absolut gehör. Genom hennes känsla för det oregelbundna och olikartade händer något som ett perfektionistiskt sinnlag aldrig kan åstadkomma. Lerornas nyansrikedom, den avsiktliga och nästan omärkliga skevheten i formen, de stämplade ytorna och kombinationen av blottade och glaserade texturer ger tingen deras liv.

Arrangement: *Rundvisning ved Martin Bodilsen Kaldahl/Peder Rasmussen på udstillingen END på Kunstindustrimuseet.*

Udstilling med Alison Britton, Richard Slee og Martin Smith fra England, Marit Tingleff fra Norge samt Karen Bennicke, Martin Bodilsen Kaldahl og Peder Rasmussen fra Danmark.

Dato og mødetidspunkt: Lørdag den 6. oktober 2007, kl 11.00.
Sted: Kunstindustrimuseet, Bredgade 68, 1260 København K.
Website: www.kunstindustrimuseet.dk.
Pris: 50 kr pr person incl. entré til Kunstindustrimuseet.
Tilmelding og betaling: Tilmelding til sekretæren er nødvendig og senest tirsdag den 2. oktober 2007. Betaling under arrangementet.

Arrangementer i Keramikvens Venner (fortsat)

Arrangement: *Værkstedbesøg hos Dorthe Møller.*
Dato og mødetidspunkt: Lørdag den 17. november 2007, kl 14.00.
Mødested: Dorthe Møller, Odsvej 13, 3000 Helsingør.
Deltagerantal: Maksimum 20 deltagere. Kun for medlemmer.
Pris: 40 kr pr person.
Tilmelding og betaling: Tilmelding til sekretæren er nødvendig og senest tirsdag den 13. november 2007. Betaling under arrangementet.
Bemærkninger: *Dorthe Møller arbejder i stentøj med askeglasurer og er meget inspireret af naturen samt af japansk og koreansk keramik. Dorthe Møller arbejder især med brugskeramik. Hun er repræsenteret på mange musser, bl.a. Victora And Albert i London.*

Arrangement: *Foredrag om "Keramikken i Kolding" ved Lisbeth Voigt Durand*
Dato og mødetidspunkt: Mandag den 21. januar 2008, kl 19.30.
Sted: Danmarks Designskole, Strandboulevarden 47, 2100 København Ø.
Pris: 40 kr pr person.
Tilmelding og betaling: Tilmelding til sekretæren er nødvendig og senest tirsdag den 15. januar 2008. Betaling under arrangementet.
Bemærkninger: *Designskolen i Kolding blev oprettet i 1967 og året efter startede Keramiklinien, som kulturminister Brian Mikkelsen nu har valgt alt lukke efter 39 år, idet sidste hold netop er blevet færdiguddannet i 2007. Dette er et paradoks, idet evalueringen af de tre skoler – København, Kolding og Bornholm – faldt ud til Kolding-skolens fordel.*

Den sidste mangeårige leder af Keramiklinien i Kolding, Lisbeth Voigt Durand, vil fortælle og vise billeder af værker af mange af de fremragende keramikere, der gennem årene er blevet uddannet i Kolding.

Bestyrelse:

Hans-Henrik Dyhr, formand
Erik Linnet, næstformand
Anne Rosengaard Jørgensen, sekretær
Inger Tribler, kasserer
Gunnar Jakobsen
Brian Erhardtsen, suppleant
Turi Heisselberg Pedersen, suppleant

Formand:

Hans-Henrik Dyhr
Billensteinsvej 33
7120 Vejle Øst
Tlf 75 81 40 80

Sekretær:

Anne Rosengaard Jørgensen
Ved Stampedammen 31
2970 Hørsholm
Tlf.: 45 86 86 09
E-mail: anne.knud@post.tele.dk

Kasserer:

Inger Tribler
Frederik d. VII's vej 14
3450 Allerød
Tlf.: 48 28 04 16
E-mail: tribler@kunst.dk
Giro: 9 46 17 87

"keramiske noter" udgives af "Keramikvens Venner" og udkommer to gange årligt, henholdsvis primo marts og primo august.

ISSN 1603-0664

Redaktør af "keramiske noter 26/2007" er Gunnar Jakobsen med tak til Barbro Haar og Erik Linnet samt Hans-Henrik Dyhr for gode kommentarer samt Inger Erhardtsen for oversættelse af hollandske tekster; men ikke mindst til de, der har leveret stof til dette nummer.
Redaktionen afsluttet 01/08/2007.